

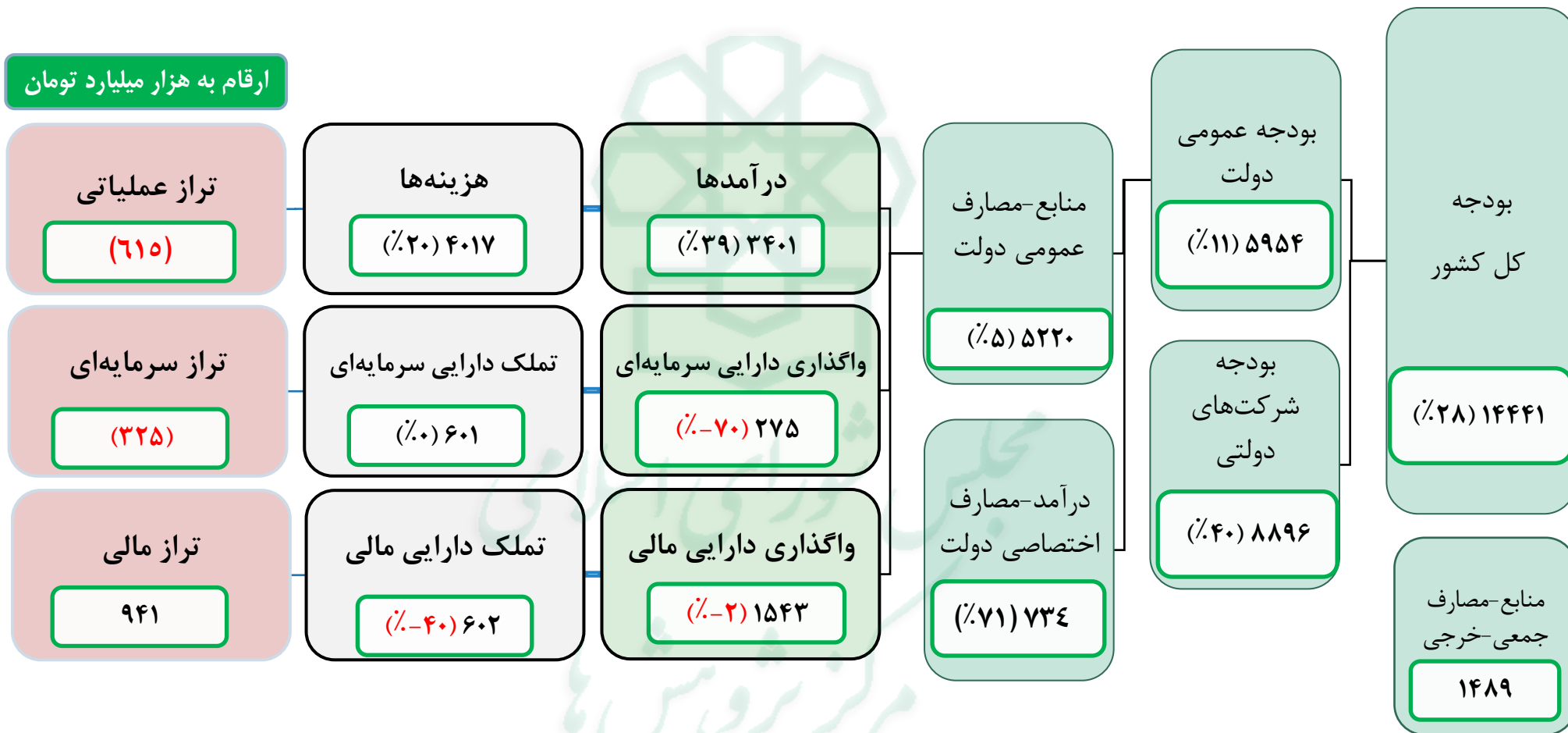

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

دی ۱۴۰۴

نمای کلی ارقام کلان لایحه بودجه ۱۴۰۵

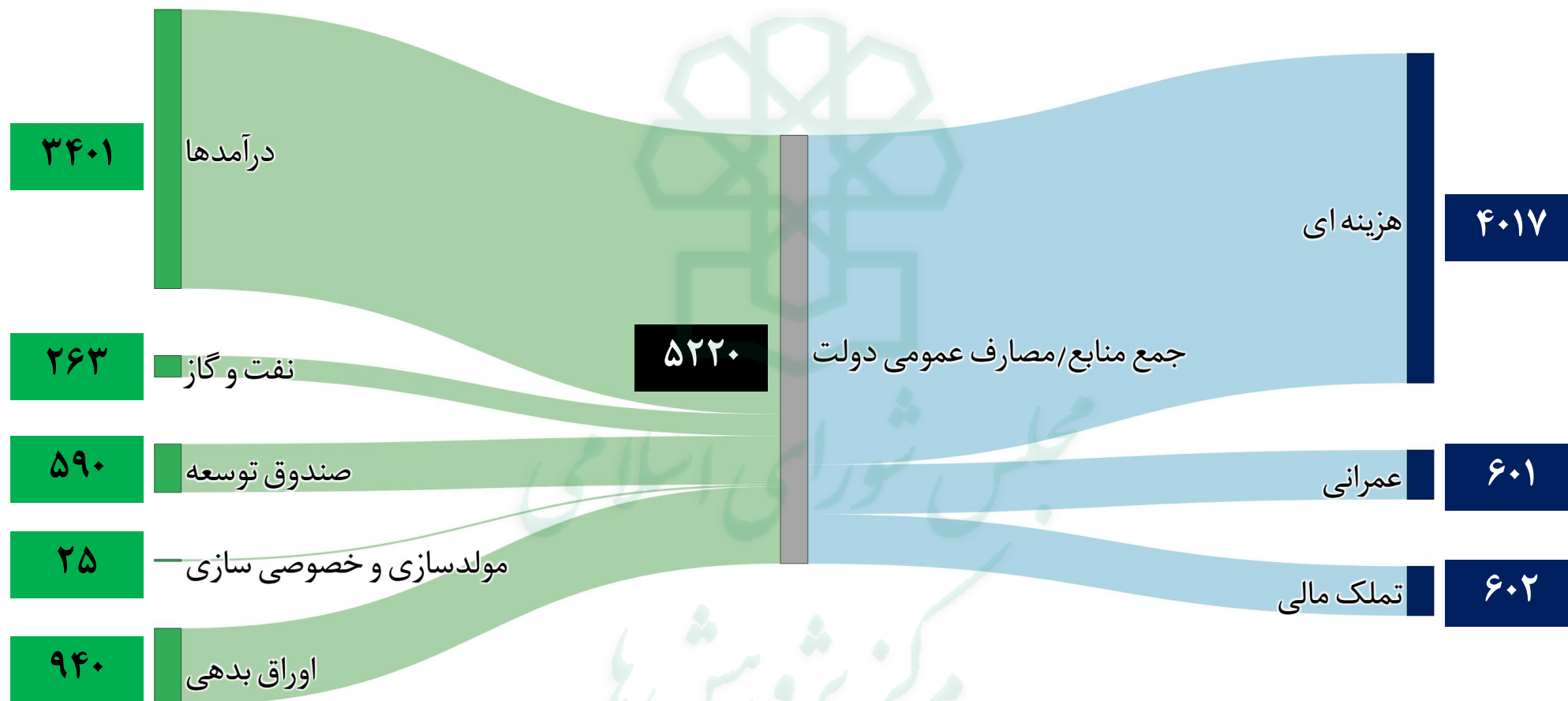

ارقام دوبار منظور از سرجمع بودجه کل کشور کسر شده است. ارقام جمعیت-خرجی در بودجه کل کشور لحاظ نشده است.

- ۱- ارقام داخل پرانتز بیانگر رشد لایحه ۱۴۰۵ نسبت به ارقام مصوب ۱۴۰۴ است.
- ۲- علیرغم رشد ۵٪ درصدی منابع عمومی نسبت به مصوب ۱۴۰۴، بودجه ۱۴۰۵ نسبت به عملکرد ۱۴۰۴ بالغ بر ۲۹٪ رشد داشته است.
- ۳- ارقام لایحه بودجه ۱۴۰۵ بر واحد ریال جدید تنظیم شده اما در این گزارش تمام ارقام به واحد ریال و تومان رایج ارائه شده است.

منابع و مصارف عمومی در لایحه بودجه ۱۴۰۵

تبدیل واحد ریال جدید

۱ ریال (جدید)

۱۰۰ قران
(جدید)

۱۰۰۰ تومان
قدیم

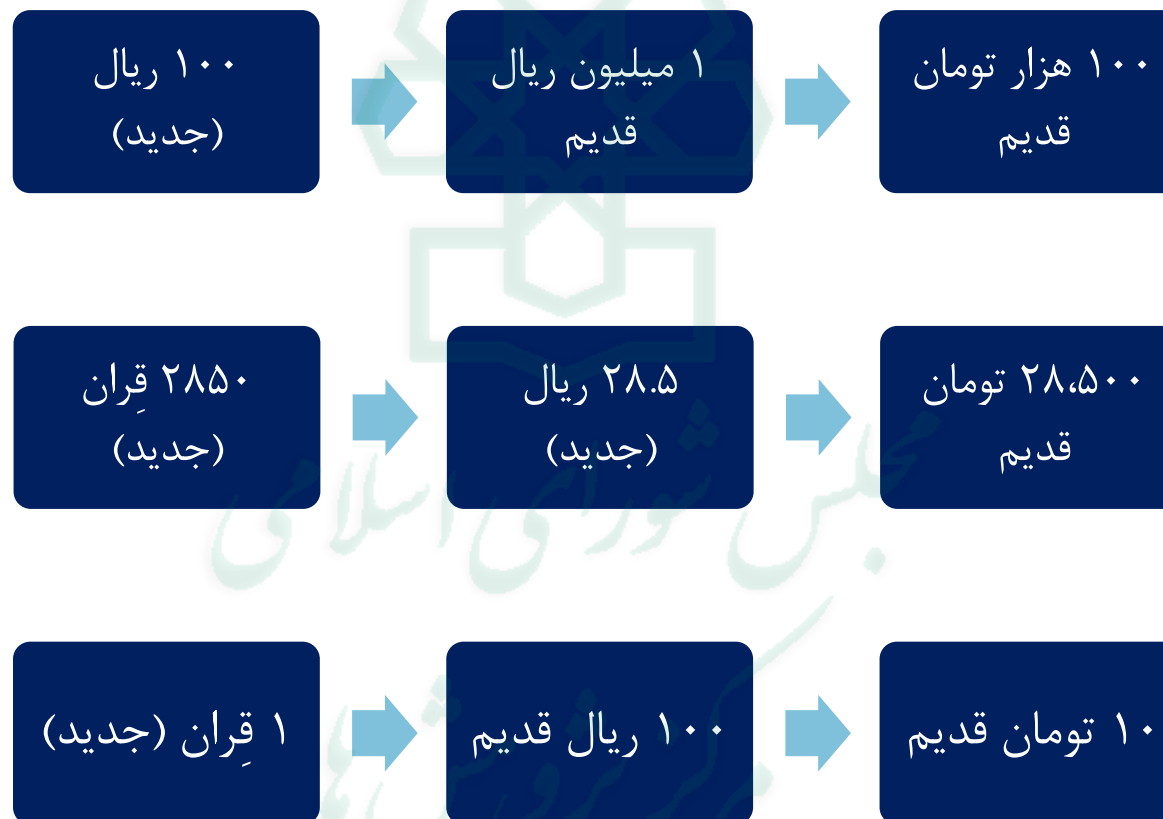

۱۰،۰۰۰ ریال
قدیم

مرکز پژوهش‌ها

تبدیل واحد ریال جدید

اصلاح قانون اصلاح مواد (۱۸۰) و (۱۸۲) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

■ مطابق آخرین نسخه ماده (۱۸۲) آیین‌نامه داخلی مجلس، لایحه بودجه در یک مرحله بررسی و تصویب می‌شود و در لایحه بودجه هیچگونه حکمی اعم از احکام بودجه‌ای یا غیربودجه‌ای امکان درج ندارد. مواردی که باید در بودجه‌های سنواتی تصمیم‌گیری شود و به تصویب برسد مستند به قوانین دائمی از جمله قانون «الزامات و احکام مورد نیاز بودجه‌های سنواتی» در جدول الزامات بودجه درج می‌شود.

الزامات منابع و مصارف

جدول الزامات برای تعیین اعداد و ارقامی است که می‌بایست سالیانه درباره آن‌ها تصمیم‌گیری شده و به تصویب برسد. ردیف‌های این جدول مستند به قوانین دائمی هستند که در آن تعیین رقم، نرخ یا نصاب به بودجه‌های سنواتی احاله شده است. این جدول شامل مواردی از قبیل نرخ‌ها و پلکان‌های مالیاتی، رشد حقوق و دستمزد و سقف معافیت مالیاتی است.

ارقام منابع و مصارف

جداول ارقام منابع و مصارف همانند بودجه سالیان گذشته شامل جداول کلان بودجه (جداول شماره ۱ تا ۴)، جدول تفصیلی منابع عمومی (جدول شماره ۵) و جداول تفصیلی مصارف عمومی از جمله بودجه دستگاه‌های اجرایی (جدول شماره ۷) و ردیف‌های متفرقه (جدول شماره ۹) می‌باشد.

نمونه‌هایی از جدول الزامات لایحه بودجه ۱۴۰۵

جدول الزامات منابع لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور

ردیف	عنوان	مصوب ۱۴۰۴		الزام ۱۴۰۵		استناد قانونی
		مقدار	واحد	مقدار	واحد	
۱	الزامات وصول منابع مالیاتی					
۱-۱	سقف معافیت مالیات بر درآمد سالانه موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم	۲۸۸,۰۰۰	ریال	۴۸۰,۰۰۰	ریال	ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم
۱-۲	نرخ مالیات بر مجموع درآمد حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی از قبیل حقوق و مزایا، مقرری یا مزد، حق شغل، حق شاغل، حق الزحمه، حق مشاوره، حق حضور در جلسات، پاداش و کارانه، حق السعی، اضافه کار، رفاهی و انگیزشی، بهره وری، هرگونه پرداخت پرسنلی از محل ماده ۲۱۷ قانون مالیات‌های مستقیم، فوق العاده حق التدریس، حق التحقیق، حق پژوهش و حق کشیک	-	-	-	-	اجزاء (۱) و (۲) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی
۱-۲-۱	پلکان ۱- مازاد بر ۴۸۰ هزار ریال تا ۹۶۰ هزار ریال	۱۰	درصد	۱۰	درصد	-
۱-۲-۲	پلکان ۲- مازاد بر ۹۶۰ هزار ریال تا ۱۲۰۰ هزار ریال	۱۵	درصد	۱۵	درصد	-
۱-۲-۳	پلکان ۳- مازاد بر ۱۲۰۰ هزار ریال تا ۱۴۴۰ هزار ریال	۲۰	درصد	۲۰	درصد	-
۱-۲-۴	پلکان ۴- مازاد بر ۱۴۴۰ هزار ریال تا ۱۶۸۰ هزار ریال	۲۵	درصد	۲۵	درصد	-
۱-۲-۵	پلکان ۵- مازاد بر ۱۶۸۰ هزار ریال	۳۰	درصد	۳۰	درصد	-

نمونه‌هایی از جدول الزامات لایحه بودجه ۱۴۰۵

جدول الزامات مصارف لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور

ردیف	عنوان	مصوب ۱۴۰۴		الزام ۱۴۰۵		استناد قانونی
		مقدار	واحد	مقدار	واحد	
۱	موارد مربوط به حقوق و مزایای کلیه دستگاه‌های موضوع بند (۱۵) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی					-
۱-۱	افزایش ضریب ریالی حقوق و سایر افزایش‌های متناظر برای گروه‌های مختلف حقوق‌بگیر کلیه دستگاه‌ها و حقوق بازنشستگان، وظیفه‌بگیران، مشترکان صندوق‌های بازنشستگی کشوری و لشکری و سایر صندوق‌های بازنشستگی وابسته به دستگاه‌های اجرائی	۲۰	درصد	۲۰	درصد	جزء (۱) و (۳) بند (۱۵) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی
۱-۲	حداقل مبلغ مندرج در حکم کارگزینی و قرارداد منعقد ماهانه حقوق‌بگیران	۱۳,۰۰۰	ریال	۱۵,۶۰۰	ریال	جزء (۲) بند (۱۵) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی
۱-۳	امتیاز کمک‌هزینه عائله‌مندی	۳,۶۲۵	امتیاز	۳,۶۲۵	امتیاز	بند (۴) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری
۱-۴	امتیاز کمک‌هزینه حق اولاد	۲,۹۶۷	امتیاز	۲,۹۶۷	امتیاز	بند (۴) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری
۱-۵	حداقل حکم حقوق بازنشستگان و وظیفه‌بگیران	۱۱,۷۰۰	ریال	۱۴,۰۴۰	ریال	جزء (۴) بند (۱۵) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی
۱-۶	افزایش حقوق سربازان وظیفه مجرد مشغول در مناطق غیر عملیاتی	۲۰	درصد	۲۰	درصد	جزء (۳۵) بند (۱۵) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی

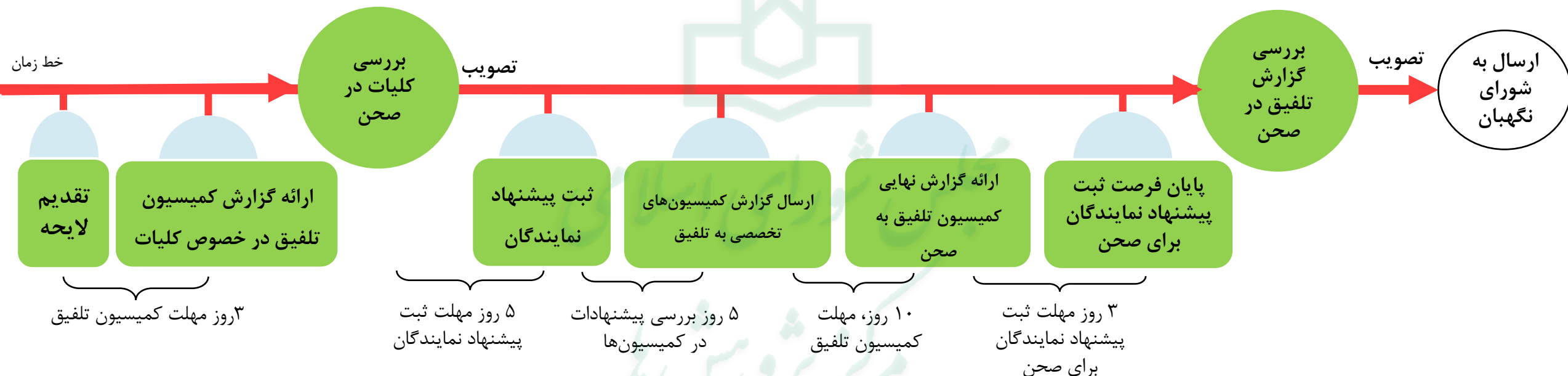

نمونه‌هایی از جدول الزامات لایحه بودجه ۱۴۰۵

ردیف	عنوان	مصوب ۱۴۰۴		الزام ۱۴۰۵		استناد قانونی
		مقدار	واحد	مقدار	واحد	
						احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی
۳-۵	سقف تعداد خودرو گذر موقت مورد نیاز عملیاتی فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران معاف از پرداخت عوارض و حقوق گمرکی	-	-	۱,۰۰۰	خودرو	بند (۳۱) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی
۴	الزامات منابع حوزه آب و انرژی					
۴-۱	حداکثر سهم عرضه برق نیروگاه‌های زیرمجموعه سازمان انرژی اتمی در بازار برق آزاد بهابازار بصورت قطع‌نشو و معاف از مدیریت بازار نسبت به برق تولیدی	۲۰	درصد	۲۰	درصد	بند (۱۱) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی
۴-۲	سقف منابع حاصل از فروش، صادرات و تهاتر یا معاوضه نفت با فرآورده‌های نفتی	۱۳۰	میلیارد ریال	۵۳	میلیارد یورو	بند (۱۴) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین

مراحل بررسی لایحه ۱۴۰۵ مطابق ماده ۱۸۲ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس

رشد منابع لایحه ۱۴۰۵ در مقایسه با پیش‌بینی عملکرد ۱۴۰۴

ارقام به هزار میلیارد تومان

عنوان	مصوب ۱۴۰۴	پیش‌بینی عملکرد ۱۴۰۴	لایحه ۱۴۰۵	رشد نسبت به مصوب (درصد)	رشد نسبت به عملکرد (درصد)
درآمدها	۲۴۴۶	۲۴۰۰	۳۴۰۱	۳۹	۴۱
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۹۳۰	۳۸۰	۲۷۵	-۷۰	-۲۸
واگذاری دارایی‌های مالی	۱۵۸۰	۱۲۷۵	۱۵۴۳	-۲	۲۱
جمع کل	۴۹۵۶	۴۰۵۵	۵۲۲۰	۵	۲۹

رشد منابع لایحه نسبت به قانون ۱۴۰۴

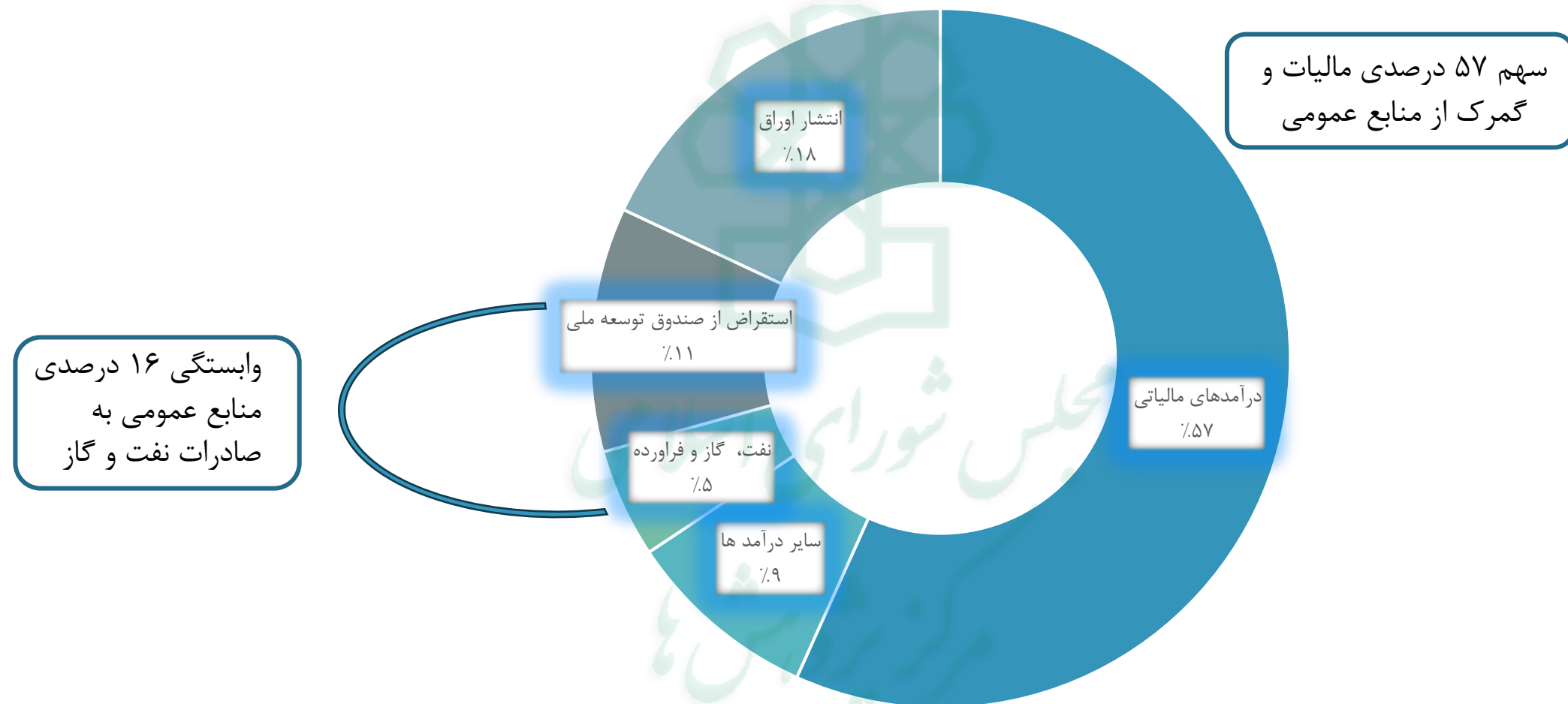
عنوان	قانون بودجه ۱۴۰۴	پیش‌بینی عملکرد ۱۴۰۴	لایحه ۱۴۰۵	رشد لایحه نسبت به قانون (درصد)	رشد لایحه نسبت به عملکرد (درصد)
درآمدهای مالیاتی	۱۸۲۰	۱۸۲۰	۲۷۳۰	۵۰	۵۰
درآمدهای گمرکی	۲۶۴	۲۲۰	۲۳۱	-۱۳	۵
سایر درآمدها	۳۶۲	۳۶۲	۴۴۰	۲۲	۲۲
منابع حاصل از نفت و میعانات	۶۰۴	۳۵۵	۲۶۳	-۵۶	-۲۶
واگذاری اموال منقول و غیر منقول (مولدسازی)	۳۲۴*	۲۵	۱۲	-۹۶	-۵۲
واگذاری اوراق مالی اسلامی	۸۱۰	۸۱۰	۹۴۰	۱۶	۱۶
استقراض از صندوق توسعه ملی	۵۴۱	۴۵۰	۵۹۰	۹	۳۱
واگذاری شرکت‌های دولتی و سایر واگذاری‌های مالی	۲۳۰*	۱۵	۱۳	-۹۴	-۱۳
جمع کل	۴۹۵۶	۴۰۵۵	۵۲۲۰	۵	۲۹

* در قانون بودجه ۱۴۰۴، ۳۰۰ هزار میلیارد تومان واگذاری اموال و ۸۰ هزار میلیارد تومان واگذاری شرکت‌ها جهت تأدیه بدهی در نظر گرفته شده است.

آنچه در بودجه عمومی در لایحه ۱۴۰۵ لحاظ شده است شامل موارد این‌چنینی نیست و صرفاً بخش واگذاری نقدی در نظر گرفته شده است.

تصویر منابع عمومی لایحه بودجه ۱۴۰۵

اهم الزامات منابع لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

ارقام	عنوان
۴۰ میلیون تومان	سقف معافیت مالیاتی حقوق ماهیانه (موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم)
۴۵ درصد	حداقل افزایش درآمد ابرازی عملکرد ۱۴۰۴ نسبت به درآمد ابرازی عملکرد ۱۴۰۳ برای برخورداری از مشوق‌ها مطابق تبصره (۷) ماده (۱۰۵) و تبصره ماده (۱۳۱) قانون مالیات‌های مستقیم
۲ واحد درصد	میزان افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاهای موضوع ماده (۷) و بند (ب) ماده (۲۶) قانون مالیات بر ارزش افزوده برای کالا برگ خانوار
۱۰۳ هزار تومان	نرخ ارز (یورو) مبنای محاسبه حقوق ورودی کالاها
۳۰ درصد	حداقل نسبت نرخ نفت گاز عرضه شده توسط کارت سوخت اضطراری جایگاه به نرخ خرید از پالایشگاه
۶۰ درصد	حداقل نسبت نرخ سوخت هوایی و نرخ سوخت جت از قیمت خرید پالایشگاهی

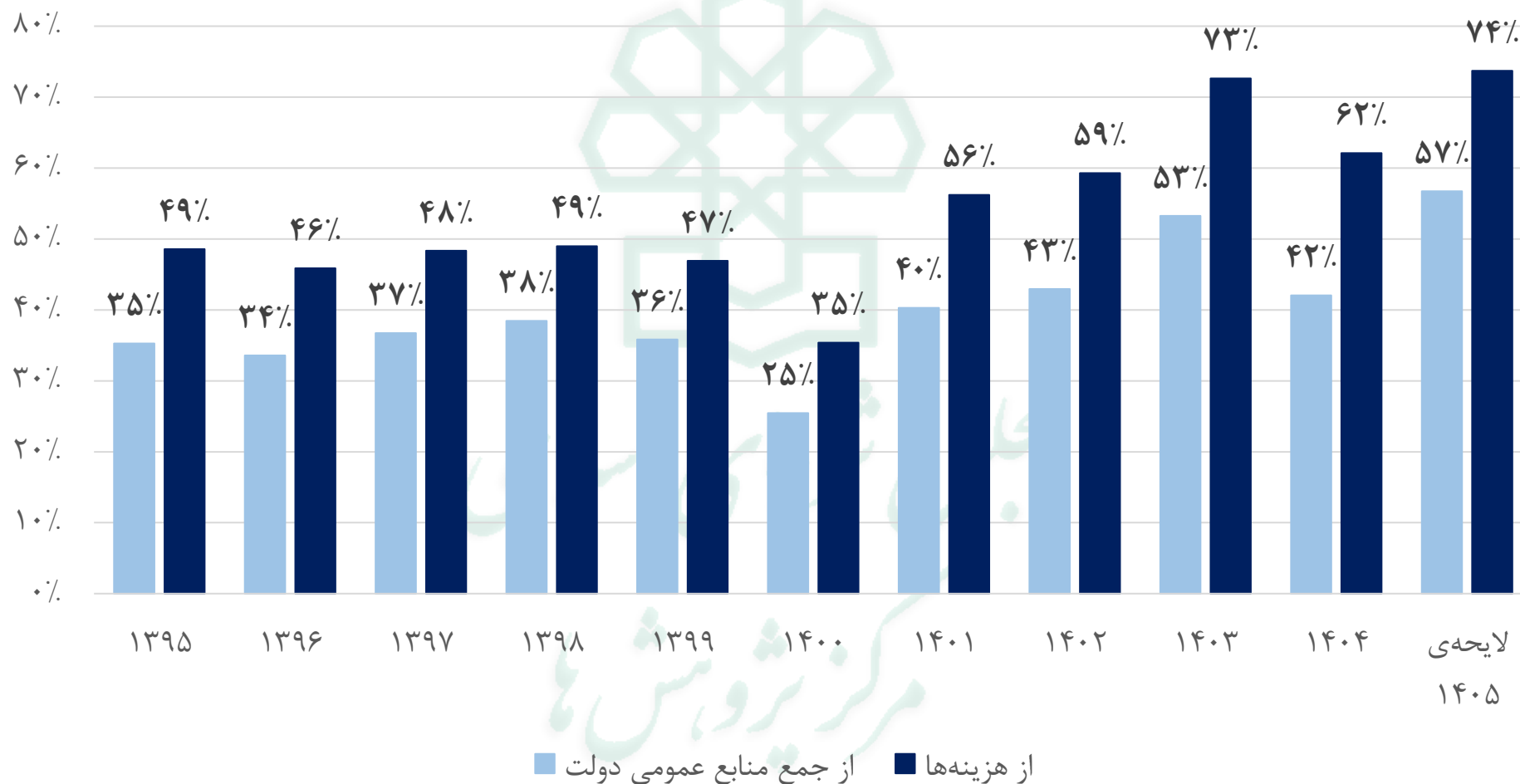
درآمدهای مالیاتی و گمرکی

۱۴۰۵		۱۴۰۴			۱۴۰۳	پایه‌ی مالیاتی
رشد	لایحه	تحقق ۸ ماهه	عملکرد ۸ ماهه	مصوب	عملکرد	
۴۶٪	۱،۱۸۳	۸۹٪	۴۸۱	۸۱۰	۵۴۳	مالیات اشخاص حقوقی
۴۰٪	۴۴۶	۸۲٪	۱۷۵	۳۱۹	۲۲۶	مالیات بر درآمدها
۹۰٪	۱۰۴	۷۲٪	۲۶	۵۵	۳۱	مالیات بر ثروت
۴۶٪	۱،۷۳۳	۸۶٪	۶۸۲	۱،۱۸۴	۸۰۱	مجموع مالیات‌های مستقیم
-۱۲٪	۲۳۱	۳۹٪	۶۸	۲۶۴	۱۳۲	مالیات بر واردات
۵۷٪	۹۹۷	۸۲٪	۳۵۰	۶۳۶	۴۲۹	مالیات بر کالاها و خدمات
۳۶٪	۱،۲۲۸	۷۰٪	۴۱۸	۹۰۰	۵۶۰	مجموع مالیات‌های غیرمستقیم
۴۲٪	۲،۹۶۱	۷۹٪	۱،۱۰۰	۲،۰۸۴	۱،۳۶۱	مجموع درآمدهای مالیاتی
۳۴٪	۲۷۹۱	مجموع درآمدهای مالیاتی بدون احتساب افزایش ۲ واحد درصد مالیات بر ارزش افزوده				

مأخذ: سازمان امور مالیاتی کشور، خزانه‌داری کل کشور، قانون بودجه‌ی سال ۱۴۰۴ کل کشور و لایحه‌ی بودجه‌ی سال ۱۴۰۵ کل کشور

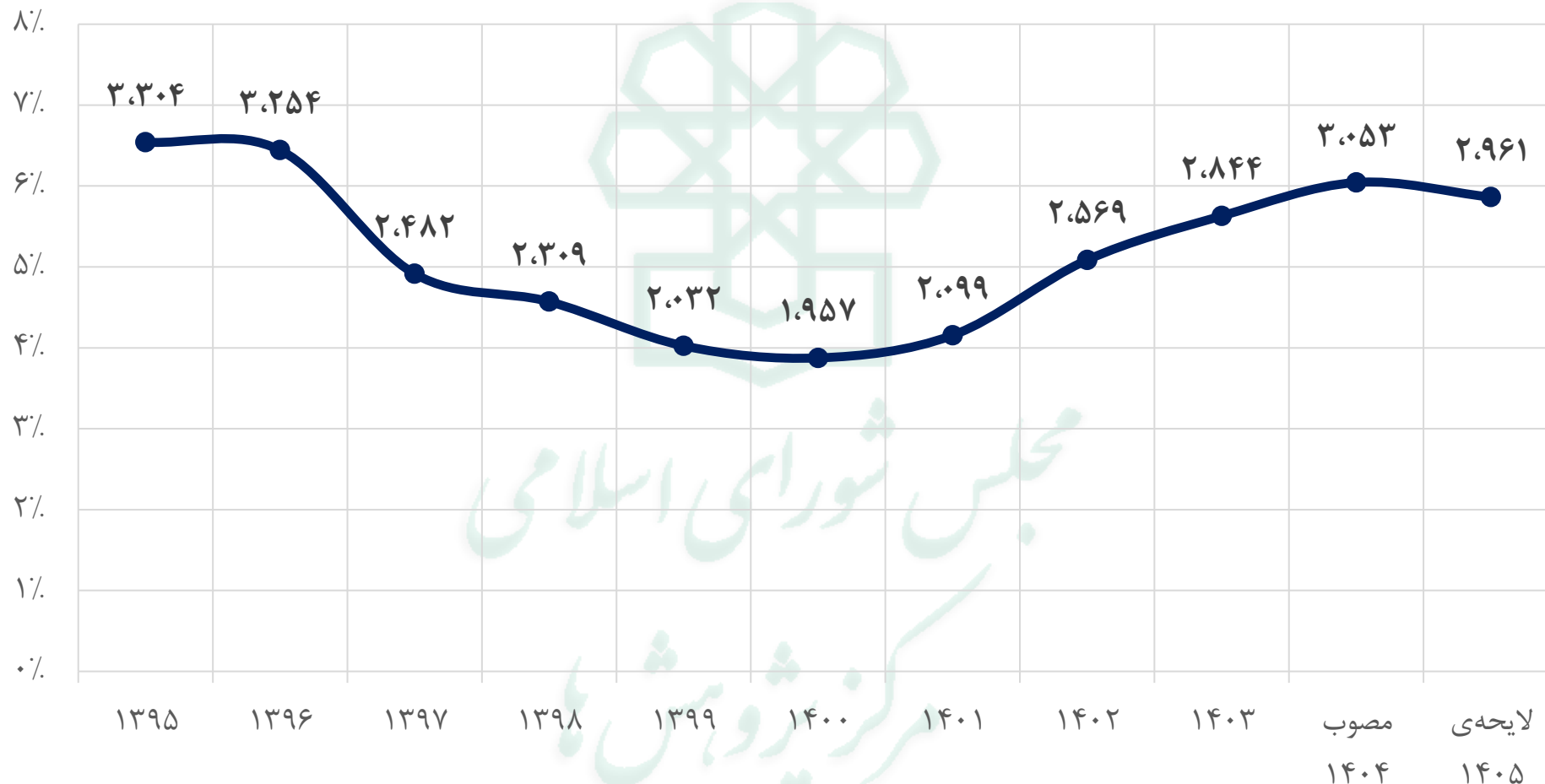
سهم مصوب مجموع درآمدهای مالیاتی

مأخذ: قانون‌های بودجه‌ی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۴ کل کشور و لایحه‌ی بودجه‌ی سال ۱۴۰۵ کل کشور

نسبت عملکرد مجموع درآمدهای مالیاتی و گمرکی به تولید ناخالص داخلی

مأخذ: سازمان امور مالیاتی کشور، خزانه‌داری کل کشور، قانون بودجه‌ی سال ۱۴۰۴ کل کشور، لایحه‌ی بودجه‌ی سال ۱۴۰۵ کل کشور، مرکز آمار ایران و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
یادداشت: عدد هر سال برابر «نسبت عملکرد مجموع درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی در آن سال» ضرب‌در «پیش‌بینی تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۵» به هزار میلیارد تومان است.

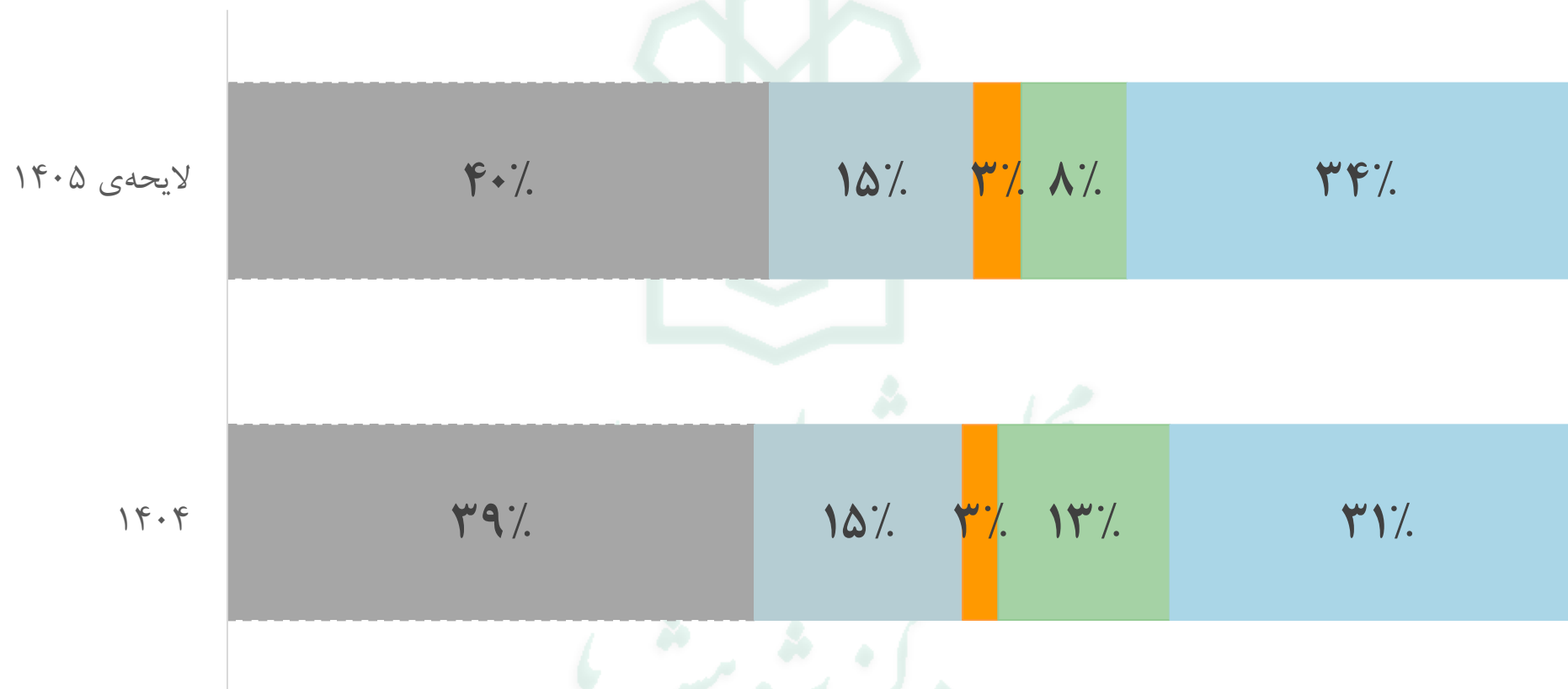
پیش‌بینی درآمدهای مالیاتی برای دستیابی به هدف‌گذاری برنامه‌ی هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران

سال	۱۴۰۴	۱۴۰۵	۱۴۰۶	۱۴۰۷
نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی	۶.۰٪	۷.۴٪	۸.۷٪	۱۰.۰٪
درآمدهای مالیاتی با فرض تولید ناخالص داخلی ۱۴۰۵ (هزار میلیارد تومان)	۳,۷۱۹	۴,۳۸۵	۵,۰۵۱	

مأخذ: یافته‌های پژوهش بر اساس قانون بودجه‌ی سال ۱۴۰۵ و قانون برنامه‌ی هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران
یادداشت: برای پیش‌بینی تغییرات لازم در درآمدهای مالیاتی، گام‌های هم‌اندازه فرض شده است. از درآمدهای مالیاتی، منظور جمع مالیات‌های مستقیم، مالیات بر کالاها و خدمات و مالیات بر واردات است.
 دولت در گزارش نظارت بر برنامه ارائه شده در شهریورماه ۱۴۰۴ برش سالانه در نظر گرفته شده برای نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۵ را ۷.۵ درصد اعلام کرده است

سهم مصوب اجزای درآمدهای مالیاتی

مالیات بر کالاهای و خدمات ■ مالیات بر اهدایات ■ مالیات بر ثروت ■ مالیات بر درآمدها ■ مالیات اشخاص حقوقی

مأخذ: قانون بودجه‌ی سال ۱۴۰۴ کل کشور و لایحه‌ی بودجه‌ی سال ۱۴۰۵ کل کشور

درآمدهای مالیاتی در قانون بودجه ۱۴۰۴ و لایحه بودجه ۱۴۰۵

هزار میلیارد تومان

پایه‌ی مالیاتی	مصوب ۱۴۰۴	لایحه‌ی ۱۴۰۵	رشد
مجموع مالیات‌های مستقیم و مالیات بر کالاها و خدمات	۱،۸۲۰	۲،۷۳۰	۵۰٪
مالیات اشخاص حقوقی	۸۱۰	۱،۱۸۳	۴۶٪
مالیات اشخاص حقوقی دولتی	۹۴	۱۳۴	۴۲٪
مالیات بنگاه‌های اقتصادی نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی	۳	۳	۱۶٪
مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی	۶۷۵	۱،۰۲۲	۵۱٪
مالیات بر درآمد حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی واحدهای صنعتی و معدنی مبتنی بر پروانه‌ی بهره‌برداری و یا قرارداد استخراج اخذشده در خارج از دوران برنامه‌ی پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی	۳۵	۲۰	-۴۳٪
درآمد حاصل از مالیات پرداختی آستان قدس رضوی، بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه‌ی نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان امام (ره)	۱	۳	۱۱۸٪
سایر مالیات اشخاص حقوقی	۱	۱	۲۴٪
مالیات بر درآمدها	۳۱۹	۴۴۶	۴۰٪
مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی	۶۵	۶۶	۱٪
مالیات حقوق کارکنان بخش خصوصی	۱۱۵	۱۸۹	۶۴٪
مالیات مشاغل	۱۲۲	۱۶۸	۳۷٪
مالیات مستغلات	۱۶	۲۲	۳۶٪
سایر مالیات بر درآمدها	۱	۱	۶۷٪

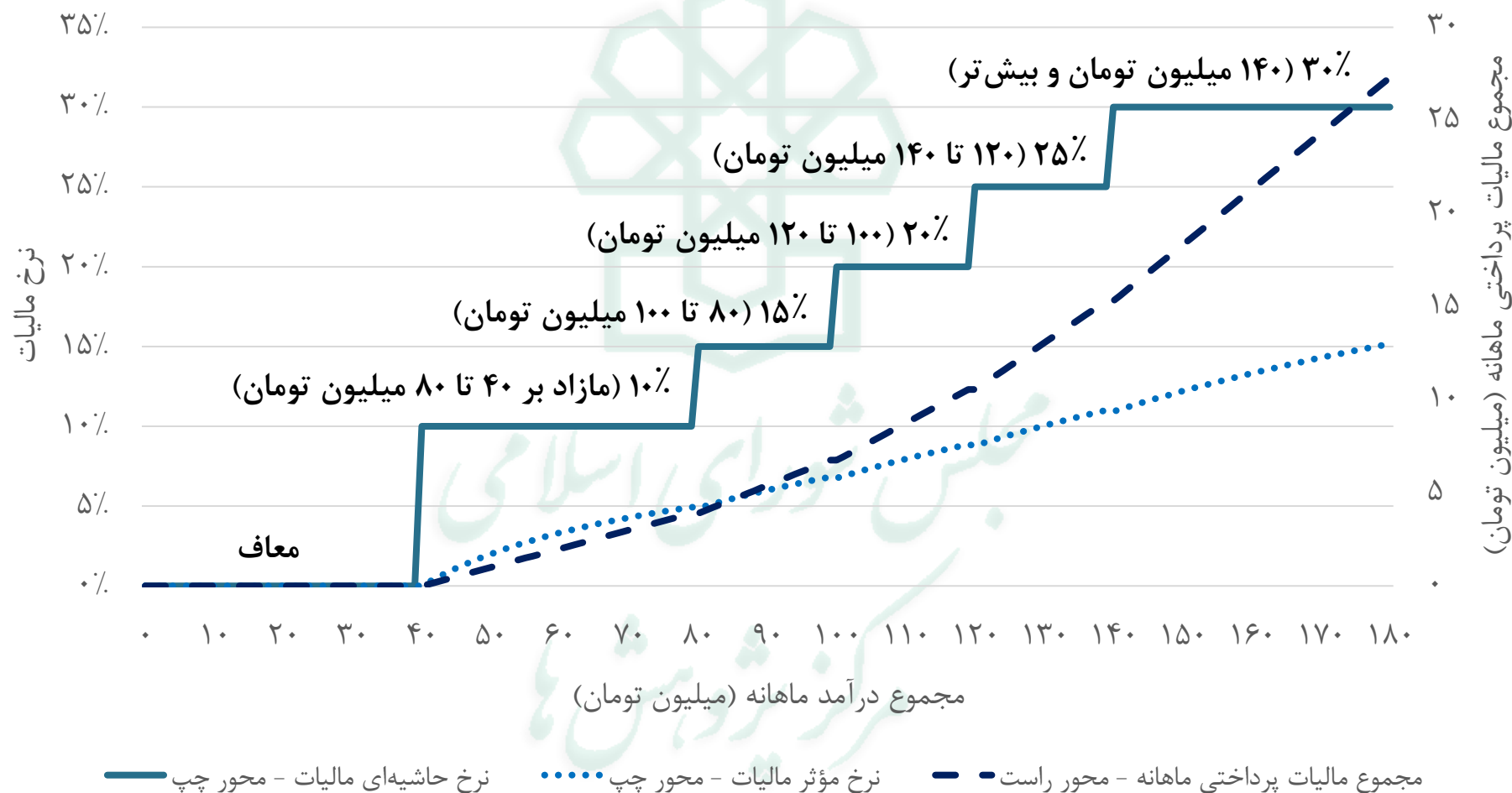
درآمدهای مالیاتی در قانون بودجه‌ی ۱۴۰۴ و لایحه‌ی بودجه‌ی ۱۴۰۵

هزار میلیارد تومان

پایه‌ی مالیاتی	مصوب ۱۴۰۴	لایحه‌ی ۱۴۰۵	رشد
مجموع مالیات‌های مستقیم و مالیات بر کالاها و خدمات	۱,۸۲۰	۲,۷۳۰	۵۰٪
مالیات بر ثروت	۵۵	۱۰۳	۹۰٪
مالیات بر ارث	۵	۷	۳۲٪
مالیات نقل و انتقال سرقفلی	۷	۹	۳۲٪
مالیات نقل و انتقال سهام	۱۸	۳۱	۶۸٪
مالیات نقل و انتقال املاک	۱۲	۱۶	۳۶٪
حق تمبر و اوراق بهادار	۷	۴۰	۴۷۱٪
مالیات بر خودروهای گران‌قیمت	۴	۰	-۱۰۰٪
سایر مالیات بر ثروت	۱	۱	-۴٪
مالیات بر کالاها و خدمات	۶۳۶	۹۹۷	۵۷٪
مالیات بر فروش فرآورده‌های نفتی	۸	۲۵	۲۱۵٪
عوارض خروج مسافر از مرزهای کشور	۳	۵	۳۲٪
مالیات بر سیگار	۲۳	۳۲	۴۱٪
مالیات بر نقل و انتقال اتومبیل	۳۱	۴۲	۳۵٪
مالیات شماره‌گذاری خودرو	۲۱	۲۶	۲۸٪
مالیات بر ارزش افزوده	۵۵۰	۸۶۶	۵۸٪
سایر مالیات بر کالاها و خدمات	۰	۰	۰٪

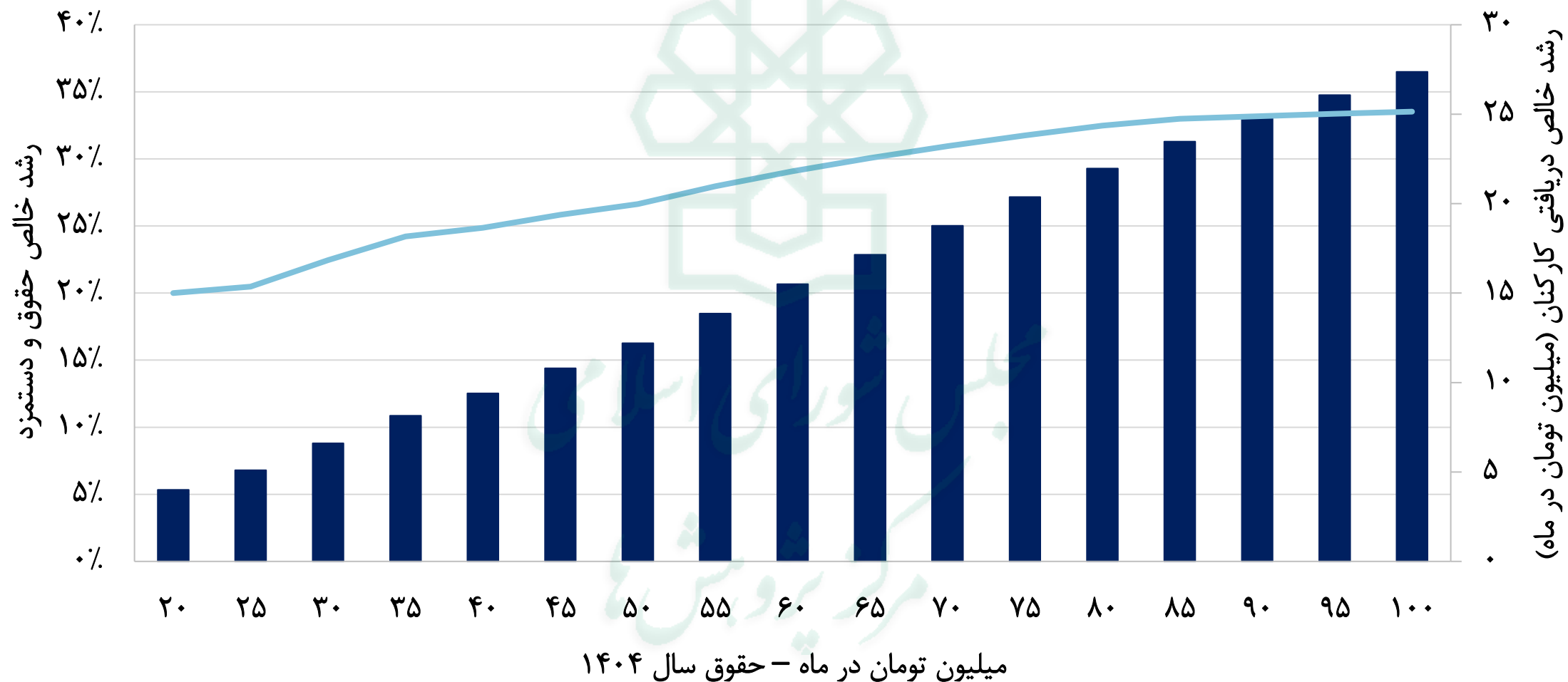

مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی

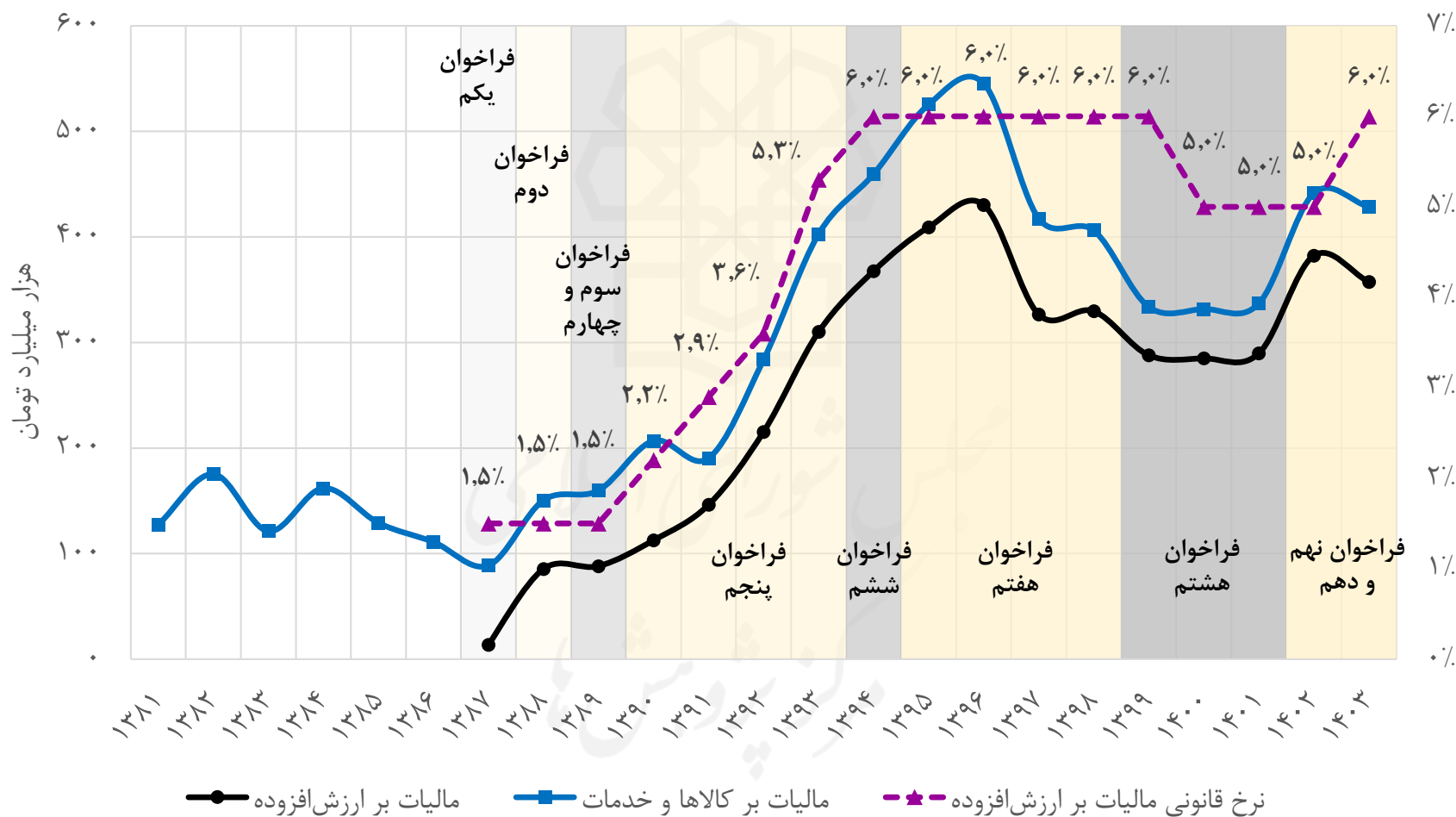
میزان رشد خالص دریافتی کارکنان دولت بر اساس پلکان‌های مالیاتی و رشد حقوق لایحه دولت

با توجه به اینکه در قانون بودجه ۱۴۰۴، برخی از اقلام درآمدی پلکانی نبوده و نرخ مقطوع ۱۰ درصد داشتند، رشد خالص دریافتی سال ۱۴۰۵ مندرج در نمودار فوق ممکن است برای برخی از گروه‌های درآمدی نیازمند تعدیل باشد.

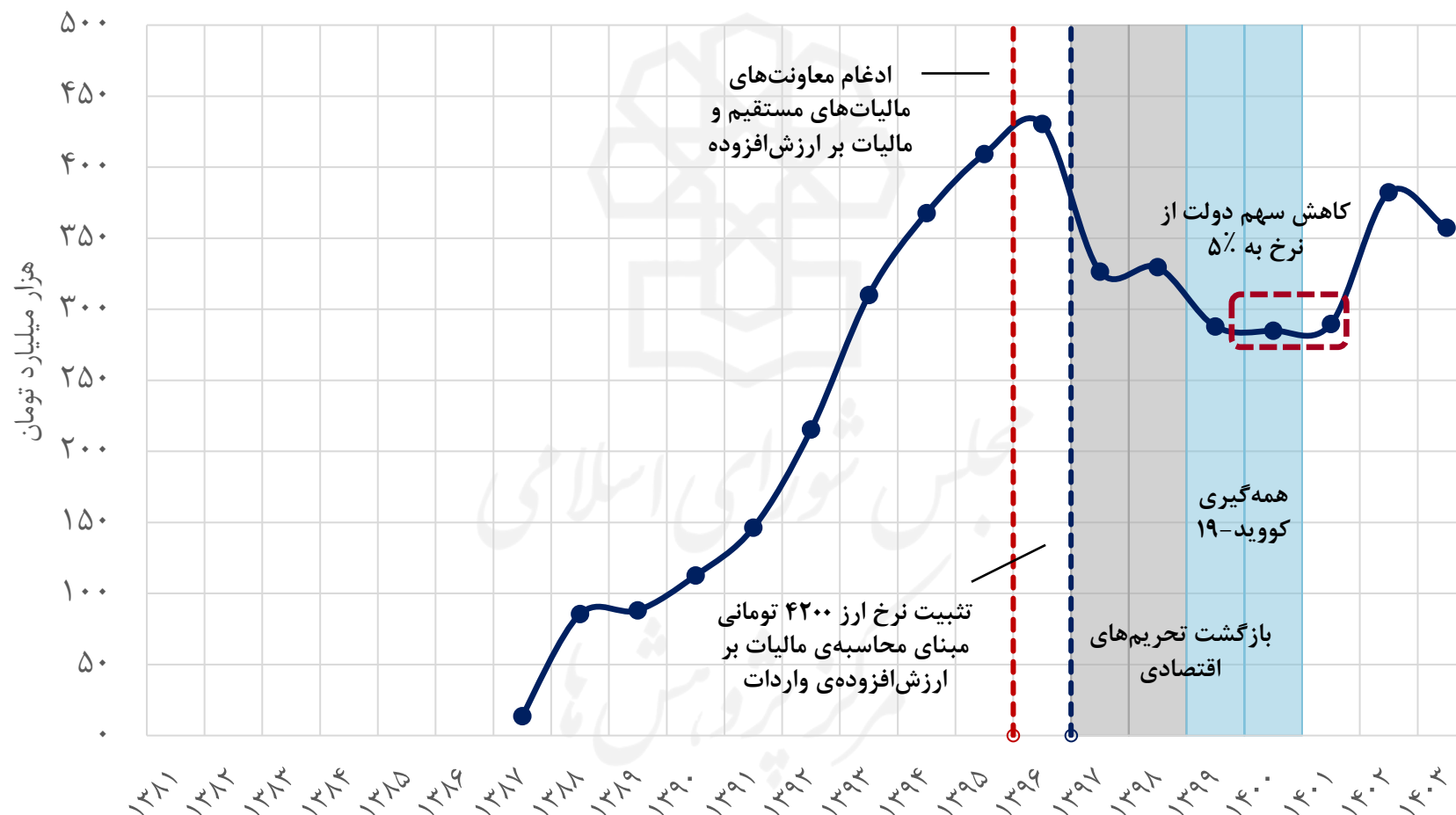
روند مالیات بر ارزش افزوده در کنار مالیات بر کالاها و خدمات و نرخ قانونی مالیات بر ارزش افزوده

مأخذ: یافته‌های مرکز پژوهش‌های مجلس
یادداشت: عدد هر سال برابر «نسبت عمل کرد مجموع درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی در آن سال» ضرب در «تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۳» است.

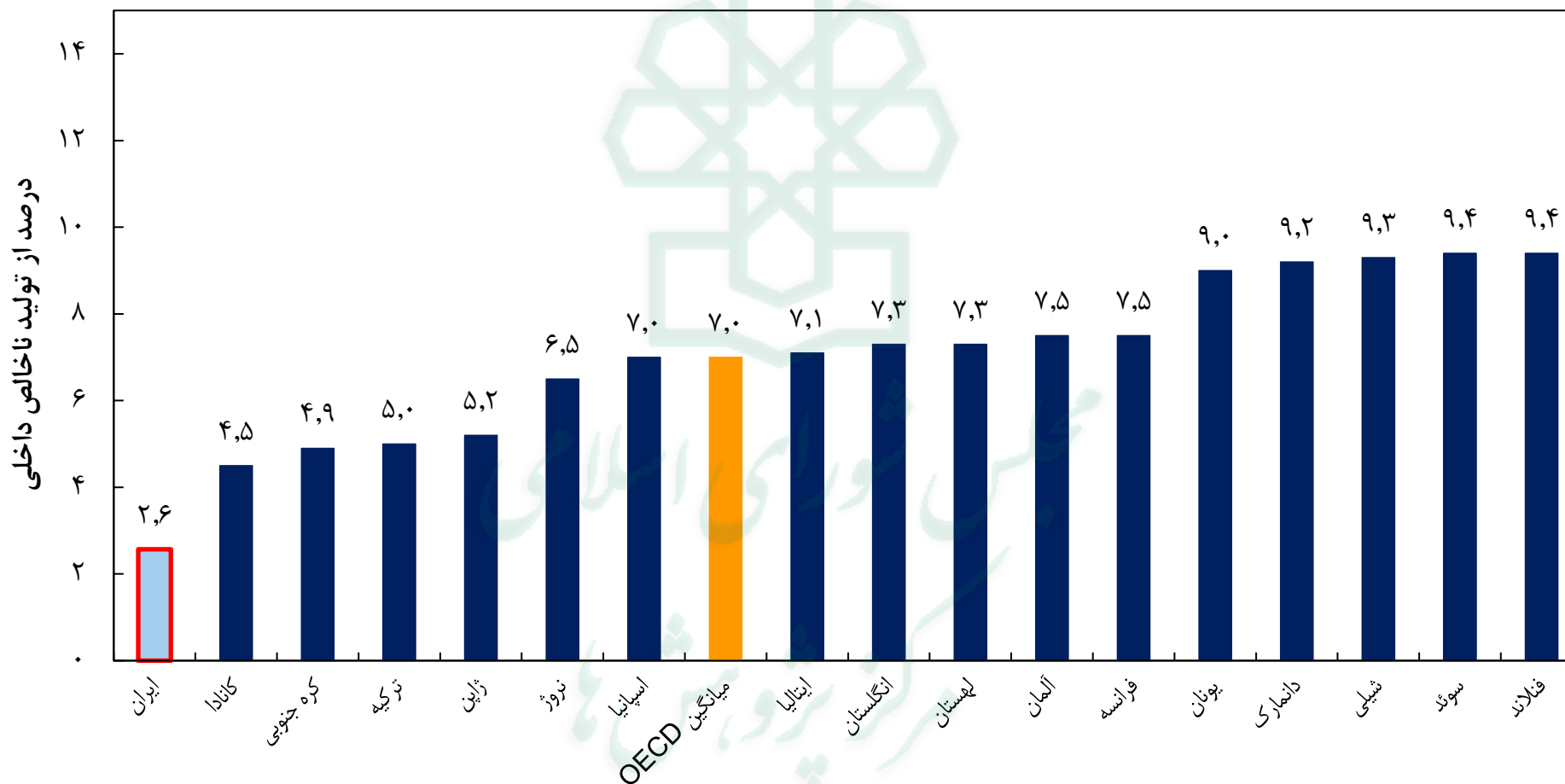
ریشه‌های کاهش مالیات بر ارزش افزوده در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱

مأخذ: یافته‌های مرکز پژوهش‌های مجلس
یادداشت: عدد هر سال برابر «نسبت عمل کرد مجموع درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی در آن سال» ضرب در «تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۳» است.

نمودار نسبت درآمد مالیات بر ارزش افزوده به تولید ناخالص داخلی کشورهای منتخب عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه

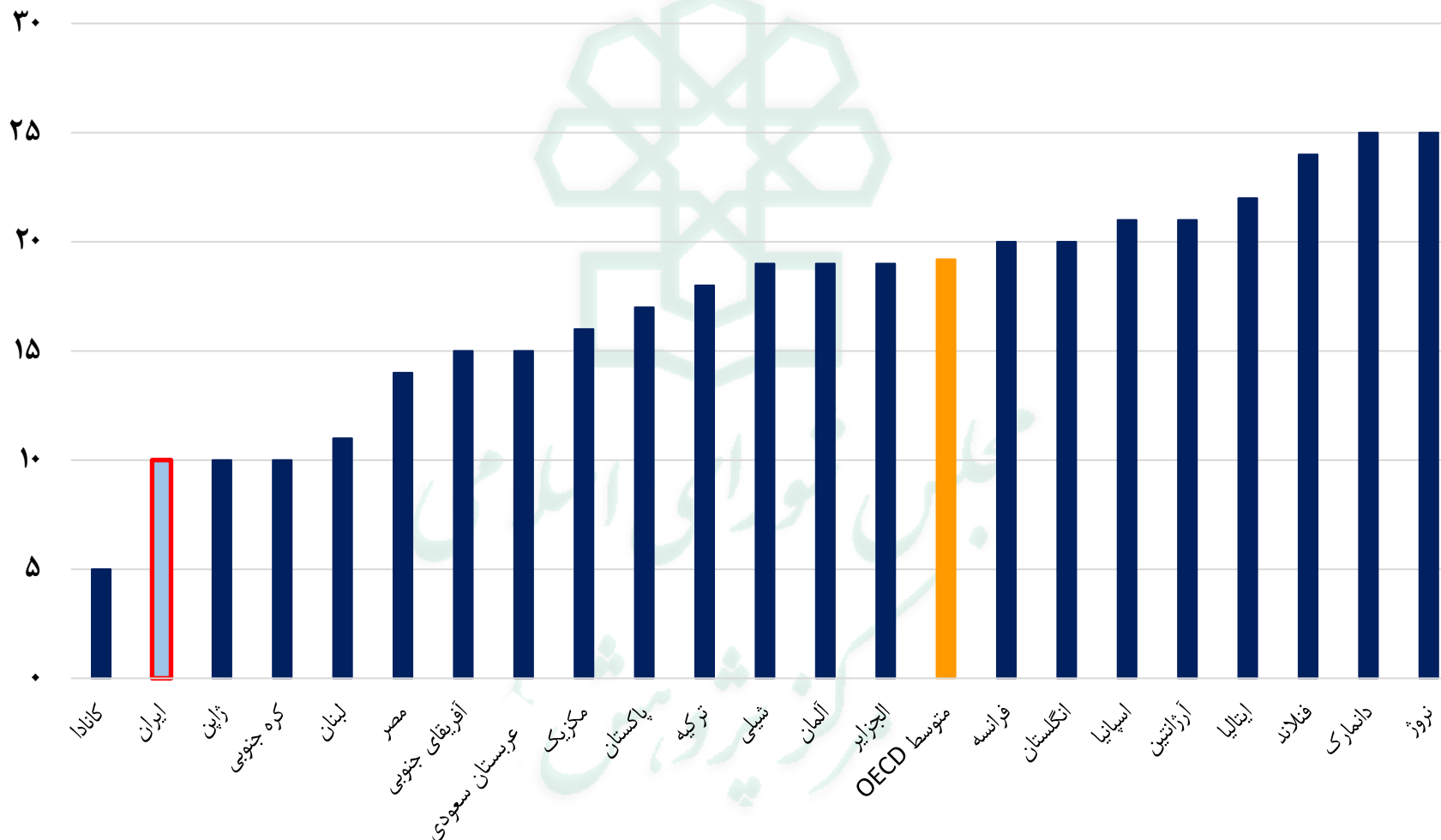

مأخذ:

OECD, Consumption Tax Trends 2024: VAT/GST and Excise, Core Design Features and Trends. OECD Publishing, Paris, 2024.

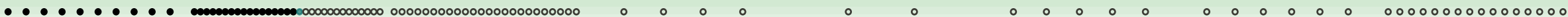

نمودار نرخ مالیات ارزش افزوده یا مالیات بر فروش در کشورهای مختلف در سال ۲۰۲۲

مأخذ:

OECD, Consumption Tax Trends 2024: VAT/GST and Excise, Core Design Features and Trends. OECD Publishing, Paris, 2024.
Worldwide Tax Summaries. Available from: <https://taxsummaries.pwc.com/>

سهم کالا و خدمات مشمول مالیات بر ارزش افزوده از کل سبد کالا و خدمات مصرفی مبتنی بر سبد شاخص قیمت مصرف‌کننده مناطق شهری بانک مرکزی در سال پایه ۱۳۹۵

نرخ مالیات بر ارزش افزوده	سهم از سبد CPI بانک مرکزی
معاف از مالیات	۷۱,۲٪
مشمول به نرخ ۱۰ درصد	۲۴,۶٪
سایر	۴,۲٪
مجموع	٪ ۱۰۰

مأخذ: سبد شاخص قیمت مصرف‌کننده بانک مرکزی و یافته‌های مرکز پژوهش‌های مجلس

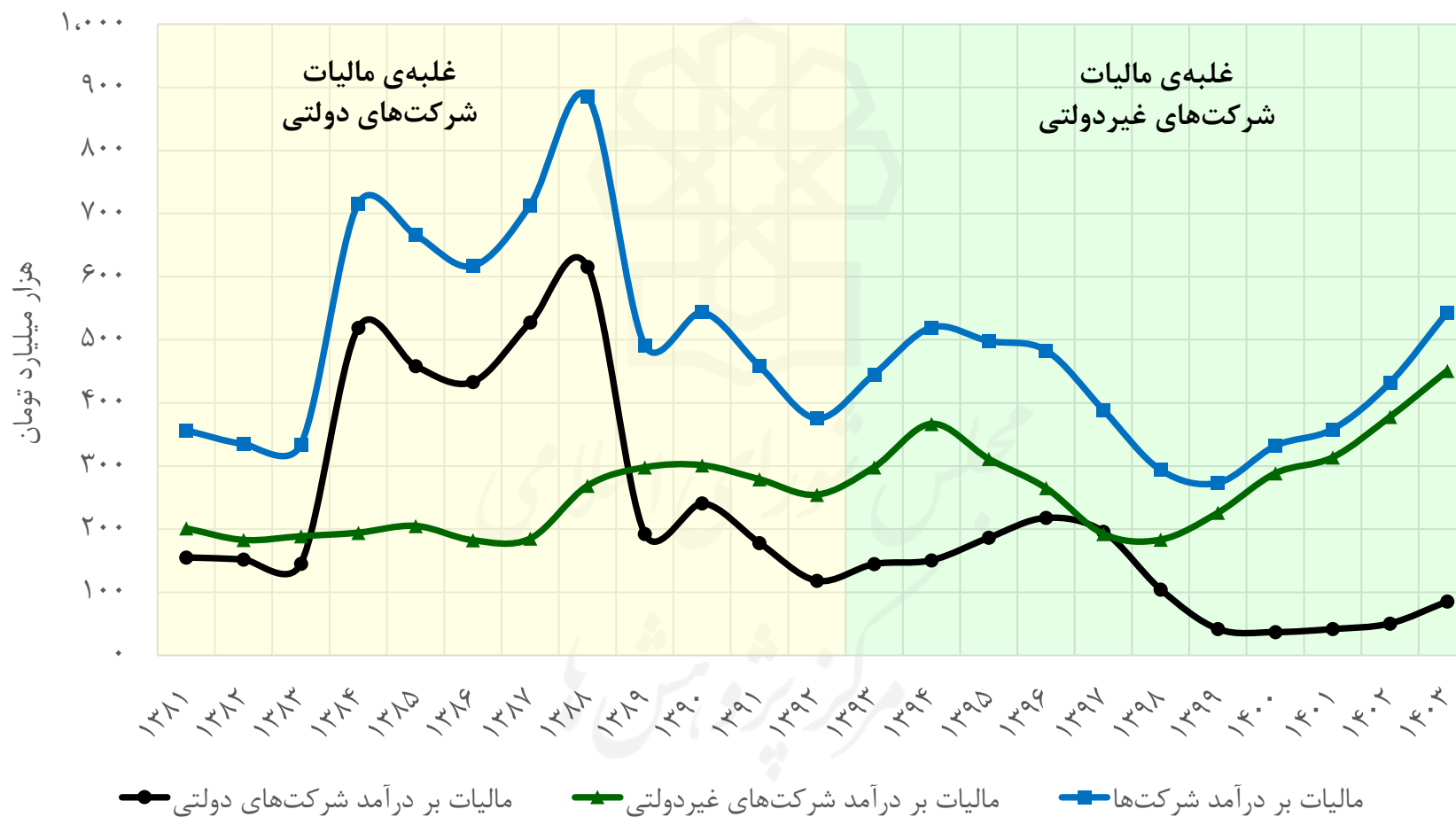
بررسی آثار قیمتی افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده مطابق وزن‌های مورد استفاده در سبد شاخص قیمت مصرف‌کننده (مناطق شهری) بانک مرکزی

سناریوی پایه	سناریوی افزایش ۲ واحد درصدی نرخ	
۱۰ درصد	۱۲ درصد	نرخ مالیات بر ارزش افزوده
۱.۱	۱.۱۲	قیمت بازار کالای مشمول (قیمت پایه = ۱ واحد)
	۱.۸٪	درصد افزایش «قیمت بازار» کالای مشمول مالیات نسبت به سناریو پایه
۲۴.۶٪	۲۴.۶٪	سهم کالای مشمول از کل سبد کالا و خدمات
۱.۰۲۴۶	۱.۰۲۹۵	شاخص قیمت بازار کالا و خدمات
	۰.۵٪	درصد افزایش «قیمت بازار» کلیه کالا و خدمات نسبت به سناریو پایه

مأخذ: سبد شاخص قیمت مصرف‌کننده بانک مرکزی و یافته‌های مرکز پژوهش‌های مجلس

روند مالیات بر درآمد شرکت‌های دولتی و غیردولتی در کنار مجموع مالیات بر شرکت‌ها

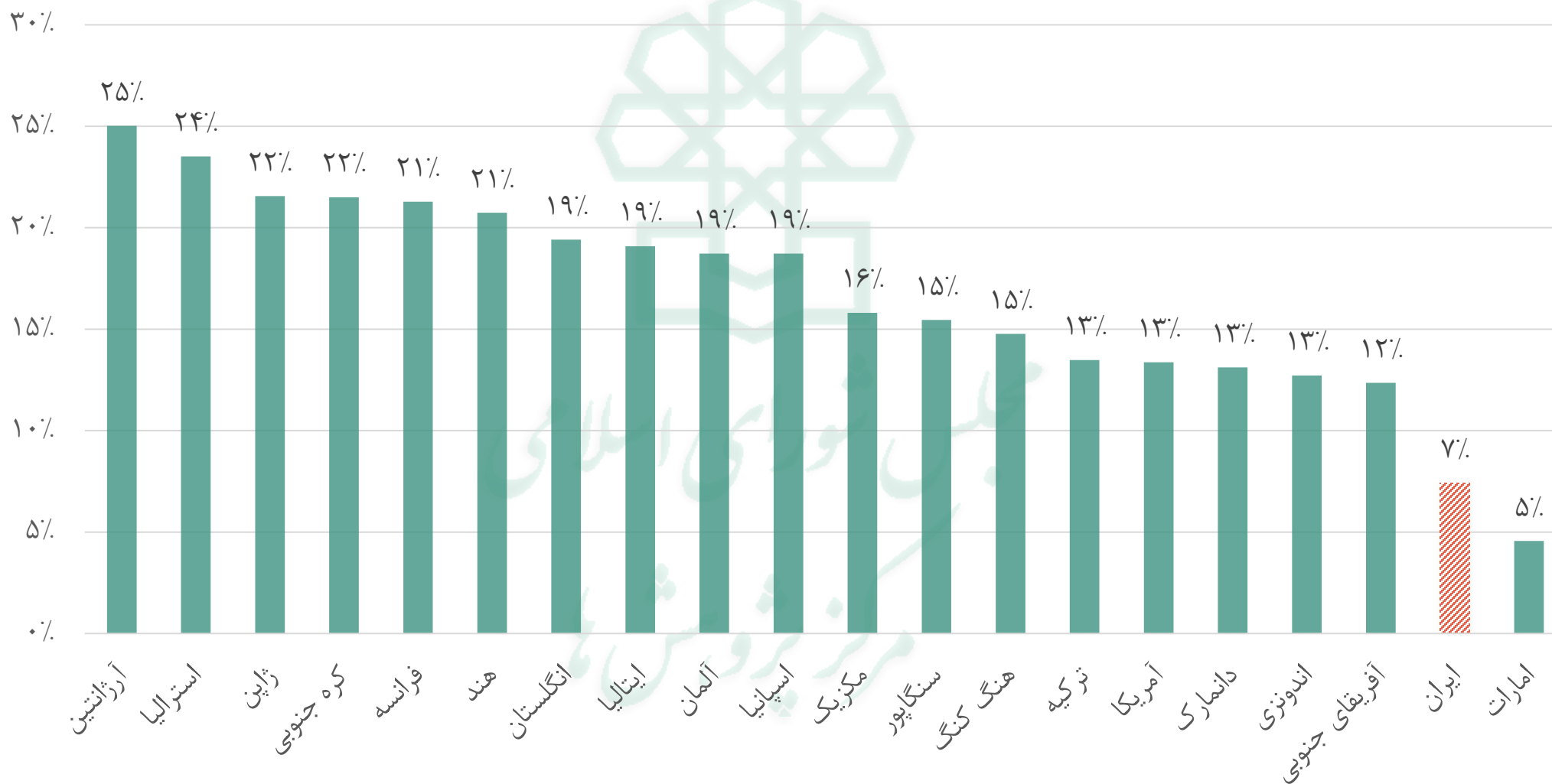

مأخذ: یافته‌های مرکز پژوهش‌های مجلس

یادداشت: عدد هر سال برابر «نسبت عمل کرد مجموع درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی در آن سال» ضرب در «تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۳» است.

متوسط نرخ موثر مالیاتی اشخاص حقوقی

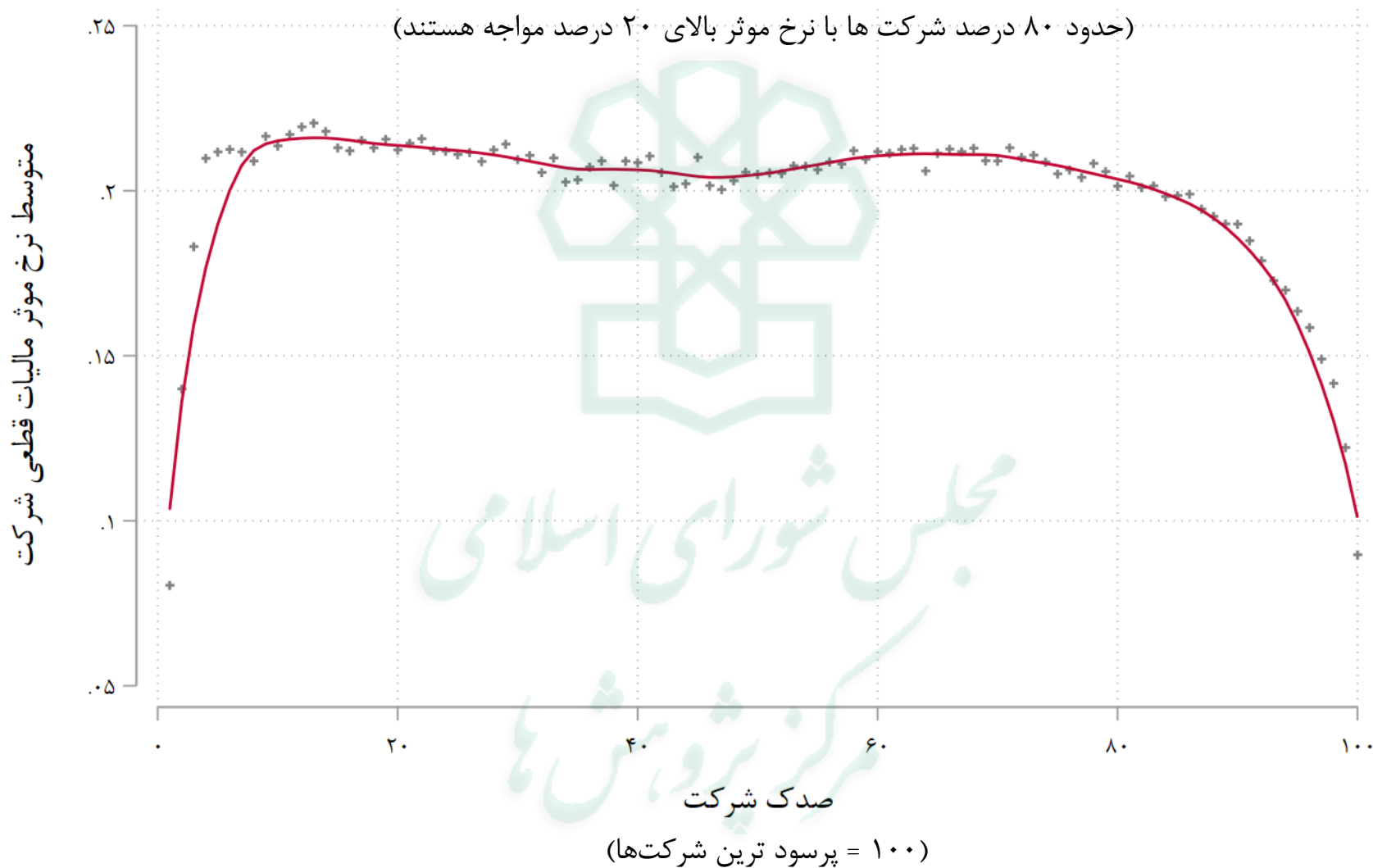

مأخذ: یافته‌های مرکز پژوهش‌های مجلس

متوسط نرخ موثر مالیاتی در هر صدک - سال ۱۴۰۰

(حدود ۸۰ درصد شرکت‌ها با نرخ موثر بالای ۲۰ درصد مواجه هستند)

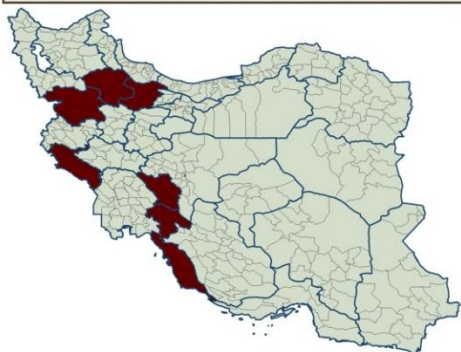

مناطق بهره‌مند از مزایای مناطق محروم یا کمتر توسعه‌یافته (به ویژه معافیت مالیاتی)

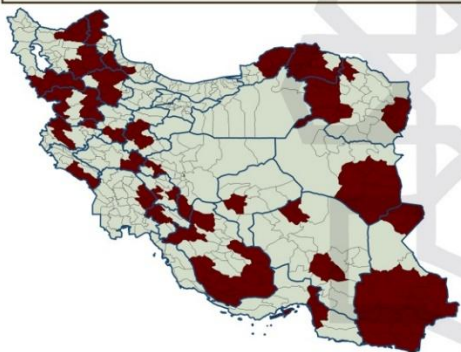
سال ۱۳۶۰

نسبت: ۸.۸ درصد

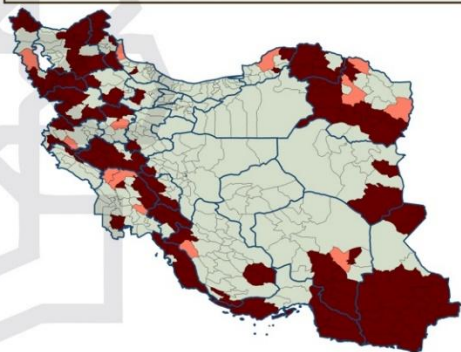
سال ۱۳۶۲

نسبت: ۳۴.۰ درصد

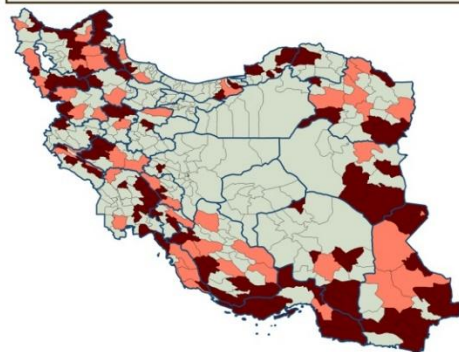
سال ۱۳۶۴

نسبت: ۳۸.۵ درصد

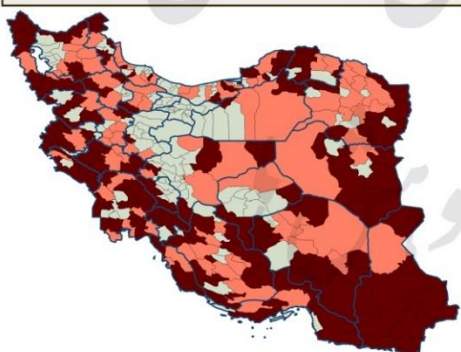
سال ۱۳۶۷

نسبت: ۴۱.۵ درصد

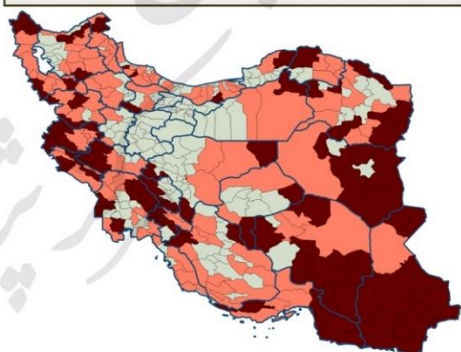
سال ۱۳۸۰

نسبت: ۸۲.۵ درصد

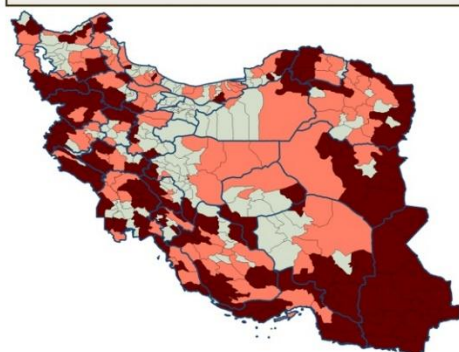
سال ۱۳۸۶

نسبت: ۷۸.۴ درصد

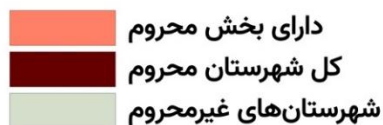

سال ۱۳۸۸

نسبت: ۷۹.۸ درصد

وضعیت محرومیت

علی‌رغم کاهش قابل توجه محرومیت کلیه مناطق کشور در چند دهه گذشته، فهرست‌های رسمی مناطق محروم یا کمتر توسعه‌یافته در گذر زمان بخش عمده‌ای از مناطق کشور را در بر گرفته و از سال ۱۳۸۸ نیز تاکنون به‌روزرسانی نشده است.

ماخذ: طرح‌های مطالعاتی شناسایی مناطق محروم کشور (سازمان برنامه و بودجه کشور) و تصویب‌نامه شماره ۷۶۲۹۴/ت-۳۶۰۹۵-هـ هیئت وزیران سال ۱۳۸۸

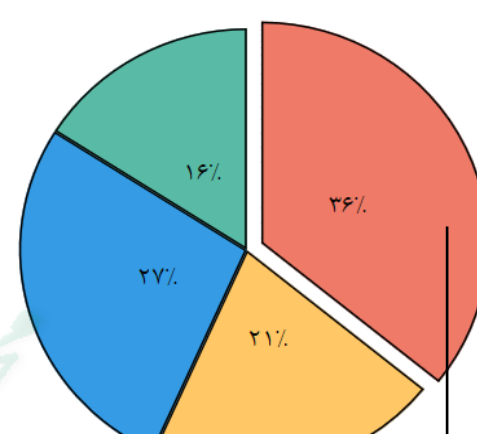
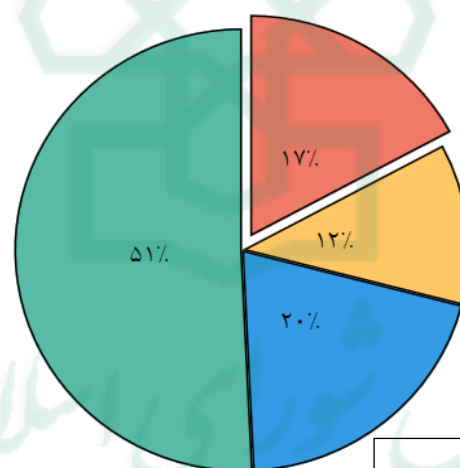
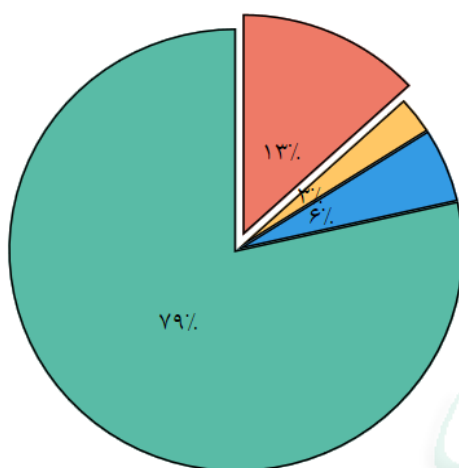

توزیع نرخ موثر مالیاتی شرکت‌ها در صدک‌های مختلف - سال ۱۴۰۰

صدک ۱ تا ۹۰

صدک ۹۱ تا ۹۹

صدک ۱۰۰ ام

۳۶ درصد از شرکت‌های صدک ۱۰۰ ام (پرسودترین شرکت‌ها) دارای نرخ موثر ۰ تا ۱ درصد هستند.

از ۰ تا ۱ درصد از ۱ تا ۱۰ درصد از ۱۰ تا ۲۰ درصد از ۲۰ تا ۲۵ درصد

سناریوهای منابع حاصل از صادرات نفت و گاز سهم دولت و استقراض از صندوق

مجموع استفاده دولت از درآمد نفت و گاز (م.ت)	مجموع استفاده دولت از درآمد نفت و گاز (میلیارد دلار)	استقراض دولت از صندوق (م.ت)	استقراض دولت از صندوق (میلیارد دلار)	سهم دولت از درآمد نفت و گاز (م.ت)	سهم دولت از درآمد نفت و گاز (میلیارد دلار)	مجموع درآمد نفت و گاز (میلیارد دلار)	درآمد خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	قیمت گاز (سنت بر متر مکعب)	حجم خالص صادرات گاز (میلیارد متر مکعب در سال)	درآمد صادرات نفت (میلیارد دلار)	حجم صادرات نفت خام و میعانات گازی (میلیون بشکه در روز)*	قیمت نفت و میعانات گازی (دلار بر بشکه)	
۸۳۹	۱۶.۶	۵۹۰	۷.۹	۲۵۰	۸.۸	۲۵.۴	۴.۸	۳۰	۱۶	۲۰.۶	۱.۰۴۵	۵۴	لایحه بودجه ۱۴۰۵
۶۹۵	۱۳.۸	۴۸۸	۶.۵	۲۰۶	۷.۲	۲۱.۰	۲.۸	۲۵	۱۱	۱۸	۱	۵۰	سناریو اول
۱۰۲۸	۲۰.۴	۷۲۳	۹.۶	۳۰۶	۱۰.۷	۳۱.۱	۴.۸	۳۰	۱۶	۲۶	۱.۲	۶۰	سناریو دوم

* نفت تهاتری در نظر گرفته نشده است.

درآمدهای نفتی دولت در سناریوهای مختلف

تحلیل حساسیت سناریوهای منابع حاصل از صادرات نفت و گاز						
صادرات (م.ب.ر.) نرخ ارز (هزار تومان)	۱	۱.۰۴۵	۱.۲	۱.۳	۱.۴	۱.۵
سناریوی لایحه دولت ۲۸.۵	۲۴۱	۲۵۰	۲۸۰	۲۹۹	۳۱۸	۳۳۸
۳۰	۲۵۴	۲۶۳	۲۹۴	۳۱۵	۳۳۵	۳۵۶
۴۰	۳۳۸	۳۵۰	۳۹۳	۴۲۰	۴۴۷	۴۷۴
۵۰	۴۲۳	۴۳۸	۴۹۱	۵۲۵	۵۵۹	۵۹۳

دلایل کاهش منابع ریالی نفت و گاز در بودجه عمومی

■ اختصاص ۸.۸ میلیارد دلار ارز ترجیحی (معادل کل منابع نفتی سهم دولت از صادرات نفت و گاز) با نرخ تسعیر ۲۸.۵ هزار تومان

- عدد مندرج در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ با فرض افزایش نرخ تسعیر ارز همراه بود که در سال جاری محقق نشد.

■ کاهش سهم دولت از کل منابع نفتی (از ۳۷.۵ درصد در سال ۱۴۰۴ به ۳۴.۵ درصد در سال ۱۴۰۵)

- با توجه به اینکه سهم صندوق توسعه ملی ۳ واحد درصد افزایش یافته است. در سال ۱۴۰۵ سهم دولت ۳ واحد درصد کاهش یافته است.

■ کاهش قیمت جهانی نفت

- به دلیل چشم‌انداز مثبت توافق و پایان جنگ روسیه-اوکراین، با ورود دوباره نفت روسیه به بازارهای جهانی روند قیمت‌های نفت کاهشی بوده است.

■ واقعی‌سازی ارقام پیش‌بینی ۱۴۰۵ نسبت به عملکرد ۱۴۰۴ (بیش‌برآوردی رقم مصوب ۱۴۰۴)

- در قانون بودجه ۱۴۰۴ سهم دولت از درآمدهای نفتی معادل ۱۳.۱ میلیارد دلار مصوب شد و بیش‌برآوردی داشت. نتیجتاً عملکرد درآمدهای نفتی در سال ۱۴۰۴ کمتر از رقم مصوب بوده است و بخشی از کاهش رقم درآمدهای نفتی در لایحه بودجه ۱۴۰۵ به دلیل برآورد غیرواقعی رقم مصوب قانون بودجه ۱۴۰۴ است. در صورتی که تغییر درآمدهای نفتی نسبت به پیش‌بینی عملکرد سال ۱۴۰۴ محاسبه شود، کاهش درآمدهای نفتی در لایحه ۱۴۰۵ تنها ۱۳ درصد است.

مولدسازی

ارقام مصوب و عملکرد ردیف «منابع حاصل از فروش اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول مازاد دولت» در قوانین بودجه

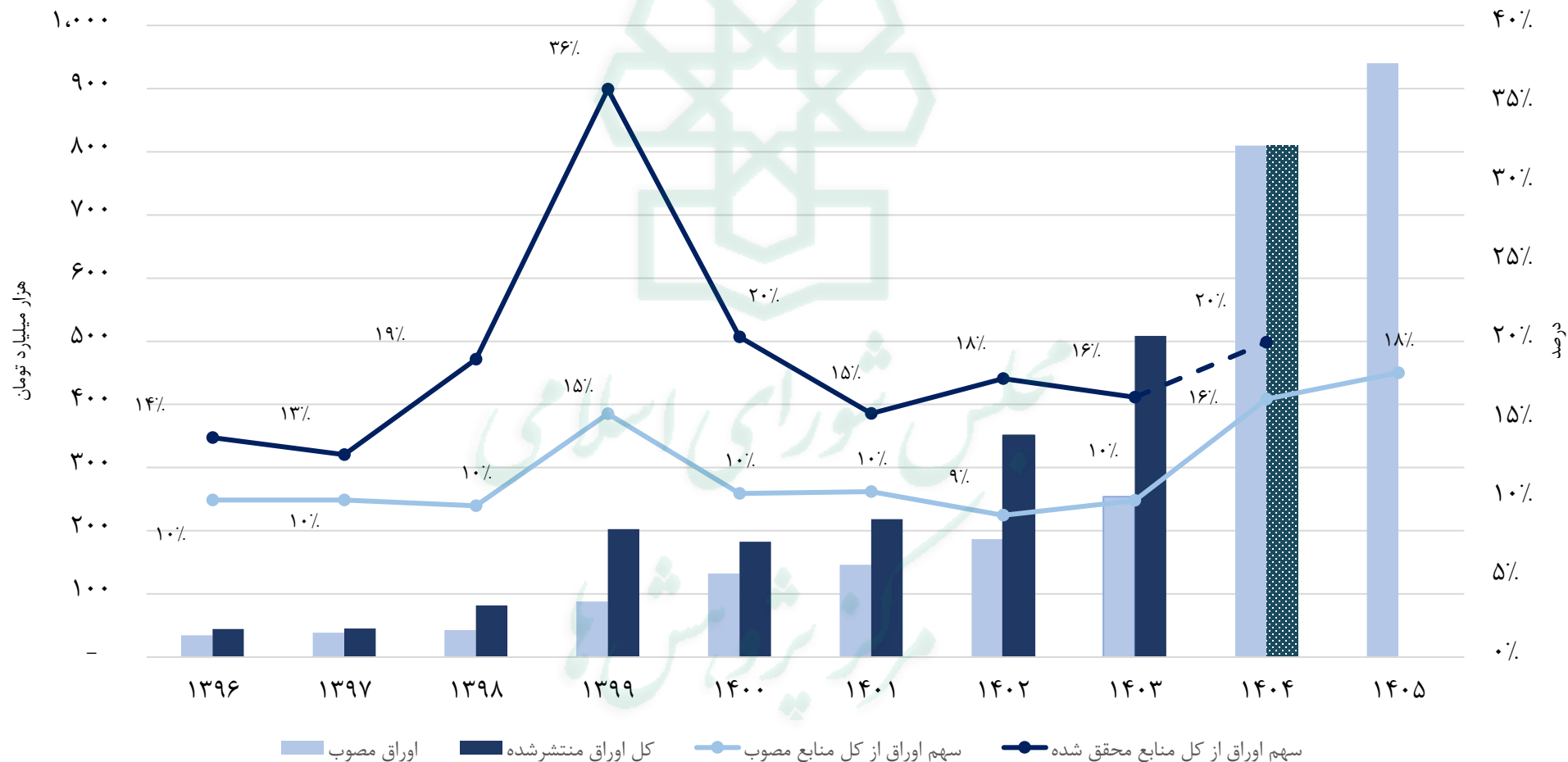
یکی از چالش‌های تحقق پایین مولدسازی تاکنون، مسئله انگیزه دستگاه‌های اجرایی در استفاده از ظرفیت مولدسازی جهت اجرای طرح‌های عمرانی بوده است.

لایحه بودجه ۱۴۰۵، با اتصال مستقیم بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حوزه‌های مختلف به منابع حاصل از مولدسازی تلاش کرده انگیزه دستگاه‌ها در تحقق درآمدهای حاصل از مولدسازی جهت اجرای طرح‌های عمرانی خود را تقویت کند.

در جدول شماره ۲۳ لایحه، منابع حاصل از مولدسازی جهت اجرای پروژه‌های عمرانی به میزان حدود ۱۱۸ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده که مصارف آن در طرح‌های حوزه‌های مختلف نیز در جدول شماره ۲۴ لایحه در نظر گرفته شده است (به صورت جمعیت-خرجی). این رقم غیر از منابع نقدی در نظر گرفته شده در سقف بودجه عمومی از محل مولدسازی است.

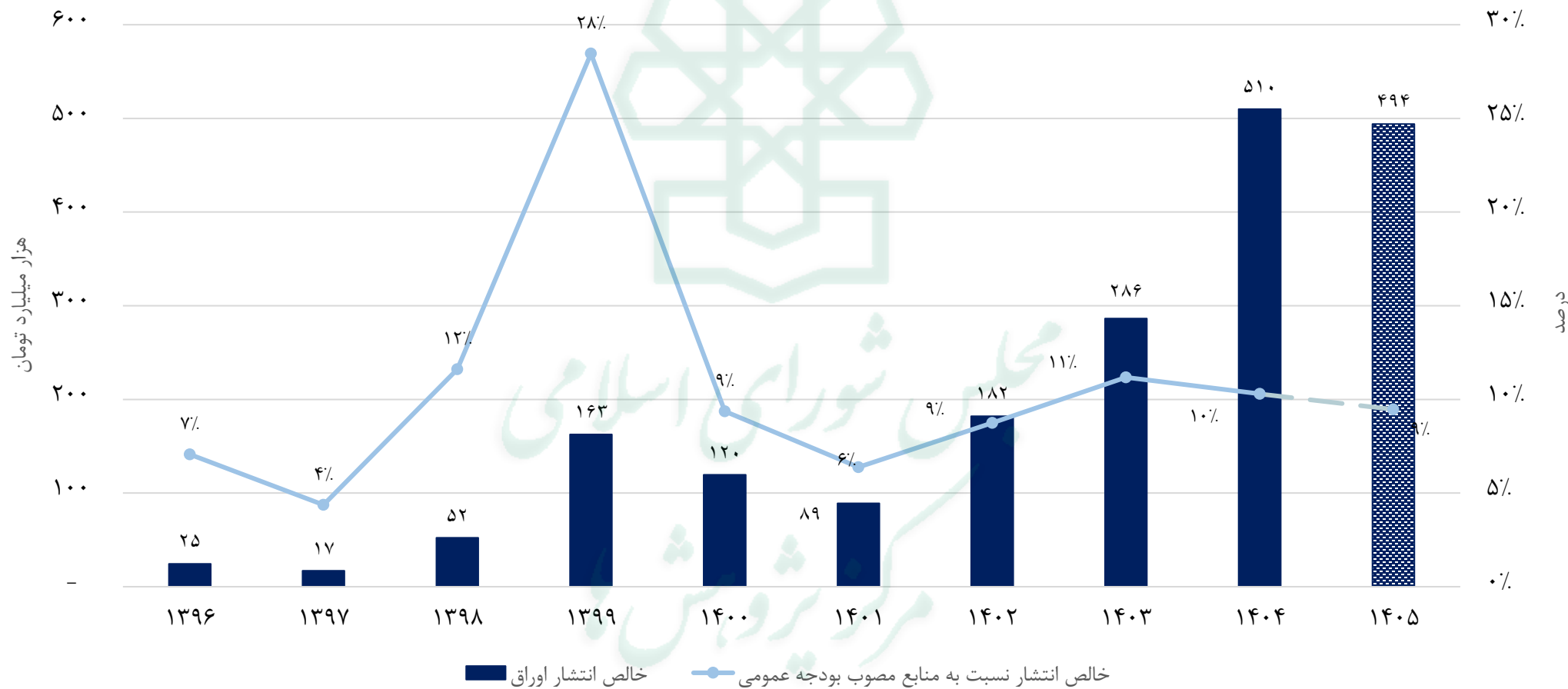

وضعیت فروش اوراق بدهی

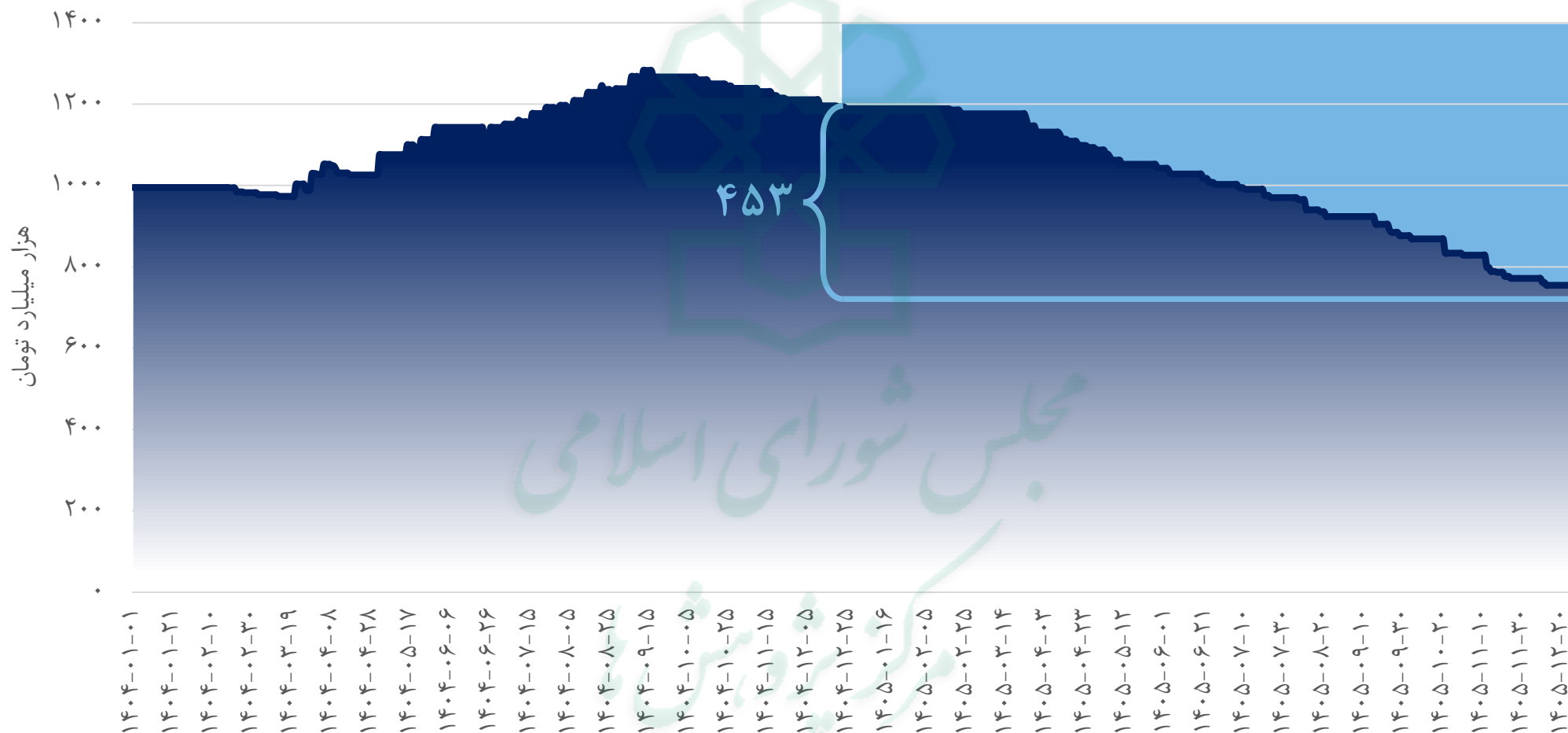
وضعیت خالص انتشار اوراق بدهی

* منظور از خالص انتشار، تفاوت واگذاری و بازپرداخت اصل اوراق مالی است.

روند مانده اوراق دولتی در سال ۱۴۰۵ (بر اساس اوراق منتشره تا انتهای آذر ۱۴۰۴)

رشد مصارف لایحه ۱۴۰۵ در مقایسه با پیش‌بینی عملکرد ۱۴۰۴

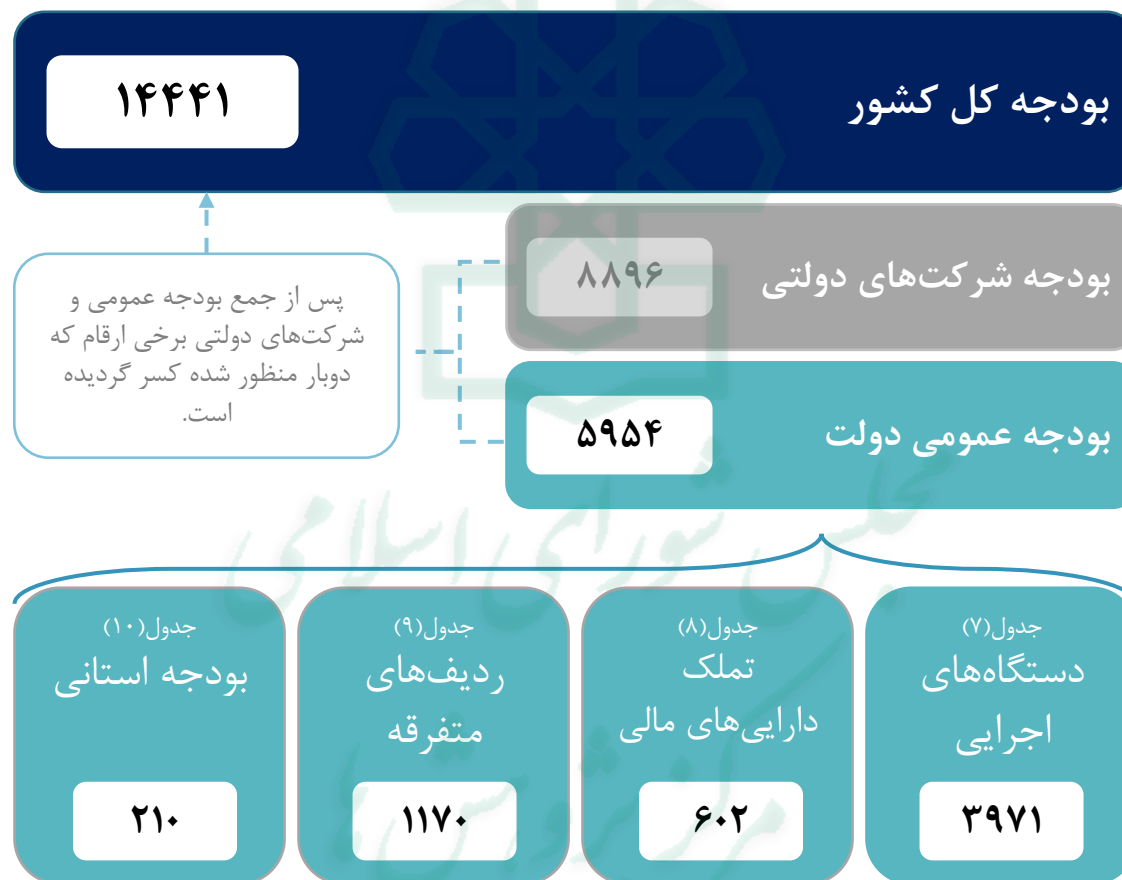
ارقام به هزار میلیارد تومان

عنوان	مصوب ۱۴۰۴	پیش‌بینی عملکرد ۱۴۰۴	لایحه ۱۴۰۵	رشد لایحه نسبت به مصوب (درصد)	رشد لایحه نسبت به عملکرد (درصد)
اعتبارات هزینه‌ای	۳۳۵۵	۳۲۰۰	۴۰۱۷	۲۰	۲۶
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۶۰۱	۵۰۰	۶۰۱	۰	۲۰
تملك دارایی‌های مالی	۱۰۰۰	۴۲۰	۶۰۲	-۴۰	۴۳
جمع کل	۴۹۵۵	۴۱۲۰	۵۲۲۰	۵	۲۷

ساختار مصارف بودجه کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

ارقام به هزار میلیارد تومان

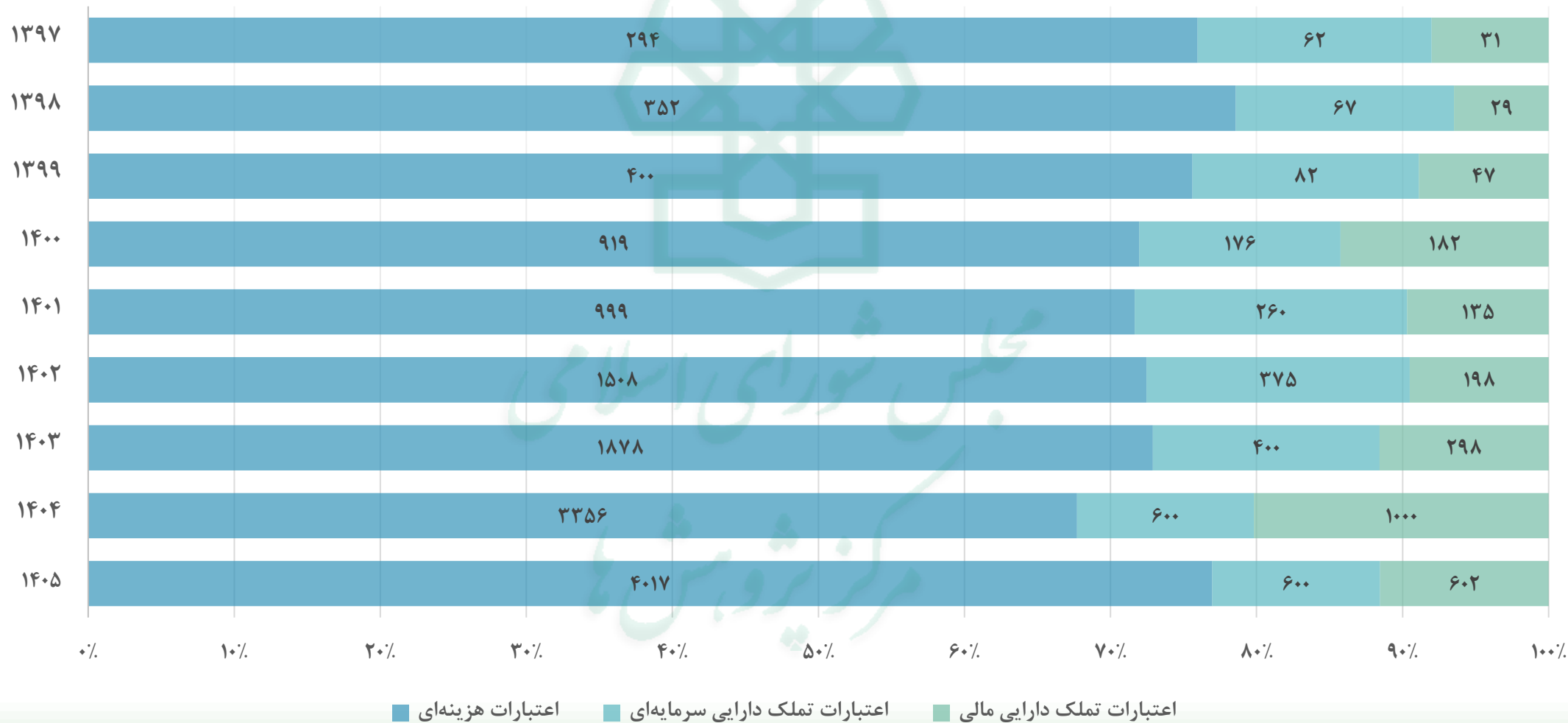
تصویر کلی اعتبارات هزینه‌ای بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۵

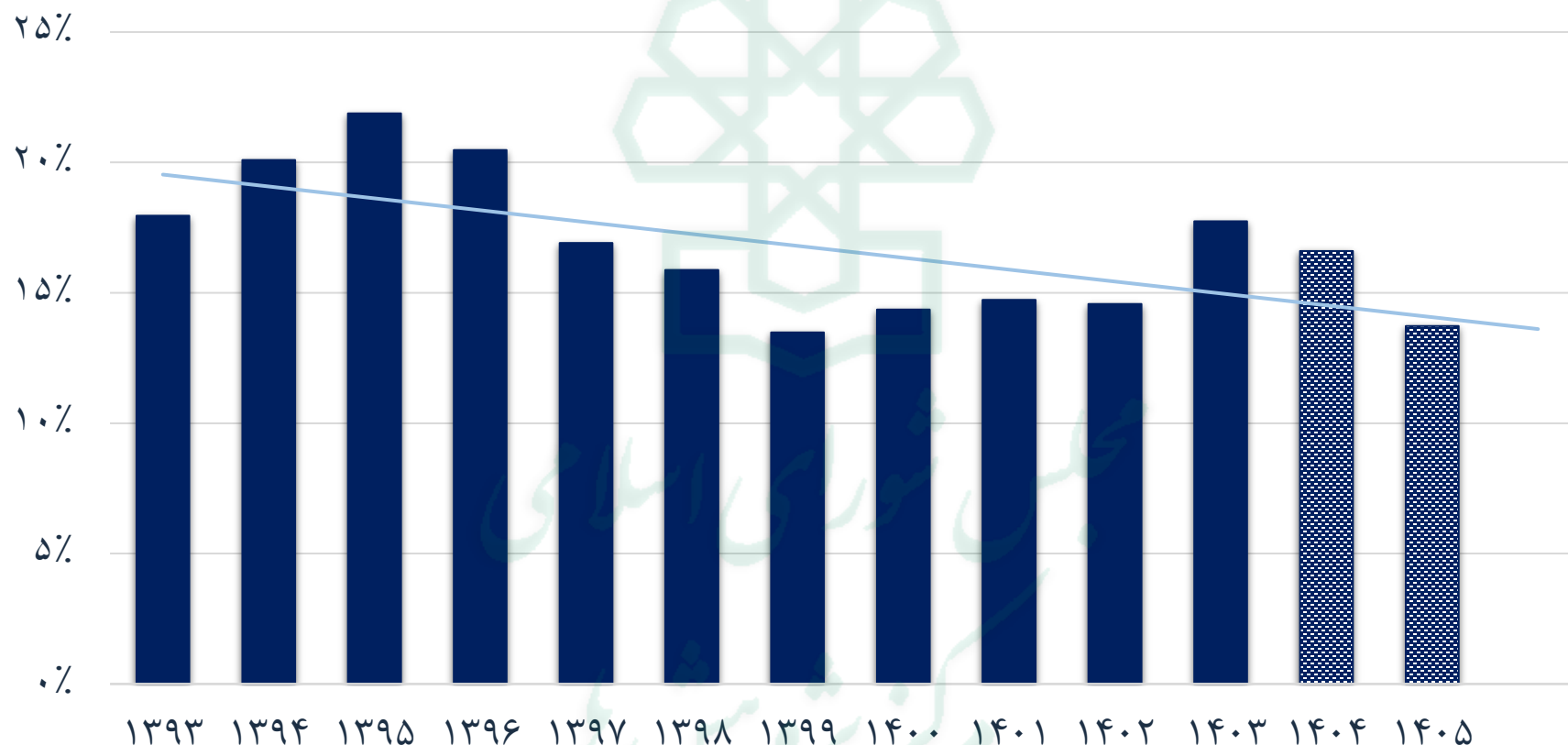
ترکیب مصارف عمومی در قوانین بودجه سنوات ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۵

ارقام به هزار میلیارد تومان

نسبت عملکرد مجموع مصارف دولت به تولید ناخالص داخلی

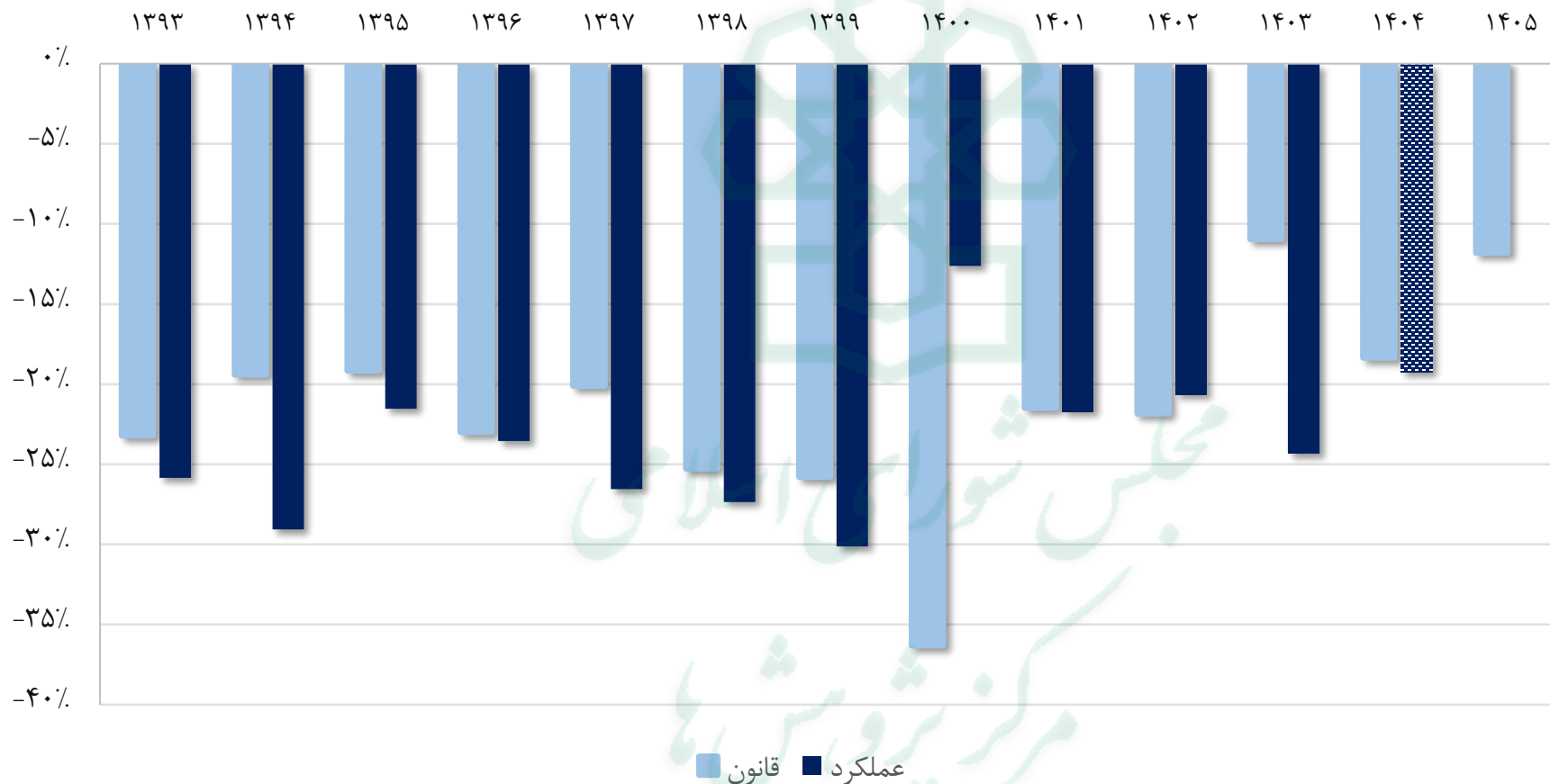

*مجموع مصارف دولت شامل: مصارف عمومی، هدفمندی یارانه‌ها، تقویت بنیه دفاعی و بدون در نظر گرفتن: مصارف اختصاصی، شهرداری‌ها، سازمان تامین اجتماعی

**شایان ذکر است که احتساب مابه التفاوت نرخ ارز ترجیحی و نرخ ارز بازار آزاد برای واردات کالاهای اساسی، از سال ۱۳۹۸ به بعد، موجب افزایش شاخص مذکور نسبت به میزان فعلی خواهد شد. در محاسبه فعلی شاخص، از نرخ ارز ترجیحی مصوب بودجه‌های سنواتی استفاده شده است.

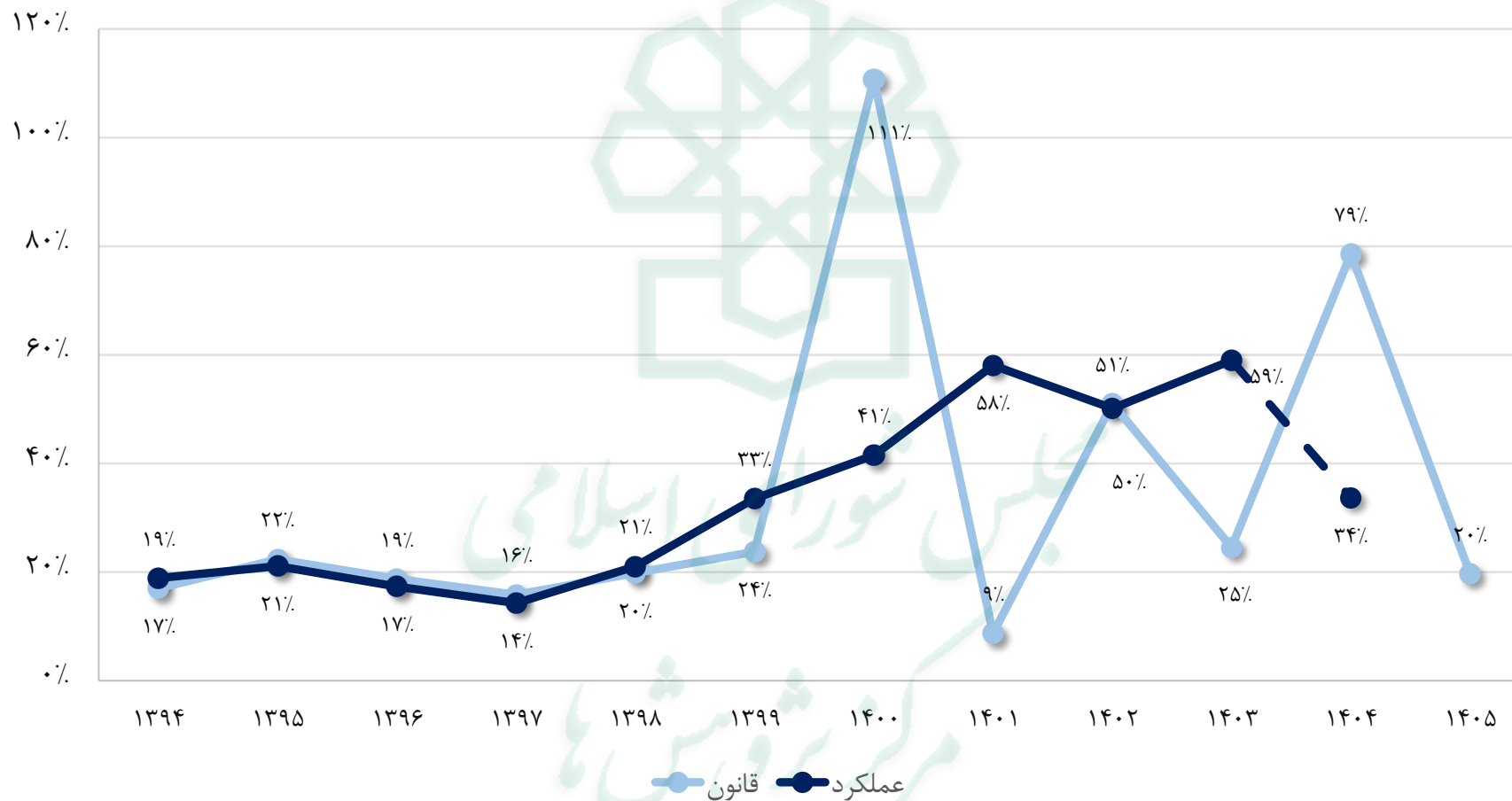

نسبت کسری تراز عملیاتی به سقف بودجه

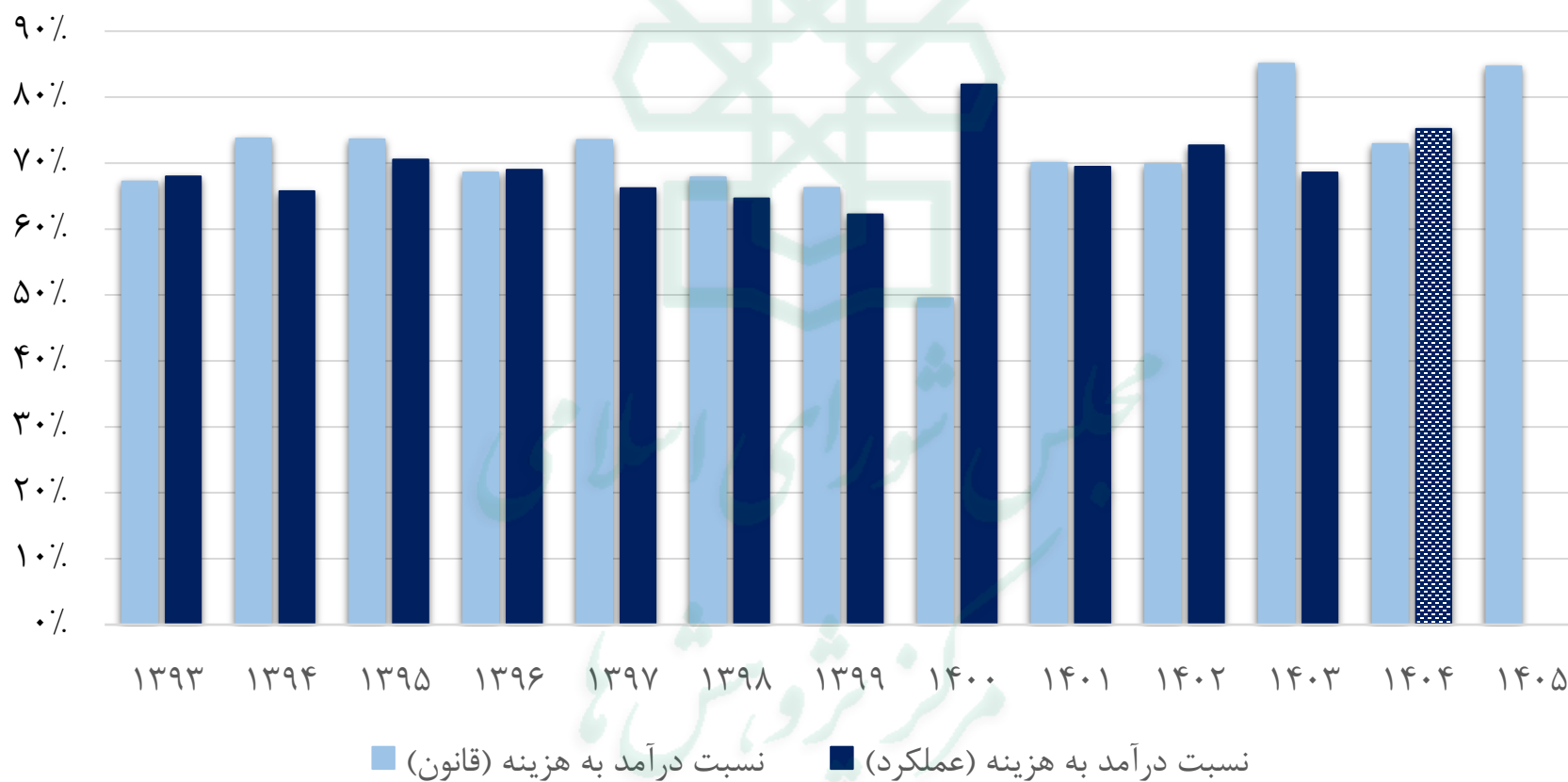

روند رشد اعتبارات هزینه‌ای

نسبت درآمد به هزینه (اعتبارات جاری)

اهم الزامات مصارف لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

ارقام	عنوان
۲۰ درصد	افزایش ضریب ریالی حقوق و سایر افزایش‌های متناظر برای گروه‌های مختلف کارمندان و بازنشستگان
۱۵,۶ میلیون تومان	حداقل مبلغ مندرج در حکم کارگزینی و قرارداد منعقدۀ ماهانه حقوق‌بگیران
۱۴,۰۴ میلیون تومان	حداقل حکم حقوق بازنشستگان و وظیفه‌بگیران
۲۰ درصد	افزایش حقوق سربازان
۳۰ درصد	میزان افزایش مستمری مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور
۲۰ درصد	میزان افزایش مستمری والدین شهداء
۷ برابر حداقل حقوق	سقف خالص پرداختی (به استثنای قضاات و هیئت علمی)

اهم الزامات مصارف لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

ارقام	عنوان
۵,۳ میلیارد یورو	سقف منابع حاصل از فروش، صادرات و تهاتر یا معاوضه نفت با فرآورده‌های نفتی
۲۵ هزار میلیارد تومان	میزان نفت تحویلی وزارت نفت به پالایشگاه‌ها از محل منابع داخلی بابت دریافت مواد اولیه قیر (وکیوم باتوم)
۱۰۰ هزار میلیارد تومان	سقف تسهیلات ارزان قیمت اشتغال خرد و خانگی
۱۷۰ هزار میلیارد تومان	میزان تأدیه بدهی‌های قطعی و حسابرسی شده دولت به سازمان تأمین اجتماعی

سهم دستگاه‌های اصلی از اعتبارات هزینه‌ای عمومی جدول دستگاه‌های اجرایی در لایحه بودجه ۱۴۰۵

عنوان دستگاه اصلی	میزان اعتبارات هزینه‌ای عمومی (هزار میلیارد تومان)	سهم از کل اعتبارات هزینه‌ای عمومی دستگاه‌های اجرایی ملی
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۵۳۸ (۴۹۹ همت مربوط به صندوق بازنشستگی کشور)	۱۹٪
وزارت آموزش و پرورش	۴۴۳	۱۶٪
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۴۰۵	۱۴٪
وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	۲۹۵ (۲۲۶ همت مربوط به سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح)	۱۰٪
ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۱۸۳	۶٪
بنیاد شهید و امور ایثارگران	۱۴۸	۵٪
فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۱۲۴	۴٪
دادگستری جمهوری اسلامی ایران	۱۰۴	۴٪
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۸۹	۳٪
ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران	۸۵	۳٪
مجموع	۲۴۱۴	۸۵٪

اهم اعتبارات هزینه‌ای متفرقه جدول شماره ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

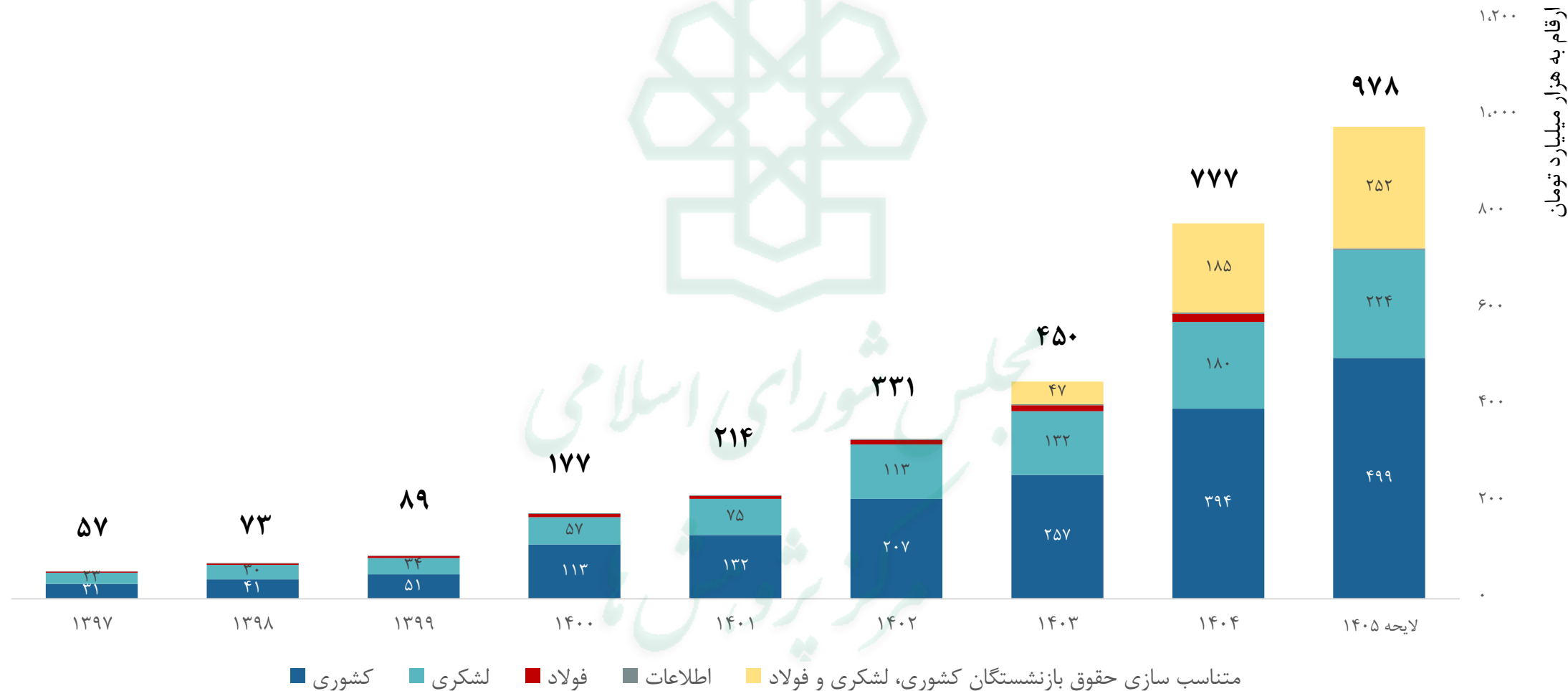
ارقام به هزار میلیارد تومان

رشد (درصد)	اعتبارات لایحه ۱۴۰۵	اعتبارات قانون ۱۴۰۴	ردیف
(۵۰)	۱۰۰	۲۰۰	کمک زیان دولت به سازمان هدفمندی یارانه‌ها
-	۱۷۰	-	۲ واحد درصد مالیات بر ارزش افزوده کالاها و خدمات
-	-	۶۵	تهداتر فرآورده نفتی با نفت و خوراک
۱	۸۶	۸۵	پاداش پایان خدمت بازنشستگان
۳۶	۲۵۲	۱۸۵	متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان
۷۴	۳۳۴	۱۹۲	سود و کارمزد اوراق بهادار
۲۹	۹۴۲*	۷۲۷	مجموع

*جدول فوق مجموعاً ۸۰ درصد اعتبارات متفرقه را تشکیل می‌دهد

وابستگی صندوق‌های بازنشستگی به بودجه عمومی دولت

نکته: بودجه صندوق بازنشستگی هما از سال ۱۴۰۱ و بودجه صندوق فولاد در سال ۱۴۰۵ با بودجه صندوق بازنشستگی کشوری ادغام شده است.

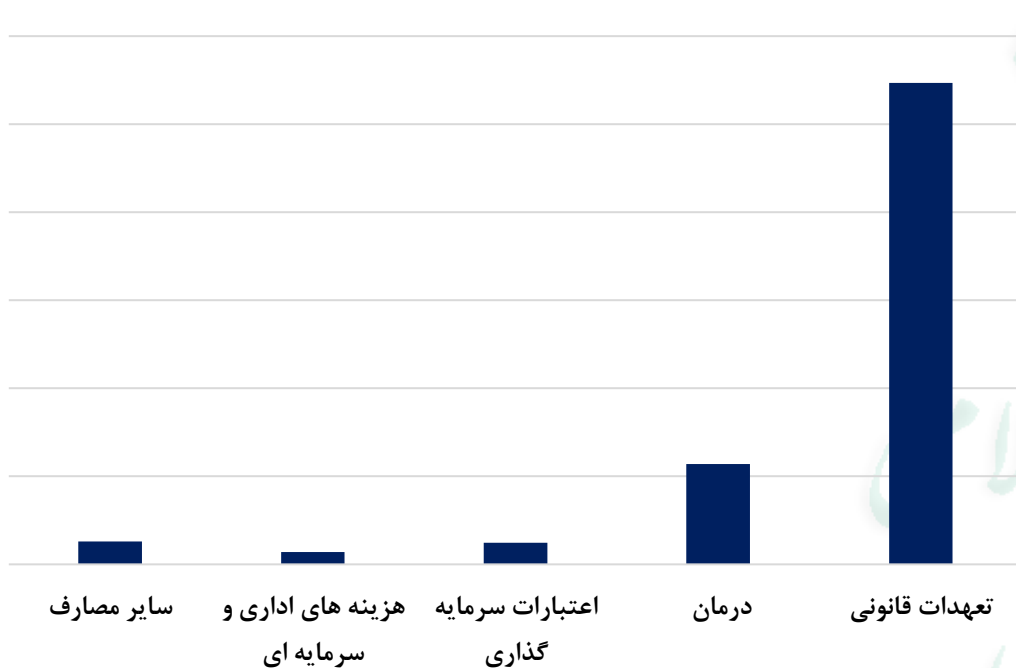
نکاتی در خصوص اعتبارات صندوق‌های بازنشستگی در لایحه بودجه ۱۴۰۵

- برای پنج صندوق بازنشستگی نیازمند کمک دولت (کشوری، لشکری، فولاد، هما و وزارت اطلاعات) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، مجموعاً ۷۲۶ هزار میلیارد تومان و جهت متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان (تکلیف بند «ر» ماده ۲۸ برنامه هفتم پیشرفت) ۲۵۲ هزارمیلیارد تومان اعتبار تعیین شده است. لازم به ذکر است کمک‌های دستگاه‌های مادر به صندوق‌های ذی‌ربط (همچون صندوق صداوسیما، صندوق کارکنان بانک‌ها، آینده‌ساز و ...) در این محاسبه لحاظ نشده است.
- میزان افزایش حقوق مستمری بگیران برابر ۲۰ درصد و حداقل مستمری برابر با ۱۴۰۴ میلیون تومان در گرفته شده است.
- به منظور تادیه دیون انباشته دولت به سازمان تأمین اجتماعی، ۱۰۰ هزار میلیارد تومان از طریق تهاتر بنگاه‌های اقتصادی و ۷۰ هزار میلیارد تومان از محل واگذاری و فروش اوراق مالی اسلامی در نظر گرفته شده است.
- علیرغم تأکید بند «الف» ماده ۲۸ برنامه هفتم پیشرفت بر تادیه دیون انباشته دولت به صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر، منبعی بدین منظور در نظر گرفته نشده است.
- به منظور تادیه دیون جاری دولت به سازمان تأمین اجتماعی، ۱۷۰۸ هزار میلیارد تومان و برای تادیه دیون جاری دولت به صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر، ۷۰۱ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده است.

منابع و مصارف سازمان تامین اجتماعی در سال ۱۴۰۴ (خارج از بودجه دولت)

مصارف سازمان تامین اجتماعی (هزار میلیارد تومان)

منابع سازمان تأمین اجتماعی (هزار میلیارد تومان)

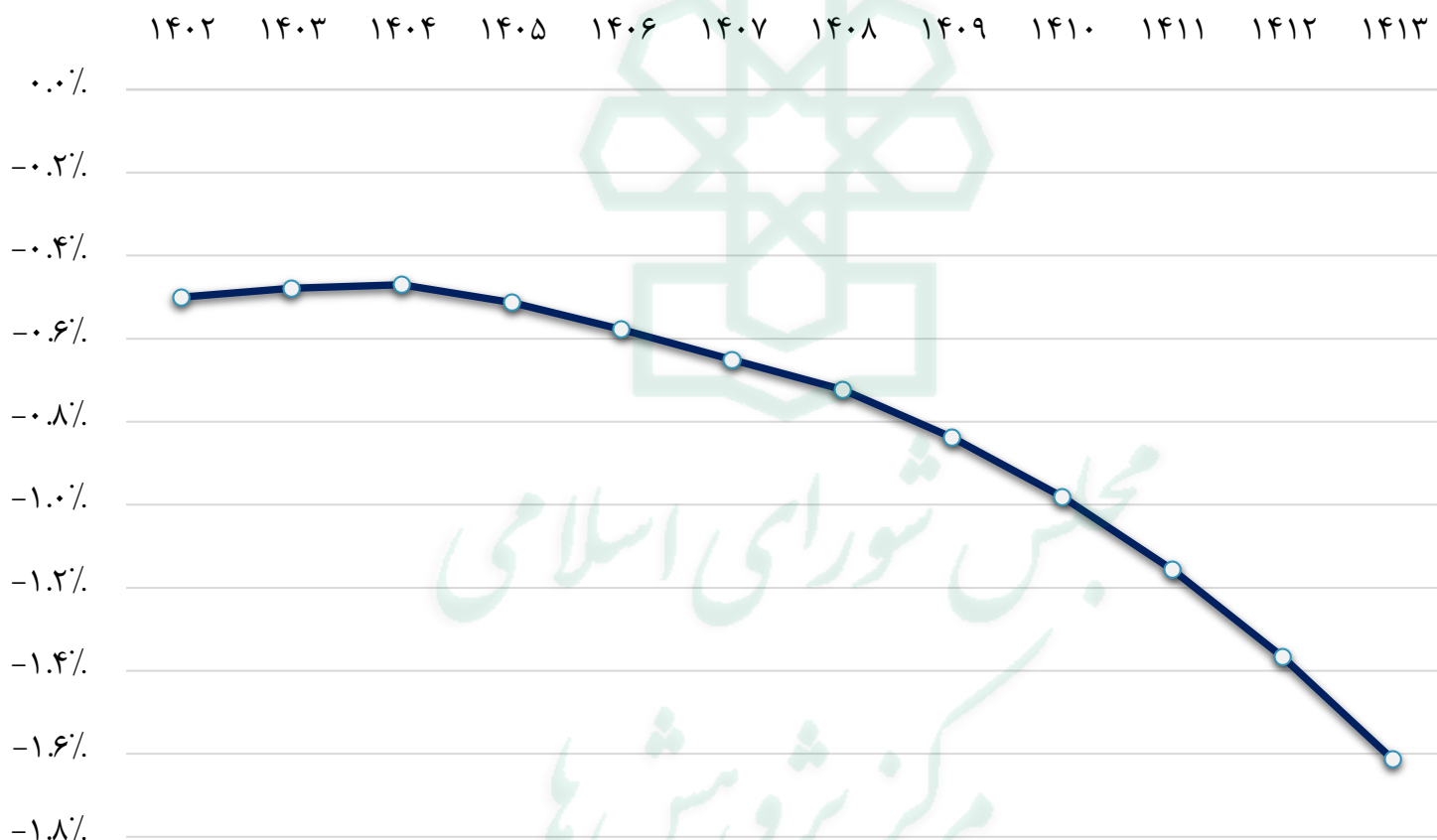

میزان کلی منابع و مصارف: ۱۴۵۰ هزار میلیارد تومان

ماخذ: برنامه و بودجه مصوب سال ۱۴۰۴ سازمان تامین اجتماعی

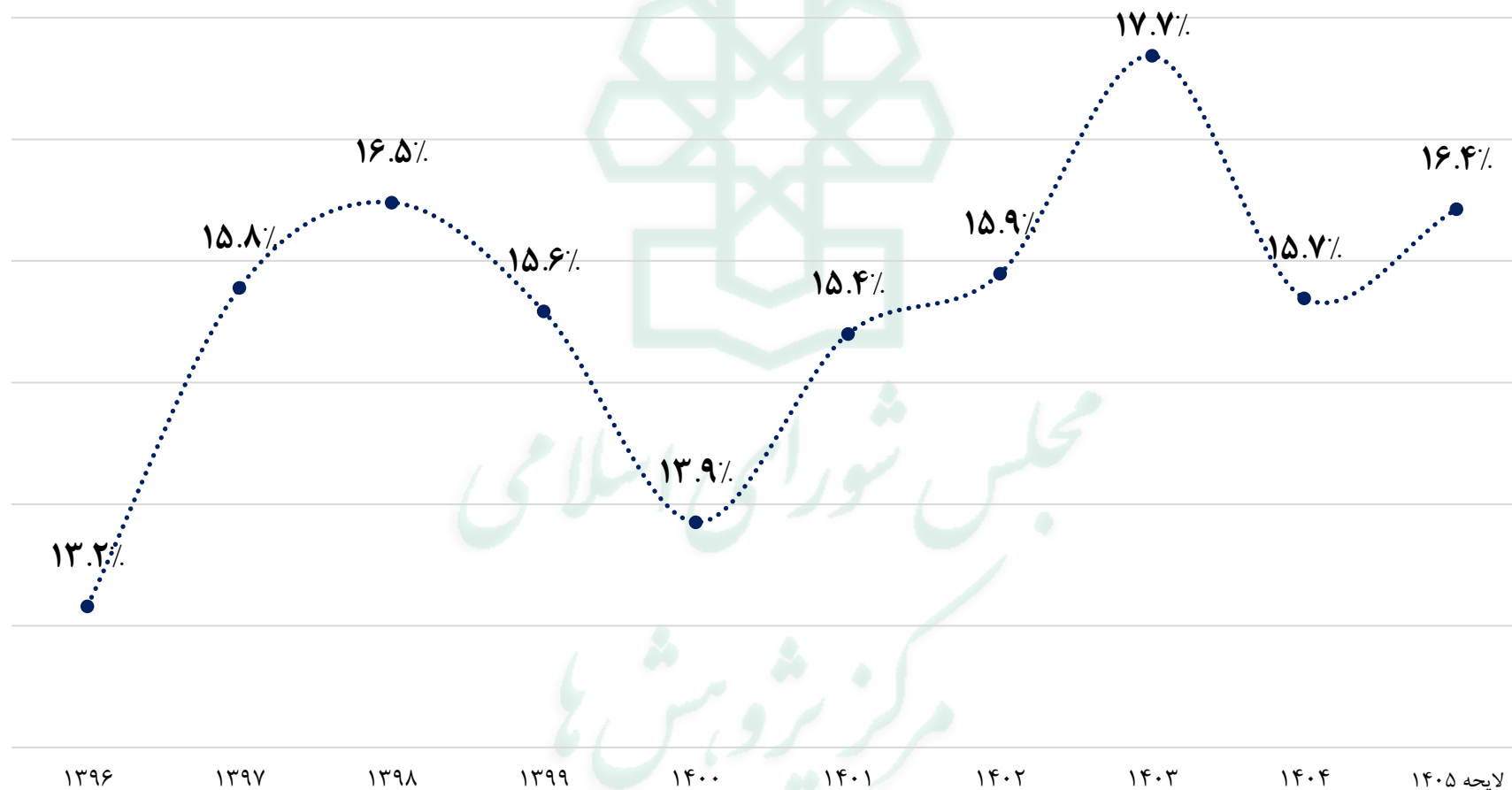

کسری سازمان تامین اجتماعی نسبت به تولید ناخالص داخلی در صورت عدم اصلاح وضعیت موجود

سهم صندوق‌های بازنشستگی از بودجه عمومی دولت

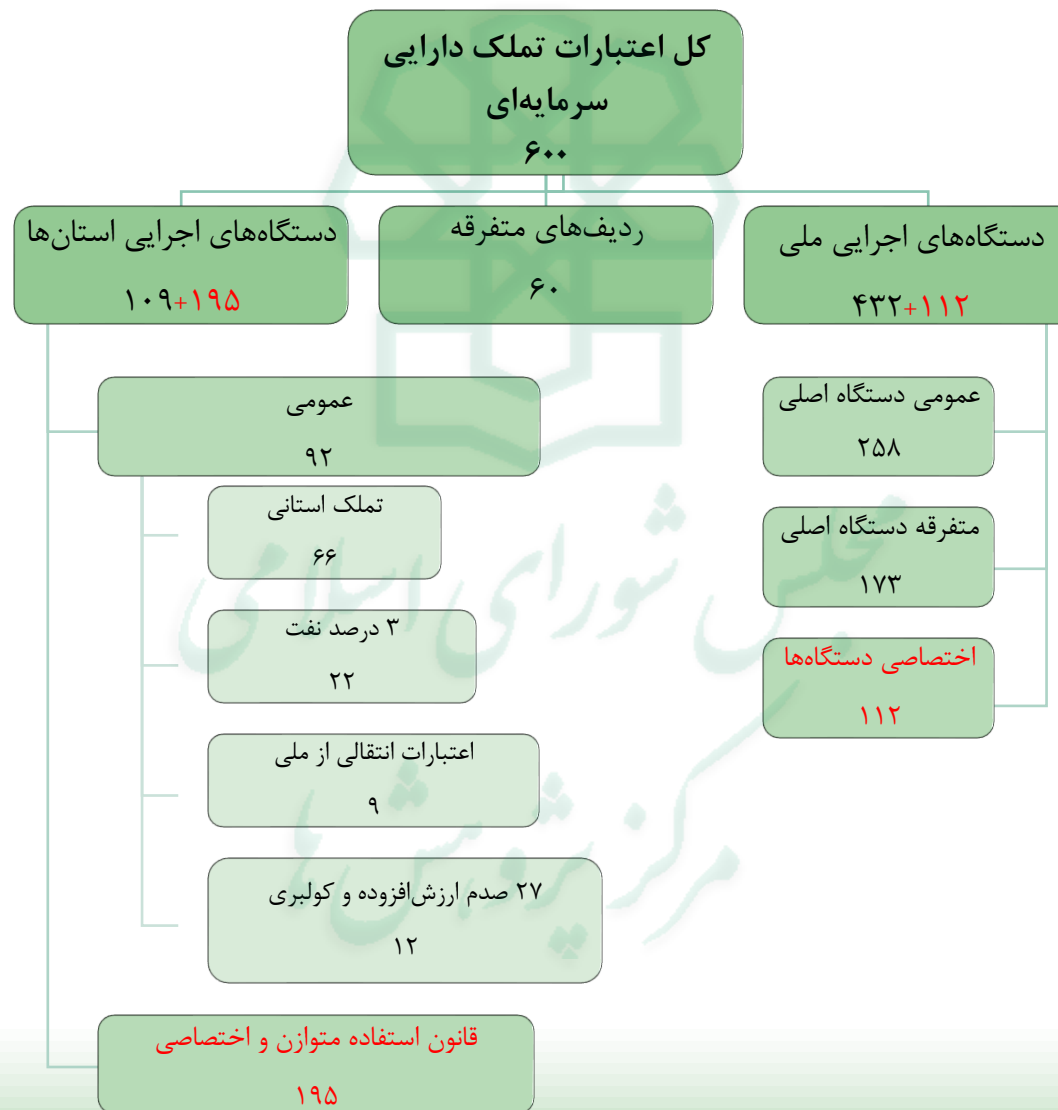

نکته: این نمودار با لحاظ مبالغ متناسب‌سازی و بر اساس ارقام مربوط به قوانین بودجه در سال‌های قبل تدوین شده است.

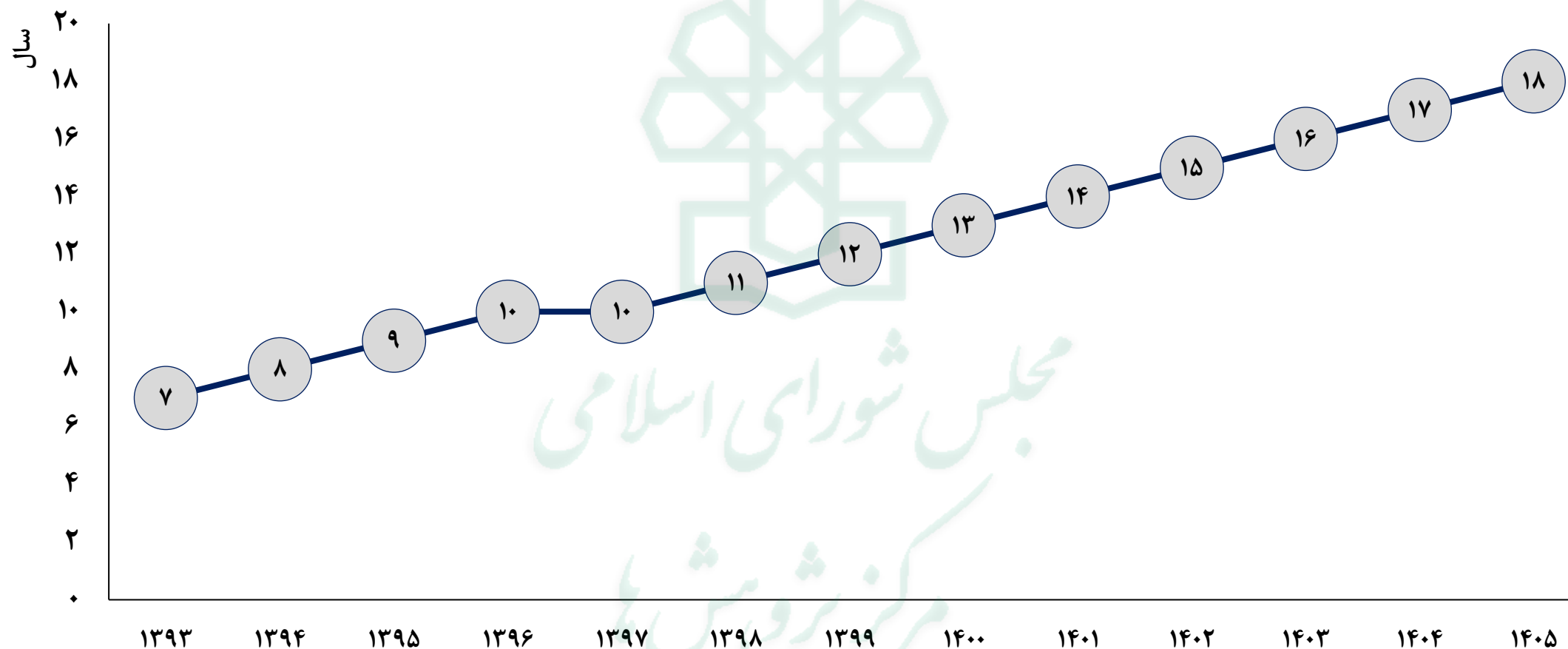
تصویر کلی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه ۱۴۰۵

ارقام به هزار میلیارد تومان

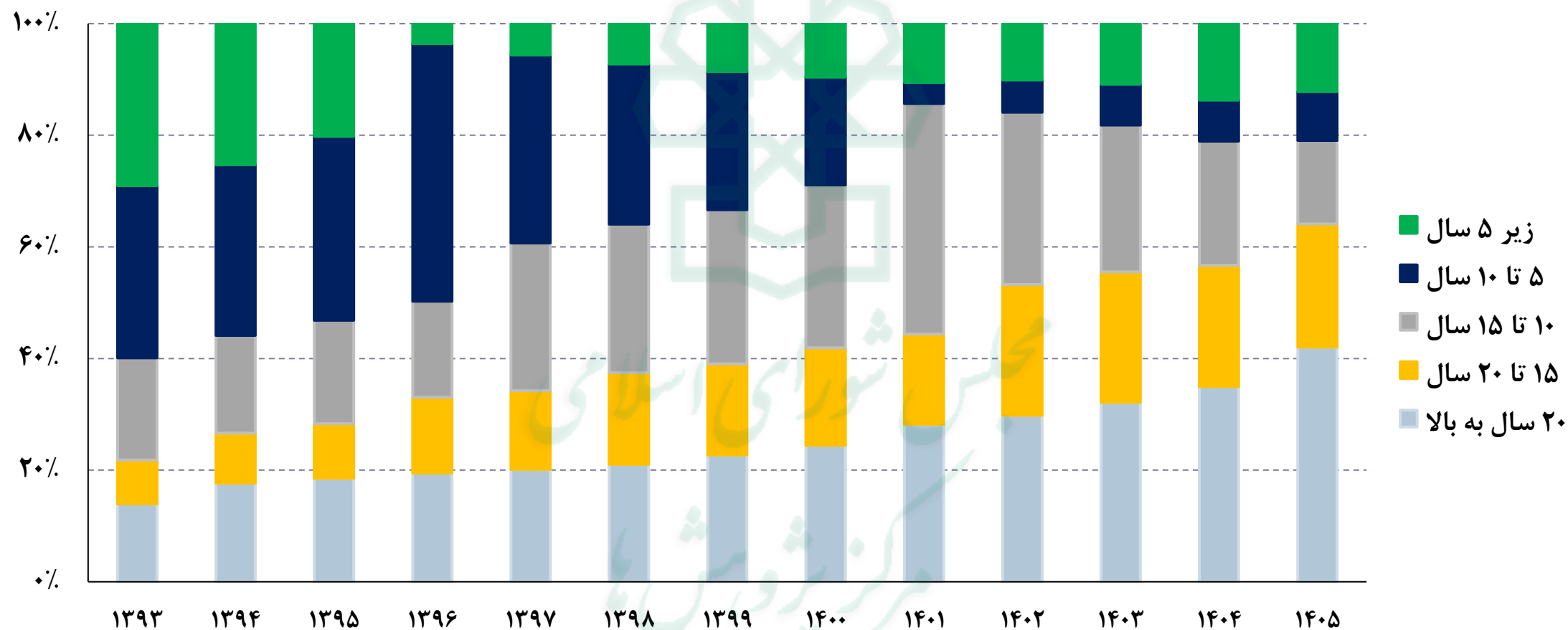
میانۀ طول عمر طرح‌های عمرانی ملی

ماخذ: محاسبات تحقیق بر اساس پیوست ۱ قوانین بودجه سنواتی (۱۳۹۳ - ۱۴۰۴) و لایحه بودجه ۱۴۰۵

ترکیب طرح‌های عمرانی ملی بر اساس مدت زمان گذشته از آغاز طرح

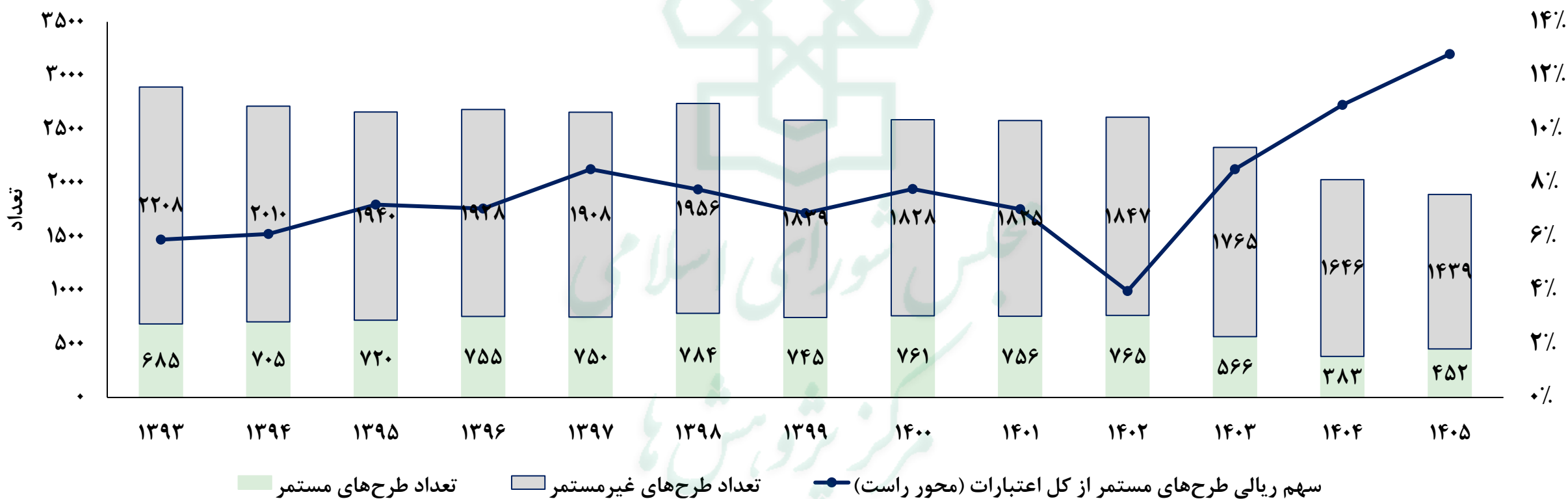
ماخذ: پیوست ۱ قوانین بودجه سنواتی (۱۳۹۳ - ۱۴۰۴) و لایحه بودجه ۱۴۰۵

طرح‌های عمرانی ملی: مستمر (جاری) و غیرمستمر

منظور از **طرح‌های مستمر (جاری)**، طرح‌های تأمین، تعمیر و نگهداری تجهیزات و ماشین‌آلات دستگاه‌های اجرایی است که بدون سال اتمام در پیوست ۱ قوانین بودجه

سنواتی درج می‌شوند و ماهیت جاری دارند.

ماخذ: پیوست ۱ قوانین بودجه سنواتی (۱۳۹۳ - ۱۴۰۴) و لایحه بودجه ۱۴۰۵

چند درصد از طرح‌هایی که قرار بوده در هر سال به پایان برسند، به سال بعد منتقل شده‌اند؟

■ براساس تعاریف قانونی (بند ۱۰ ماده ۱ قانون برنامه و بودجه کشور – ماده ۷۷ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت):

«مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که براساس مطالعات توجیهی، فنی و اقتصادی و اجتماعی که توسط دستگاه اجرائی انجام می‌شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه توسعه پنج‌ساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای اجرا می‌گردد و منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود...»

■ با توجه به ترکیب طرح‌های عمرانی ملی از منظر قدمت طرح‌ها، بخش عمده‌ای طرح‌ها ناظر به اهداف برنامه‌های توسعه قبلی بوده، و ضرورت دارد جهت دستیابی به اهداف برنامه هفتم، طرح‌های موجود به طور جدی غربال‌گری یا بازتعریف شوند.

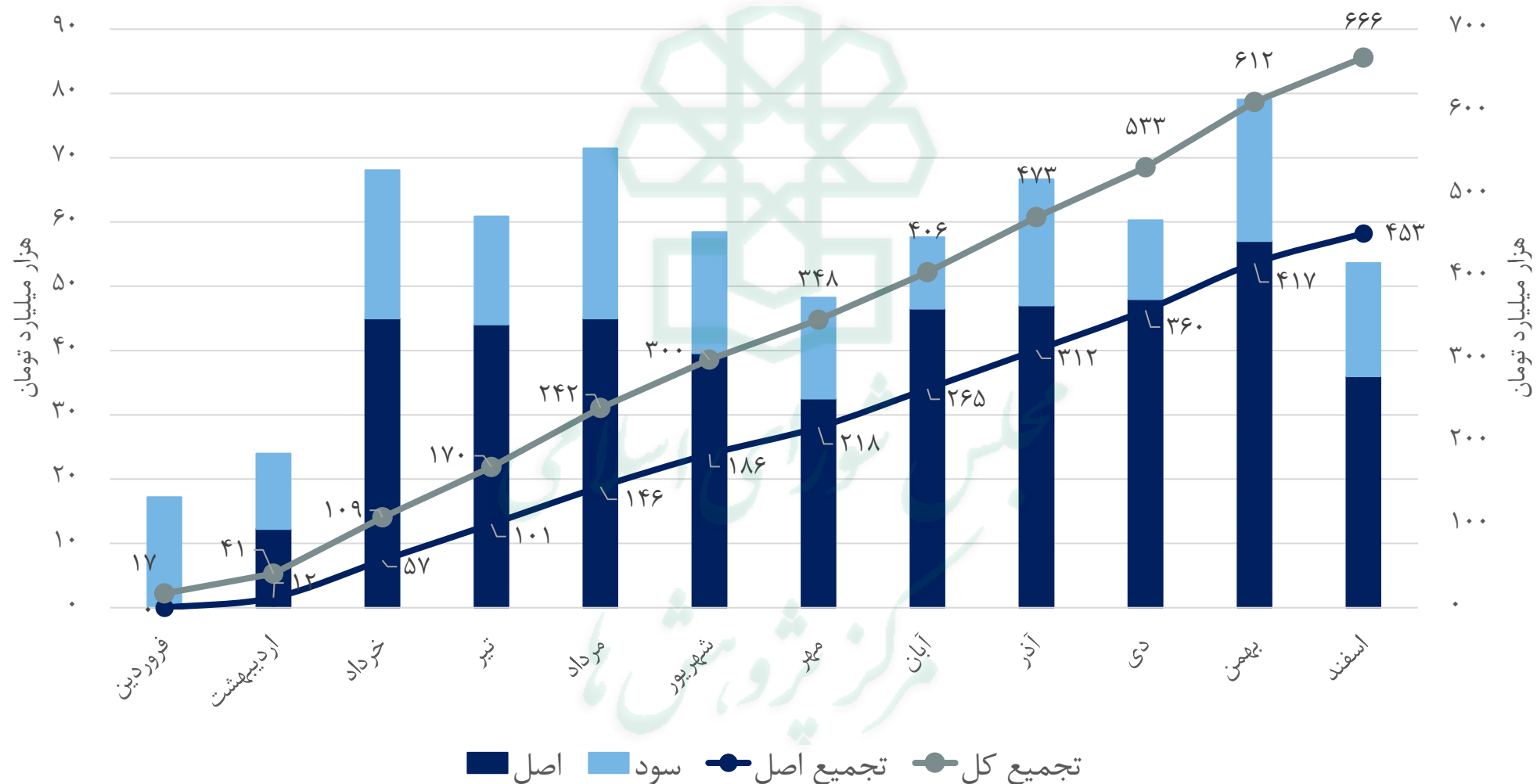
ردیف‌های عمده اعتبارات تملک دارایی‌های مالی لایحه بودجه ۱۴۰۵

ارقام به هزار میلیارد تومان

ردیف	قانون ۱۴۰۴	لایحه ۱۴۰۵	رشد (درصد)
۱. اعتبارات موضوع واگذاری سهام	۶.۱	۵	(۱۸.۰)
۲. بازپرداخت اصل اوراق مالی	۳۸۴	۴۴۶	۱۶.۱
۳. بازپرداخت اصل تسهیلات بانکی	۱۴.۶	۱۱.۸	(۱۹.۲)
۴. تعهدات پرداخت نشده سال‌های قبل	۳۶۲	۱۱۴.۳	(۶۸.۴)
تادیه بدهی دولت به تامین اجتماعی و سایر	۲۰۰	۷۰	(۶۵.۰)
تادیه بدهی قطعی دولت به صنعت برق	۶۰	۳۰	(۵۰.۰)
۵. بازپرداخت اصل وام‌های خارجی و تعهدات	۳۱.۷	۲۴.۸	(۲۱.۸)
۶. سرمایه‌گذاری، کمک‌های فرهنگی و اقتصادی بین‌المللی	۲۰۰	۰.۰	(۱۰۰.۰)
مجموع	۱۰۰۰	۶۰۲	(۳۹.۸)

رند بازپرداخت اصل و سود اوراق دولتی در سال ۱۴۰۵ (بر اساس اوراق منتشره تا انتهای آذر ۱۴۰۴)

جزئیات منابع هدفمندی یارانه‌ها

ارقام به هزار میلیارد تومان

عنوان	مصوب ۱۴۰۴	پیش‌بینی عملکرد ۱۴۰۴	لایحه ۱۴۰۵	رشد نسبت به عملکرد	رشد نسبت به مصوب
فروش داخلی فراورده‌های نفتی	۱۴۱	۱۴۱	۱۷۲	۲۲٪	۲۲٪
منابع حاصل از اصلاح نرخ سوخت هوایی و گازوئیل خارج از سهمیه	-	-	۴۰	-	-
فروش داخلی گاز طبیعی	۳۷۰	۲۸۰	۴۱۲	۴۷٪	۱۱٪
صادرات فراورده‌های نفتی	۲۶۴	۱۵۶	۲۷۴	۷۶٪	۴٪
منابع حاصل از کاهش قاچاق سوخت در طرح رزاق	-	-	۴۲	-	-
فروش داخلی میعانات گازی به پتروشیمی‌ها	۷۱	۰	۲۷	-	-۶۲٪
کمک زیان از بودجه عمومی	۲۰۰	۲۰۰	۱۰۰	-۵۰٪	-۵۰٪
منابع حاصل از دو واحد درصد مالیات بر ارزش افزوده	-	-	۱۷۰	-	-
درآمد حاصل از فروش گندم و آرد به صنف و صنعت	-	-	۳۰	-	-
جمع کل	۱۰۴۶	۷۷۷	۱۲۶۷	۶۳٪	۲۱٪

جزئیات مصارف هدفمندی یارانه‌ها

ارقام به هزار میلیارد تومان

عنوان مصرف	مصوب ۱۴۰۴	پیش‌بینی عملکرد ۱۴۰۴	لایحه ۱۴۰۵	رشد نسبت به عملکرد	رشد نسبت به مصوب
شرکت ملی پالایش و پخش	۷۰	۷۰	۱۲۴	۷۷٪	۷۷٪
شرکت ملی گاز	۸	۰	۴	-	-۵۰٪
یارانه نقدی	۳۲۰	۳۲۰	۳۰۰	-۶٪	-۶٪
مستمری خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی	۹۸	۹۸	۱۳۶	۳۹٪	۳۹٪
یارانه آرد و نان (خرید تضمینی داخلی و واردات گندم)	۲۵۰	۲۵۰	۲۹۹	۲۰٪	۲۰٪
اعتبارات موضوع ماده (۴۶) الحاق (۲) برای تحقق شاخص عدالت در سلامت	۵۱	۰	۵۰	-	-۲٪
یارانه دارو	۸۵	۸۵	۸۵	۰٪	۰٪
کالابرگ	۰	۰	۱۷۰	-	-
سایر مصارف	۱۶۴	۵۴	۹۹	۸۳٪	-۴۰٪
جمع مصارف	۱۰۴۶	۸۷۷	۱۲۶۷	۴۴٪	۲۱٪

اعتبارات جمعیت-خرجی جدول هدفمندی یارانه‌ها

■ ارقام جمعیت-خرجی درج شده در جدول هدفمندی یارانه‌ها لزوماً به معنای حذف کامل یارانه قیمتی نیست؛ بلکه اولاً یارانه‌های ضمنی را شفاف می‌کند و ثانیاً ظرفیت قانونی برای پرداخت یارانه به ذی‌نفع نهایی را لحاظ کرده است.

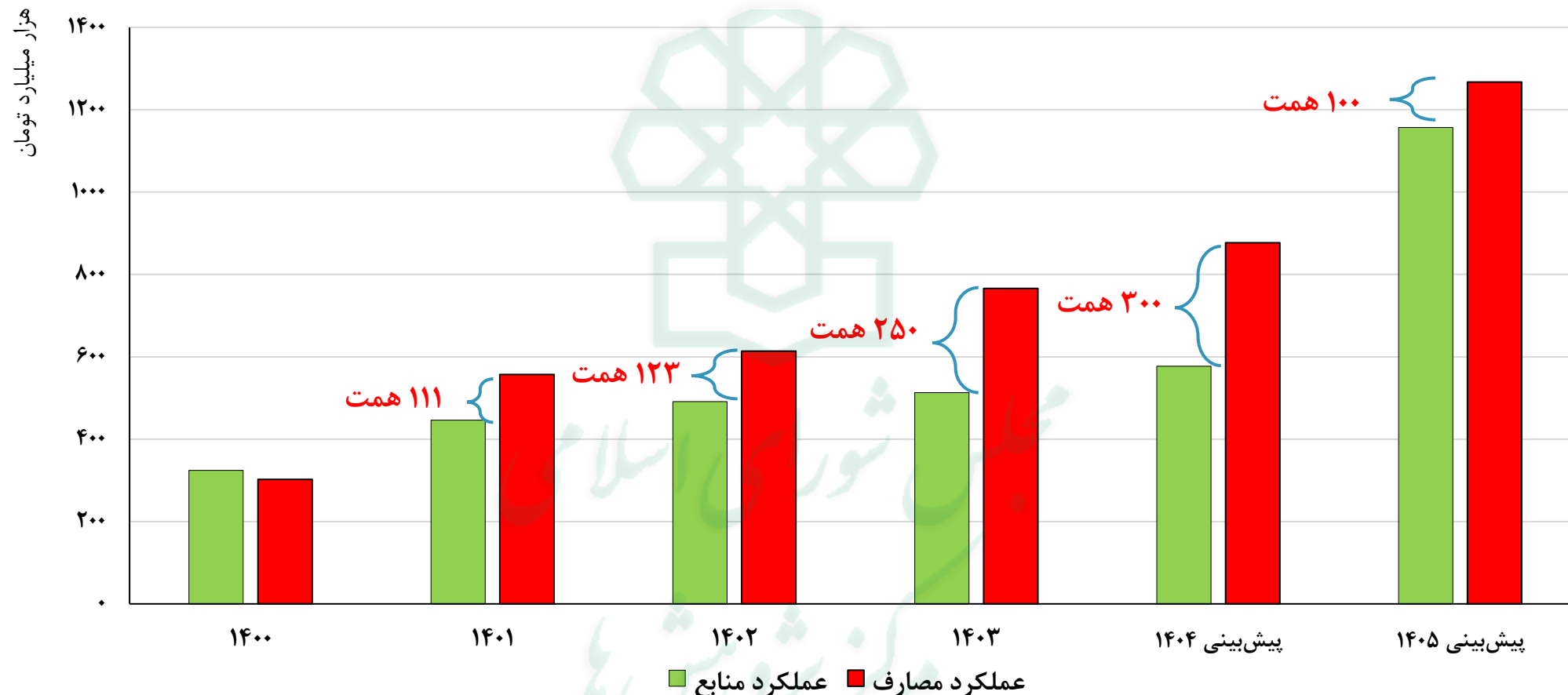
- یارانه نان: در جدول جمعیت-خرجی این اجازه خواسته شده است که امکان اینکه یارانه نان که در حال حاضر در ابتدای زنجیره به گندم و آرد نانوایان تعلق می‌گیرد به انتهای زنجیره منتقل شود برای دولت وجود داشته باشد.
- یارانه انرژی: در جدول جمعیت-خرجی این اجازه خواسته شده است که امکان فروش بنزین وارداتی مازاد بر سهمیه های فعلی به قیمت واردات و اختصاص منابع حاصل از آن به ذینفع نهایی برای دولت وجود داشته باشد.
- نرخ ارز ترجیحی: در جدول جمعیت-خرجی این اجازه خواسته شده است که امکان انتقال یارانه ارز ترجیحی از ابتدا به انتهای زنجیره و اختصاص آن به ذی‌نفع نهایی وجود داشته باشد.

ارقام به هزار میلیارد تومان

ردیف	عنوان منابع و مصارف	لایحه ۱۴۰۵
۱۰	پرداخت یارانه نان به ذینفع نهایی (جمعیت - خرجی)	۲۹۰
۱۱	پرداخت یارانه انرژی به ذینفع نهایی (جمعیت - خرجی)	۵۴۸
۱۲	پرداخت بابت مابه‌التفاوت نرخ ارز ترجیحی (جمعیت - خرجی)	۵۷۲

عملکرد منابع قانونی و پرداختی‌های سازمان هدفمندی

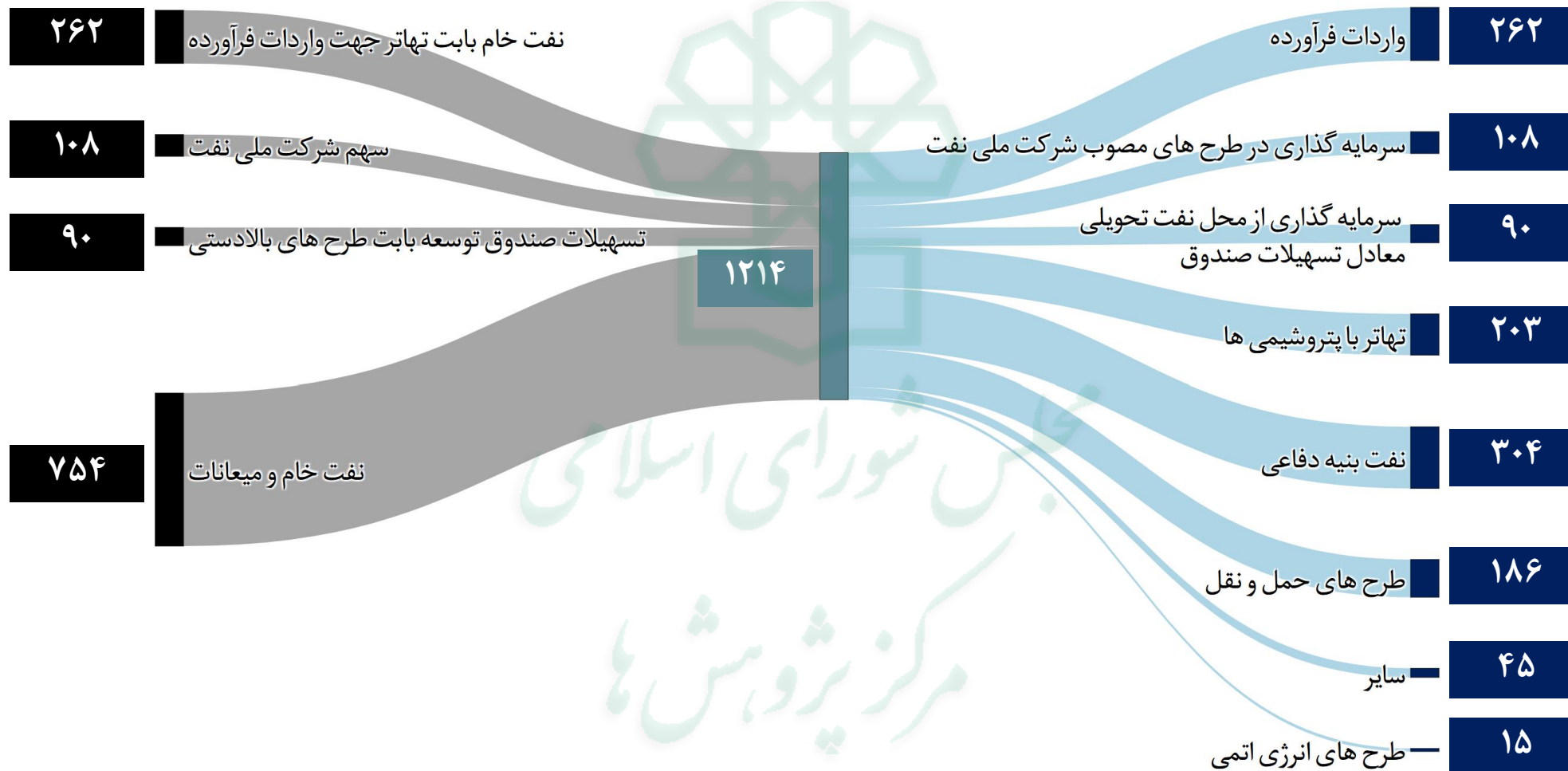
*در سال ۱۴۰۴، ۲۰۰ هزار میلیارد تومان و در سال ۱۴۰۵، ۱۰۰ هزار میلیارد تومان کمک‌زبان از بودجه عمومی برای هدفمندی در نظر گرفته شده که در محاسبات به عنوان کسری بودجه سازمان هدفمندی لحاظ شده است.

**در لایحه بودجه ۱۴۰۵ به دلیل تامین مالی واردات فراورده‌های نفتی از محل نفت خام (بر خلاف سال‌های گذشته که از محل صادرات فراورده‌ها بود) و اضافه شدن مالیات ارزش افزوده به منابع هدفمندی، شکاف درآمد-هزینه به حداقل رسیده است.

منابع/مصارف جمع‌ی خرجی - بخش نفت

ارقام به هزار میلیارد تومان

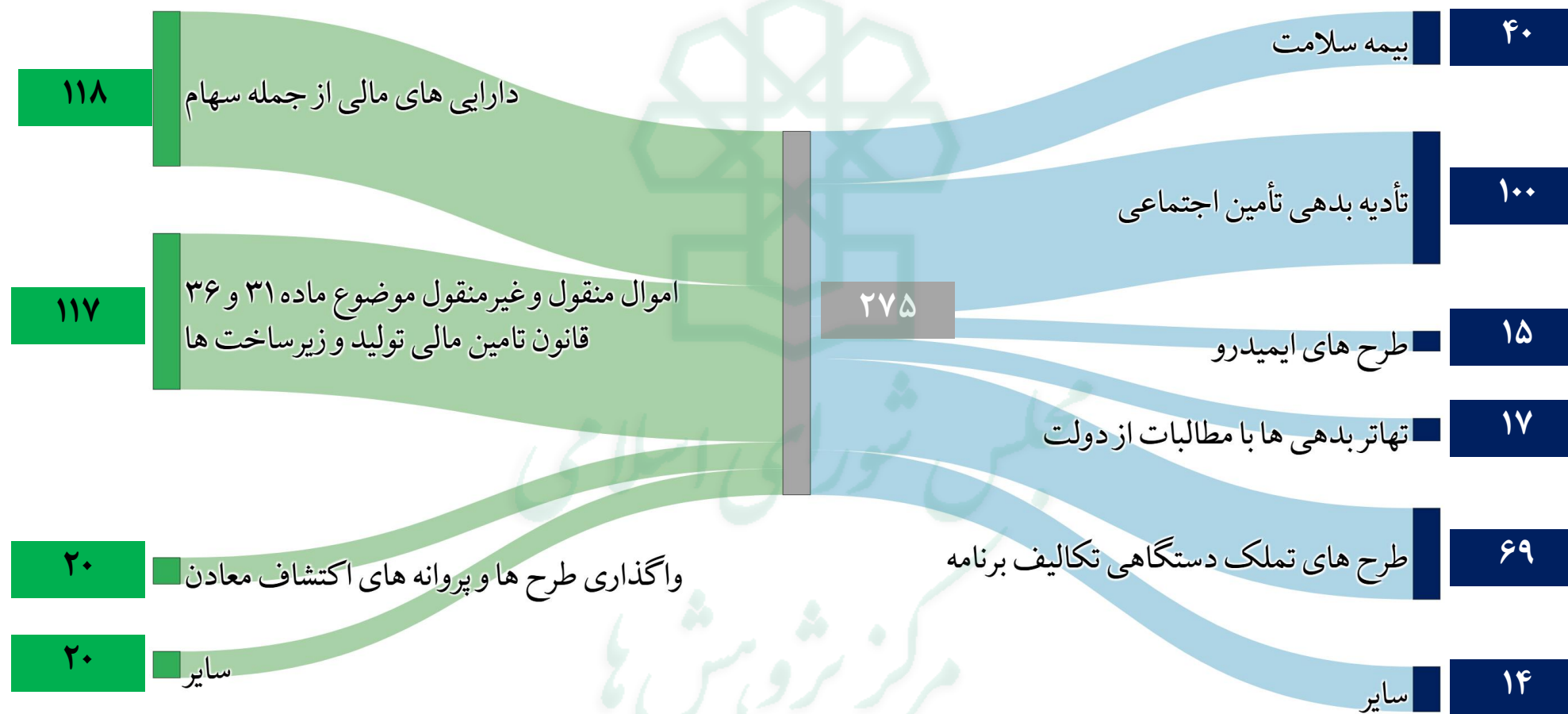

*مجموع منابع/مصارف جمع‌ی-خرجی ۱۴۸۹ هزار میلیارد تومان است که در این تصویر ۱۲۱۴ هزار میلیارد تومان آن (مربوط به منابع نفتی) به تصویر کشیده شده است.

منابع/مصارف جمع‌ی خرجی - سایر

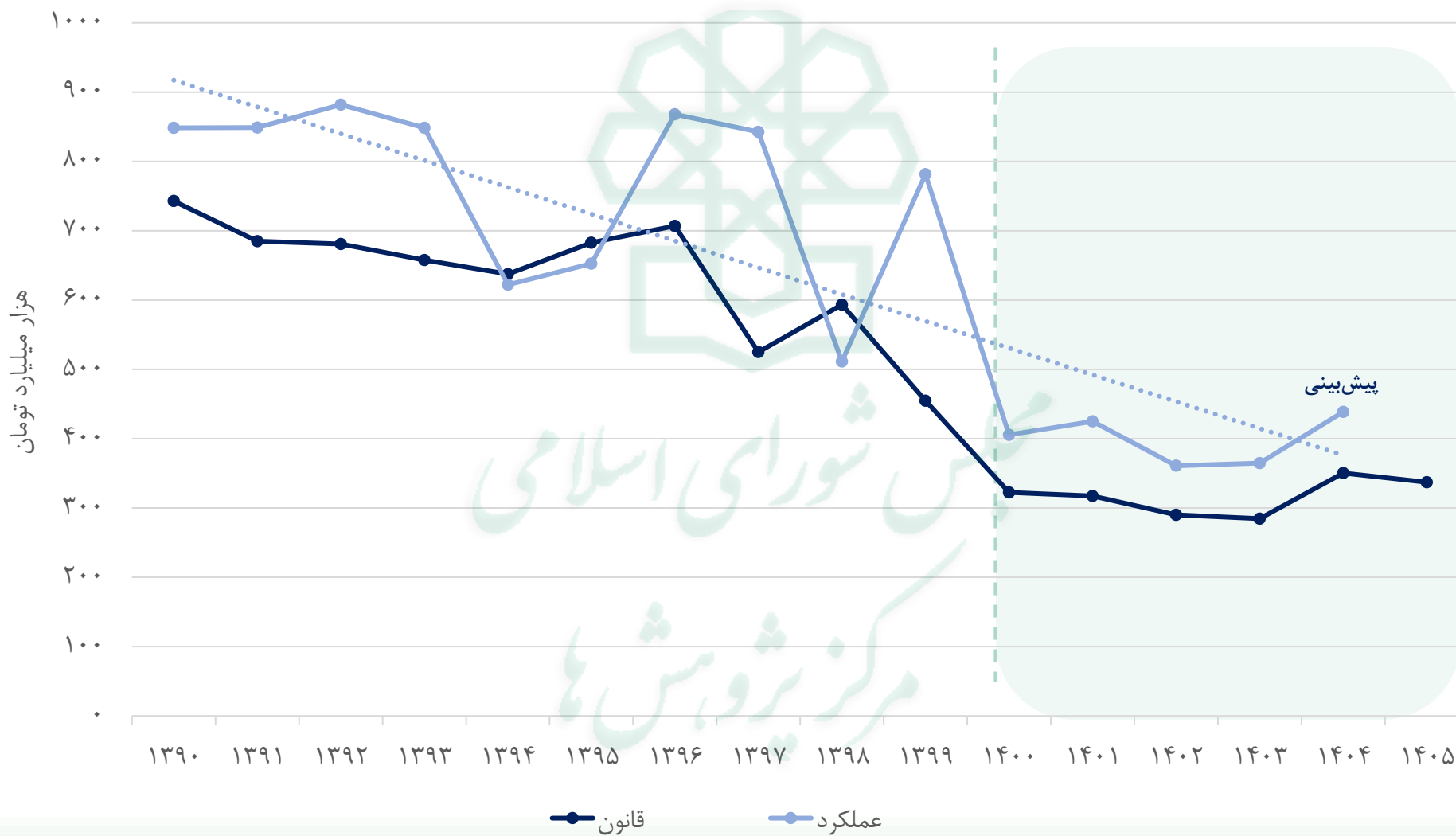
ارقام به هزار میلیارد تومان

*مجموع منابع/مصارف جمع‌ی-خرجی ۱۴۸۹ هزار میلیارد تومان است که در این تصویر ۲۷۵ هزار میلیارد تومان آن به تصویر کشیده شده است.

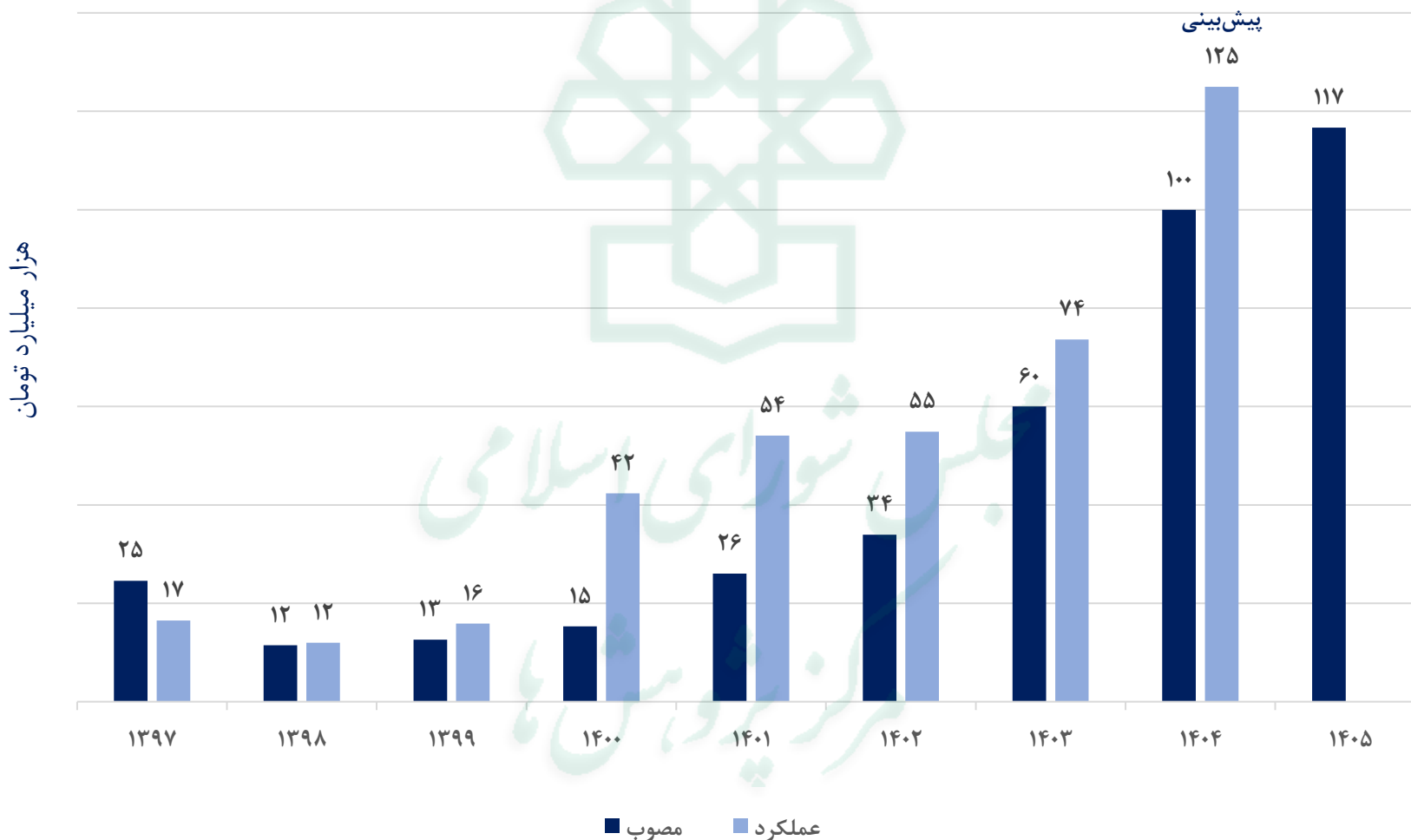
روند بودجه شرکت‌های دولتی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵

* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست.

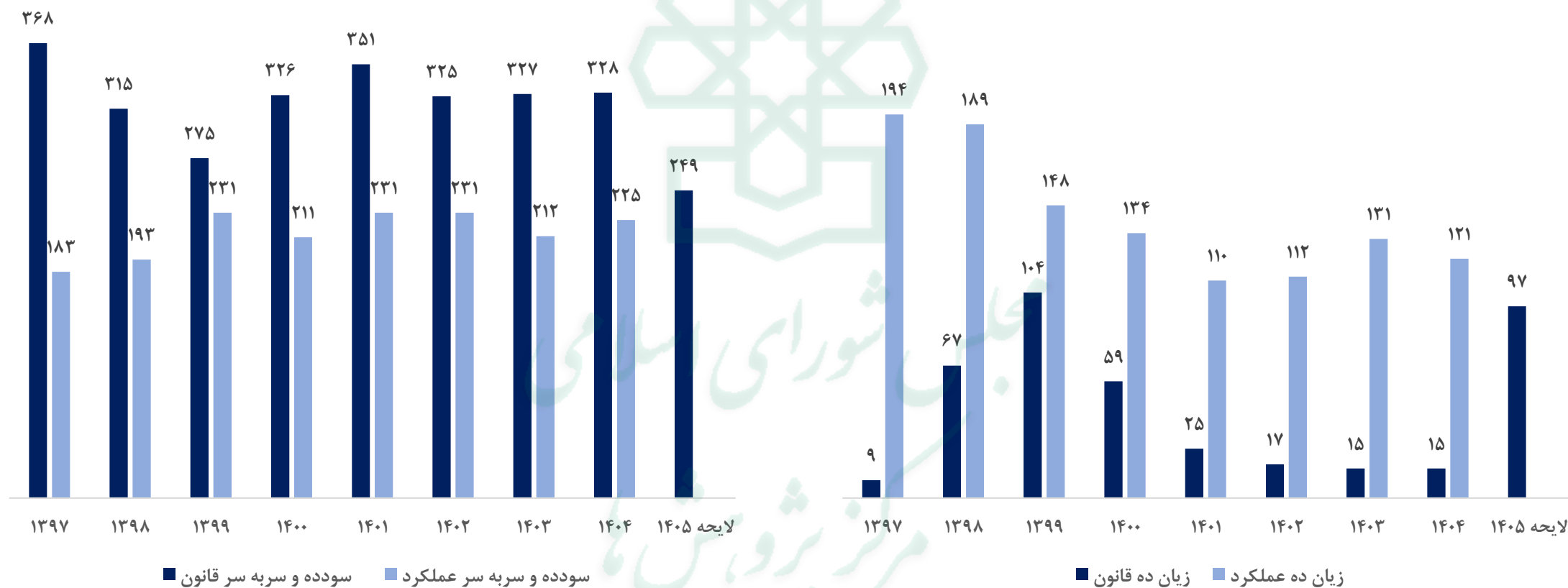

سهم دولت از سود سهام شرکت‌های دولتی

تعداد شرکت‌های دولتی سودده و سربه‌سر و زیانده

هفت شرکت دارای بالاترین درآمد و هزینه

هزار میلیارد تومان

درآمد ۱۴۰۵	رشد نسبت به ۱۴۰۴	سهم از کل درآمد (با کسر ارقام دوبار منظور)	هزینه ۱۴۰۵	رشد نسبت به ۱۴۰۴	سهم از کل هزینه (با کسر ارقام دوبار منظور)
۲۶۷۷	۱۵۶٪*	۱۸٪	۲۶۷۷	۱۵۶٪*	۱۸٪
۷۹۳	۶۹٪	۷٪	۷۶۳	۷۱٪	۷٪
۷۴۷	۵۵٪	۱۰٪	۷۴۰	۵۵٪	۱۱٪
۴۷۳	۰٪	۳٪	۴۴۸	۶٪	۳٪
۳۹۱	۷۸٪	۵٪	۳۹۰	۷۷٪	۶٪
۳۲۸	۳۰٪	۵٪	۳۳۲	۳۲٪	۵٪
۲۸۰	۳۲٪	۴٪	۲۸۳	۳۴٪	۴٪

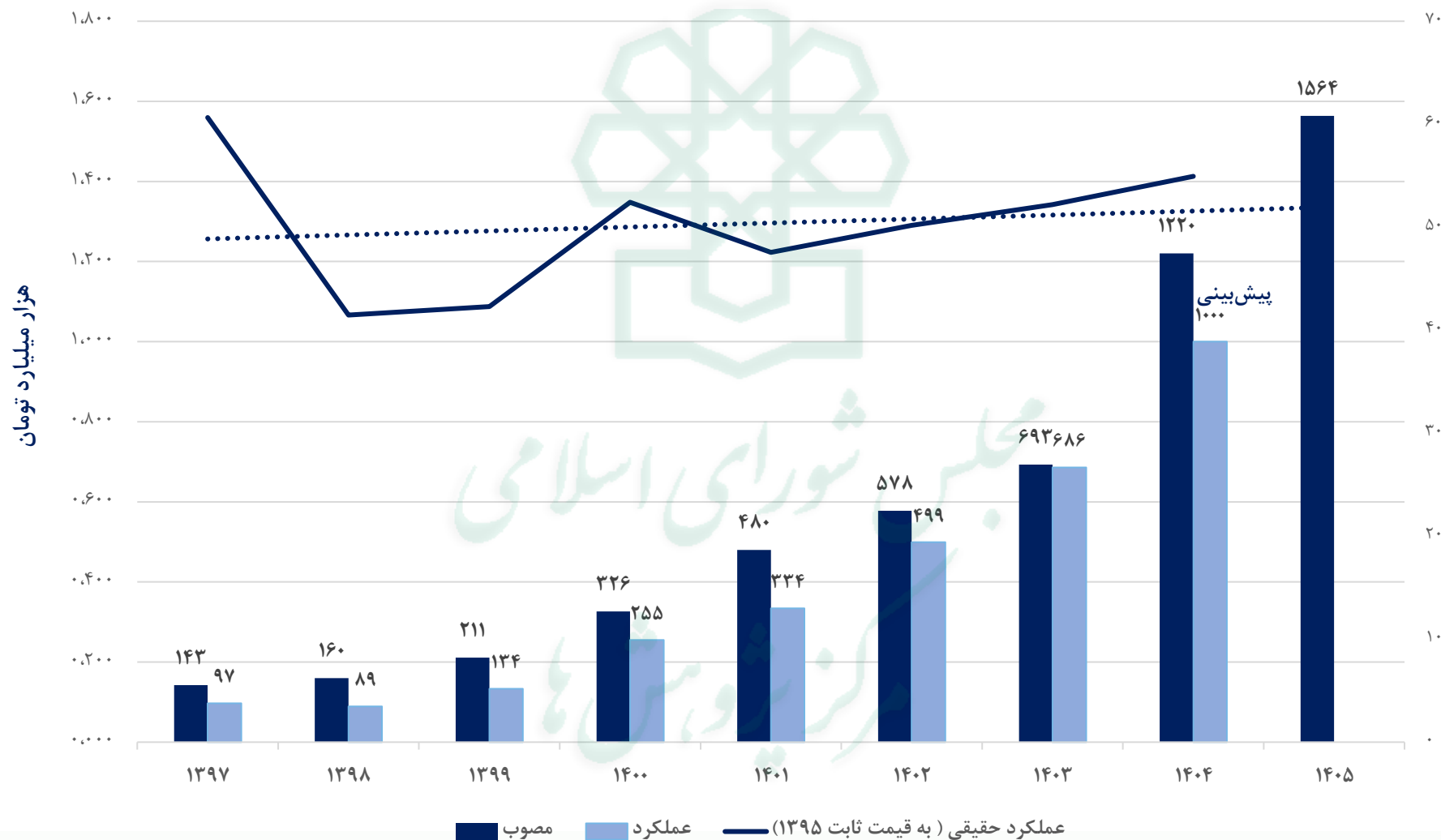
* رشد درآمد و هزینه سازمان هدفمندی‌سازی یارانه‌ها عمدتاً مربوط به موارد جمعیت-خرجی بوده و بدون موارد مذکور، رشد آن حدود ۲۱ درصد است.

۱۴۰۵	۱۴۰۴	رشد نسبت به ۱۴۰۴	رشد بدون هدفمندی
۸۸۹۷	۶۳۷۷	۴۰٪	۲۰٪

سرجمع بودجه شرکت‌های دولتی

هزینه‌های سرمایه‌ای مصوب و عملکرد شرکت‌های دولتی

برآورد عدم تحقق احتمالی منابع لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

کسری احتمالی تأمین نشده	انتشار اوراق مالی اسلامی	واگذاری شرکت‌ها و فروش اموال	استقراض از صندوق توسعه ملی	منابع حاصل از نفت، میعانات و خالص صادرات گاز	سایر درآمدها	مالیات و گمرک		مجموع مصارف لایحه بودجه ۱۴۰۵: ۵۲۲۰ هزار میلیارد تومان
۱۳۰	۹۴۰	۲۵	۵۹۰	۲۶۳	۶۷۱	۲۹۶۱	لایحه دولت (ه.م.ت.)	
	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۸۵٪	۸۵٪	۱۰۰٪	۱۰۰٪	پیش‌بینی درصد تحقق	
	۹۴۰	۲۵	۵۰۰	۲۲۳	۶۷۱	۲۹۶۱	پیش‌بینی میزان تحقق (ه.م.ت.)	
	۰	۰	۹۰	۴۰	۰	۰	بیش‌برآوردی (ه.م.ت.)	

* پیش‌بینی درآمد حاصل از صادرات نفتی و استقراض از صندوق توسعه بر اساس سناریو اول (سناریو مندرج در بخش منابع همین گزارش) است.

نقاط قوت لایحه

- پرهیز از بیش‌برآوردی منابع بودجه عمومی به خصوص در بخش‌هایی مانند منابع حاصل از صادرات نفت و گاز، واگذاری شرکت‌های دولتی و مولدسازی به منظور کمک به ثبات اقتصادی
- کاهش قابل توجه کسری تراز عملیاتی (پوشش درصد بالاتری از هزینه‌ها از محل منابع پایدار)
- در نظر گرفتن ظرفیت قانونی برای انتقال یارانه قیمتی از ابتدای زنجیره عرضه کالاهای اساسی به انتهای زنجیره
- اتصال مستقیم منابع حاصل از فروش دارایی‌های مازاد دولت به اعتبارات عمرانی دستگاه‌ها جهت افزایش انگیزه دستگاه‌های اجرایی برای مولدسازی اموال مازاد و اختصاص آن مازاد بر اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای پیوست یک
- دقت بیشتر در ارائه بودجه شرکت‌های دولتی از جهت تعداد شرکت‌های سودده و زیانده درج شده در بودجه نسبت به لوایح بودجه سال‌های قبل
- هدف‌گذاری برای جایگزینی طرح رزاق و سایر طرح‌های مشابه در استان سیستان و بلوچستان و تبدیل آن به سیاست‌های حمایتی هدفمند در راستای توسعه استان

نقاط قوت لایحه

- شروع برخی از اصلاحات سیاستی در یارانه انرژی به منظور ایجاد انضباط در استفاده از کارت سوخت و کاهش قاچاق
- پوشش هزینه‌های مربوط به واردات فراورده به صورت کامل (جهت جلوگیری از نیاز به مجوزهای فرابودجه‌ای) و در عین حال دریافت مجوز برای استفاده از منابع حاصل از کاهش نیاز به واردات فراورده به ذی نفع نهایی
- اختصاص ۱۷۰ هزار میلیارد تومان به تامین کالابرگ مازاد بر امکان اصلاح نرخ ارز ترجیحی و انتقال یارانه از ابتدا به انتهای زنجیره
- درج نماگرها و شاخص‌های عملکردی برای دستگاه‌های حوزه آموزش و بهداشت
 - در راستای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد، در پیوست شماره (۴) لایحه بودجه ۱۴۰۵ وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و بهداشت و درمان، حوزه‌های منتخب برای اجرای آزمایشی و پایلوت بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد هستند. بررسی نماگرها و شاخص‌های عملکردی مندرج در پیوست بودجه نشان می‌دهد پیوند اعتبارات با عملکرد در این حوزه‌ها تا حدود خوبی انجام شده است.

نقاط ضعف لایحه

■ عدم رشد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به ویژه در شرایطی که با توجه به عدم اطمینان بخش خصوصی رشد اقتصادی نیازمند سرمایه‌گذاری بیشتر و نقش آفرینی جدی‌تر دولت در سرمایه‌گذاری است.

■ عدم اجرای تکلیف قانون مدیریت خدمات کشوری مبنی بر رشد ضریب حقوق حداقل به میزان تورم و فاصله قابل ملاحظه رشد در نظر گرفته‌شده برای ضریب ریالی حقوق در مقایسه با تورم

- با توجه به تورم‌های بالا و عدم تعدیل حقوق در چندسال اخیر قدرت خرید کارکنان و بازنشستگان با کاهش جدی مواجه شده و تداوم سیاست رشد کمتر از تورم حقوق موجب مشکلات جدی در حوزه معیشت کارکنان و نگهداشت نیروی کار متخصص و همچنین دشوارتر شدن پیشبرد سایر اصلاحات اقتصادی خواهد شد.

■ عدم افزایش عادلانه حقوق کارکنان دولت

- تغییر پلکان‌های مالیاتی و سقف معافیتی که در لایحه بودجه ۱۴۰۵ تعیین شده است به نحوی است بیشترین درصد افزایش خالص حقوق (پس از کسر مالیات) به سطوح بالای دستمزدی تعلق می‌گیرد و سطوح دستمزدی پایین رشد کمتری نسبت به حقوق‌های بالاتر دارند.

■ عدم تحقق هدف‌گذاری تعهد شده در خصوص نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی برای سال ۱۴۰۵ در برنامه هفتم

- مطابق هدف‌گذاری ماده (۲۶) برنامه هفتم توسعه نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی در پایان برنامه باید به ۱۰ درصد برسد. بر این مبنا در سال ۱۴۰۵ باید نسبت فوق به ۷.۴ درصد برسد که معادل ۳۷۱۹ هزار میلیارد تومان برای مجموع درآمدهای مالیاتی است.

نقاط ضعف لایحه

- عدم تامین کامل منابع مورد نیاز برای پوشش تعهدات سالانه دولت (حق بیمه سهم دولت) به سازمان تامین اجتماعی
- عدم تعیین تکلیف بدهی‌های ارزی دولت در تامین کالاهای اساسی و ابهام در رابطه با سیاست ارزی جهت تامین ارز مورد نیاز واردات کالاهای اساسی و دارو مازاد بر منابع دولتی
- عدم ارسال پیوست برنامه هفتم توسعه و ارائه جدول منابع اختصاص یافته به اجرای تکالیف برنامه هفتم
 - بر اساس بند (ب) ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم دولت مکلف است جدول تامین منابع موضوع این بند تحت عنوان «منابع اجرای احکام برنامه» را هر سال در بودجه سنواتی درج کند و میزان تحقق آن را در گزارش سالانه برنامه هفتم ارائه نماید. با این وجود چنین پیوستی همراه با لایحه بودجه ارسال نشده است. لازم به یادآوری است که در گزارش سالانه دولت در شهریور ماه نیز بر خلاف تبصره ۲ بند (الف) ماده ۱۱۸ «برنامه سال آتی» که برش سالانه قانون برنامه هفتم پیشرفت است، ارایه نشد و این موضوع در بیانیه نظارتی مجلس مورد تاکید قرار گرفت.

نقاط ضعف لایحه

■ عدم رعایت برخی از الزامات قانونی از جمله در خصوص سود سهام بانک مرکزی (بند (ب) ماده (۵۶) قانون بانک مرکزی)

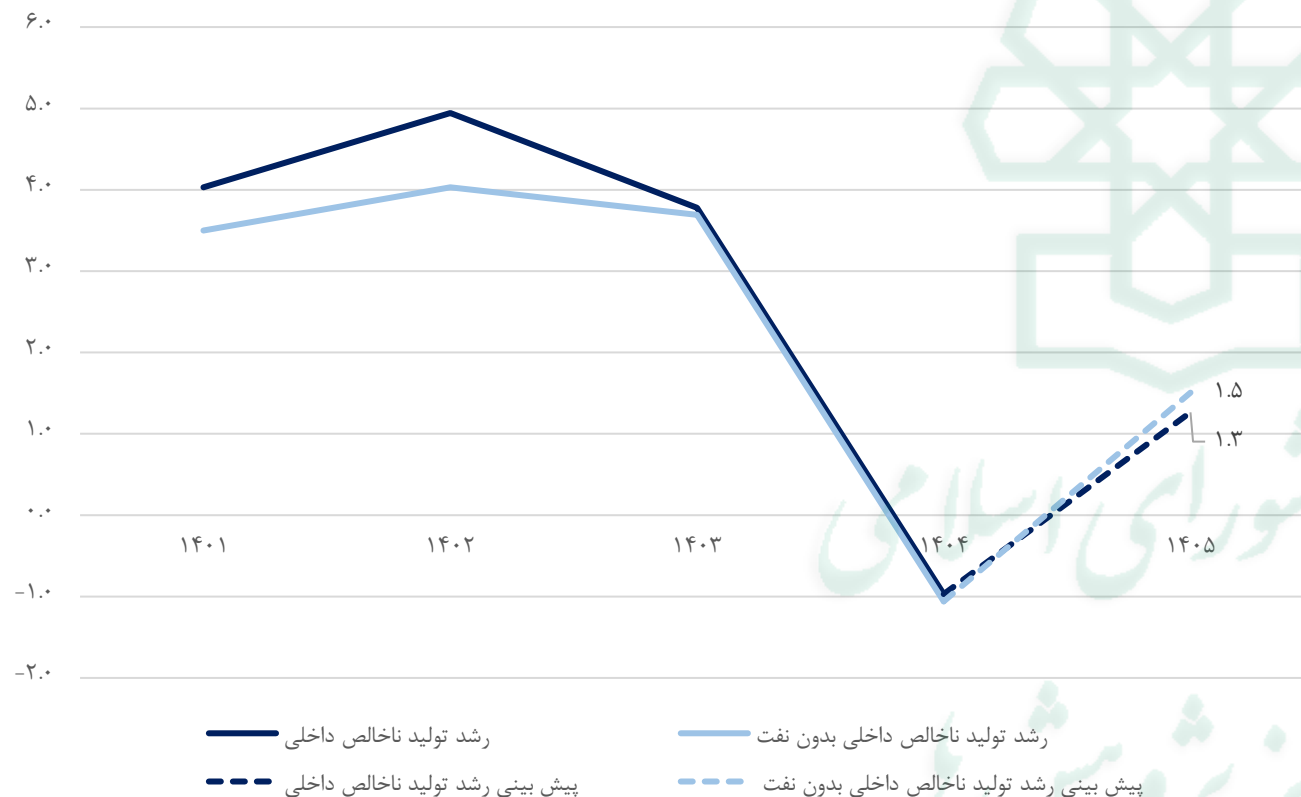
■ عدم سیال سازی بدهی‌ها و عدم پیش‌بینی منابع مورد نیاز برای افزایش سرمایه بانک‌های دولتی بر اساس برنامه هفتم

■ عدم کاهش نرخ مالیات شرکت‌های با فعالیت تولیدی از ۲۵ به ۲۰ در راستای حمایت از تولید و به ویژه شرکت‌هایی که کمتر از سیاست‌های حمایتی مالیاتی بهره‌مند می‌شوند و نرخ موثر مالیاتی بالایی دارند.

■ عطف به ماسبق کردن سقف معافیت مالیاتی و اعتبار مالیاتی قانون تامین مالی تولید و زیرساخت برای سال ۱۴۰۴ که موجب نااطمینانی نسبت به قوانین در فضای اقتصادی کشور می‌شود.

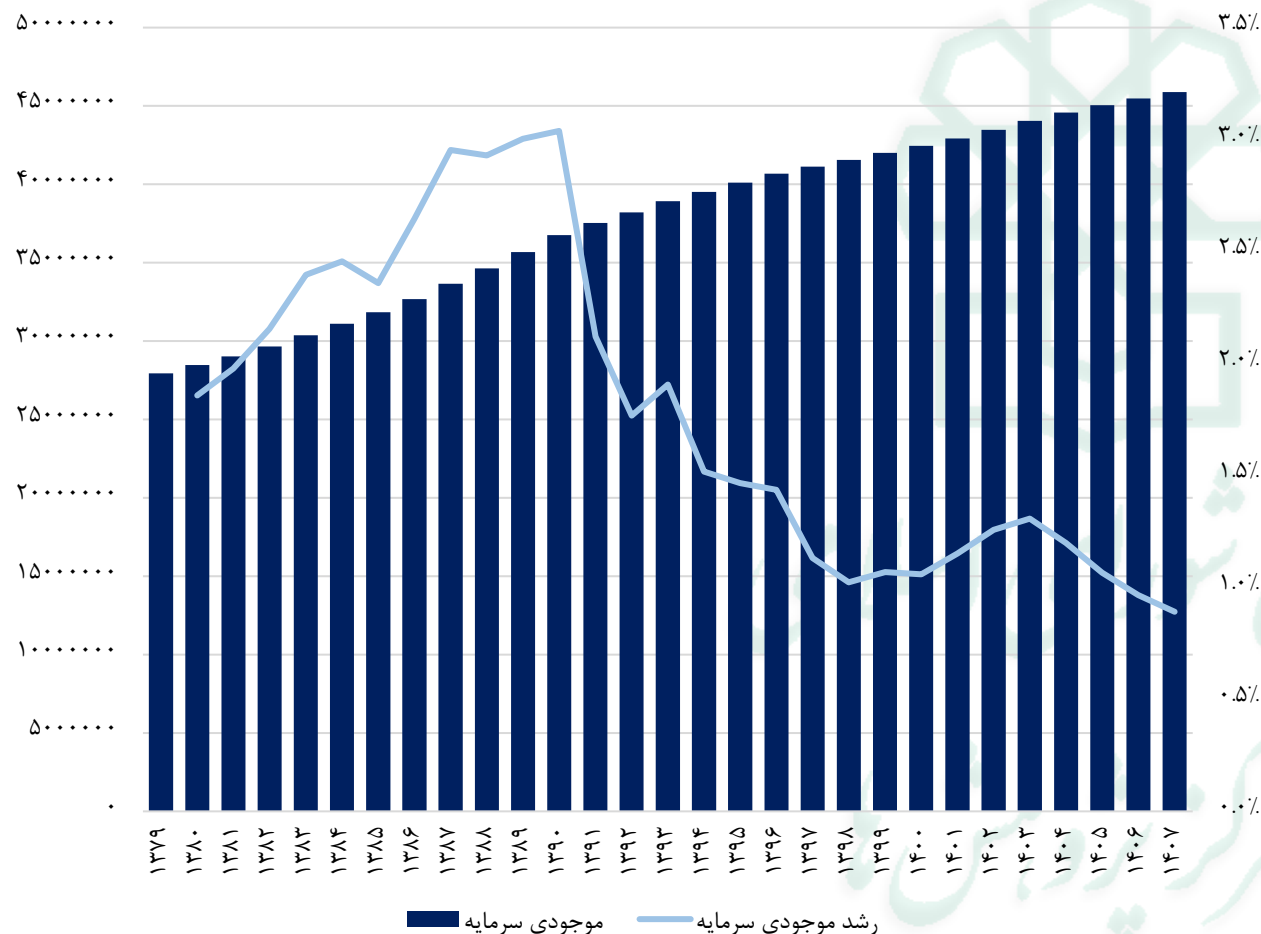
وضعیت رشد اقتصادی

- پس ۵ سال رشد های اقتصادی بالای ۳ درصد برآوردها حاکی از کاهش قابل توجه رشد اقتصادی در سال ۱۴۰۴ است.
- به دلیل شوک های بیرونی و چالش های تامین انرژی نتایج برآوردها حاکی از رشد اقتصادی منفی یک درصدی سال ۱۴۰۴ می باشد.
- نتایج برآوردها برای سال ۱۴۰۵ در صورت تداوم روند فعلی حاکی از رشد ۱/۳ درصدی و رشد ۱/۵ درصدی بدون نفت می باشد.

موجودی سرمایه کل (قیمت ثابت سال ۱۳۹۵)

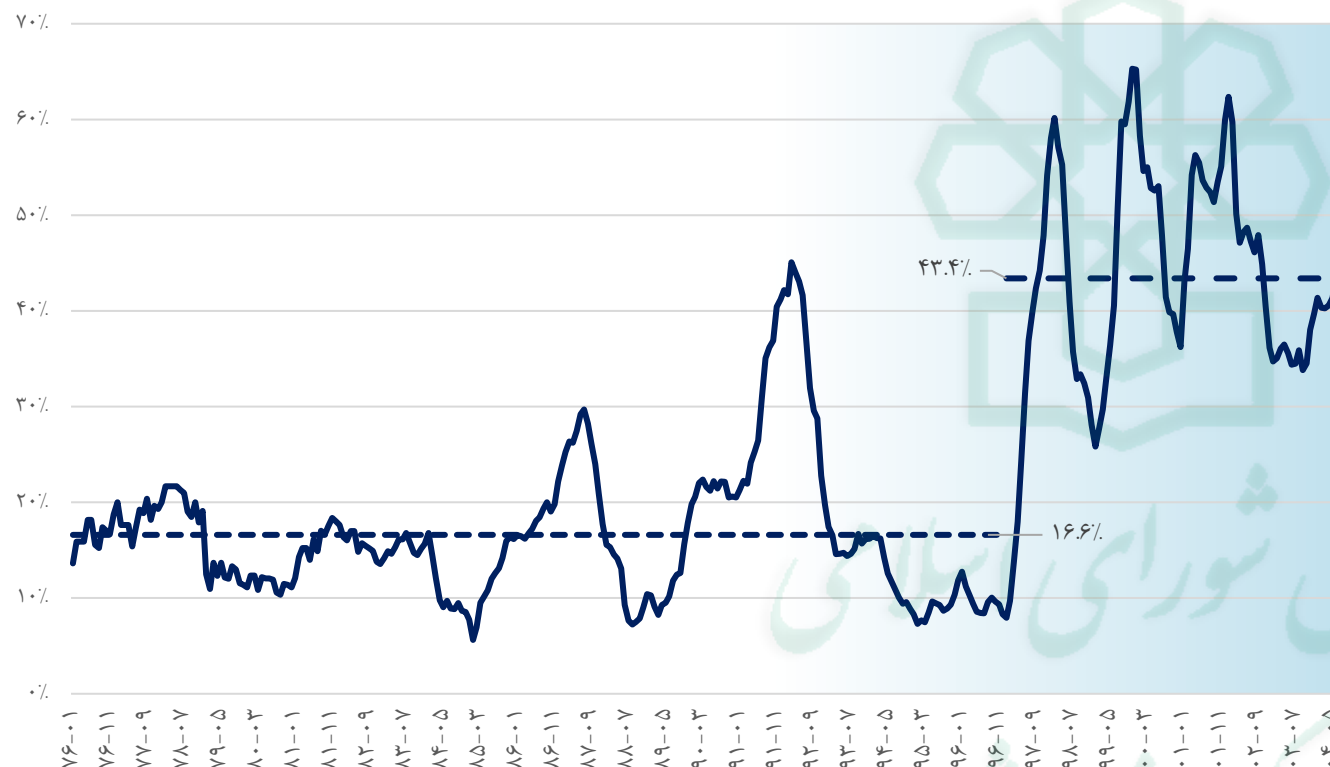
• نرخ رشد موجودی سرمایه خالص در ایران در ابتدای دهه ۹۰ حدود ۳ درصد بوده است اما این نرخ به تدریج روند نزولی به خود گرفته و نرخ رشد موجودی سرمایه در سال ۱۴۰۲ به میزان ۱.۲ درصد برآورد شده است.

• روند نزولی رشد موجودی سرمایه عملاً رشد بالقوه اقتصاد را متاثر ساخته و لازمه تحقق رشد اقتصادی هدف برنامه هفتم بهبود این شاخص است.

• در بودجه سنواتی افزایش پیش‌بینی‌پذیری در سیاست‌های اقتصادی، ارتقا توان تأمین مالی سرمایه‌گذاری، اصلاح رویکرد تعامل دولت با بخش خصوصی و پرداخت به موقع تعهدات، افزایش اعتبارات سرمایه‌گذاری دولت و شرکت‌های دولتی، استفاده بهینه از منابع ارزی کشور، ارتقای نقش نظام بانکی در تأمین مالی تولید از طریق افزایش سرمایه بانک‌های دولتی و ساماندهی بانک‌های خصوصی ناسالم می‌تواند به ارتقا موجودی سرمایه کل کمک کند.

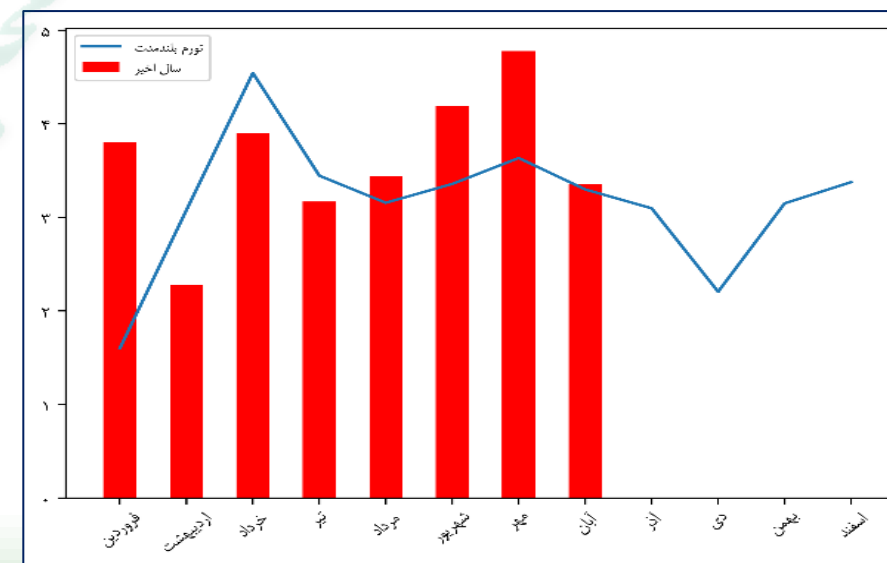

وضعیت تورم

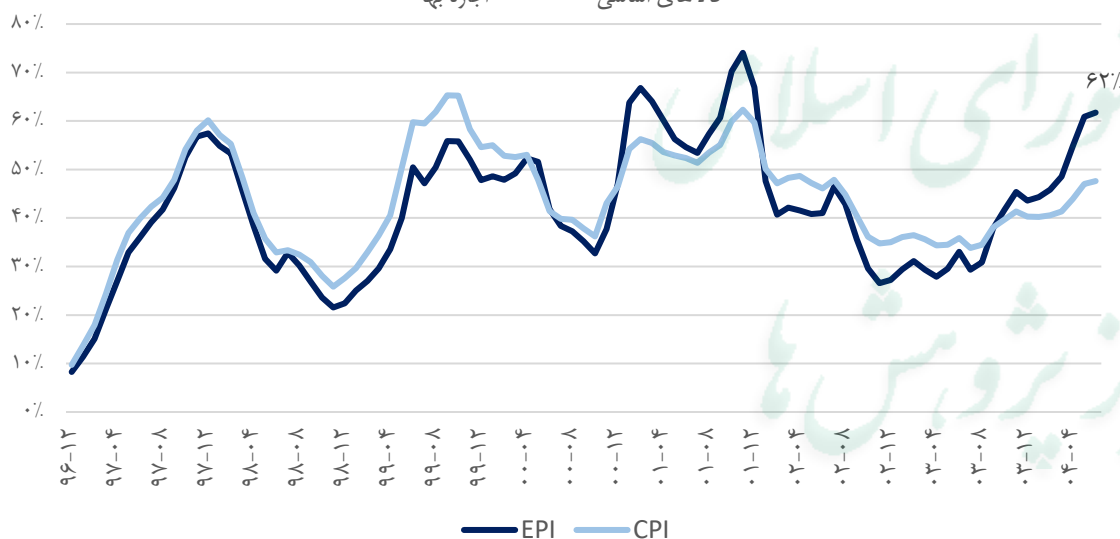
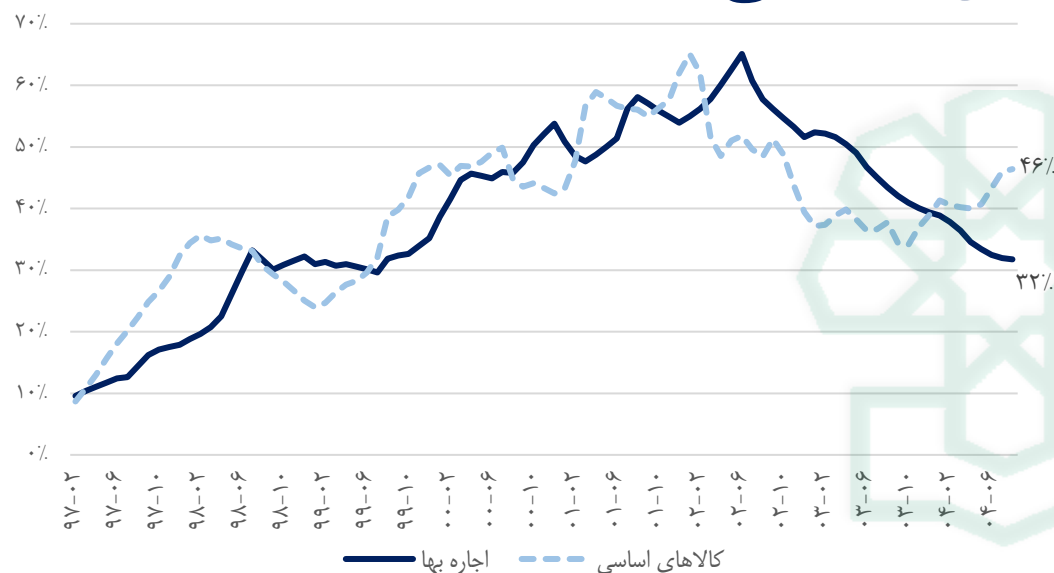
ماخذ: بانک مرکزی

- تغییر کانال نرخ تورم از سال ۱۳۹۷ و تداوم نرخ های تور بالای ۳۰ درصد در ۷ سال گذشته حاکی از رژیم تورمی متفاوت اقتصاد ایران در سال های اخیر است.
- با این وجود نرخ تورم ماهانه از مرداد ۱۴۰۴ همواره بیش از متوسط نرخ تورم ماهانه طی سال های ۱۳۹۷ به بعد بوده است. این موضع از منظر تغییر کانال نرخ تورم به سطوح بالاتر هشدار دهنده می باشد.

تورم روزمره، کالاهای اساسی و اجاره

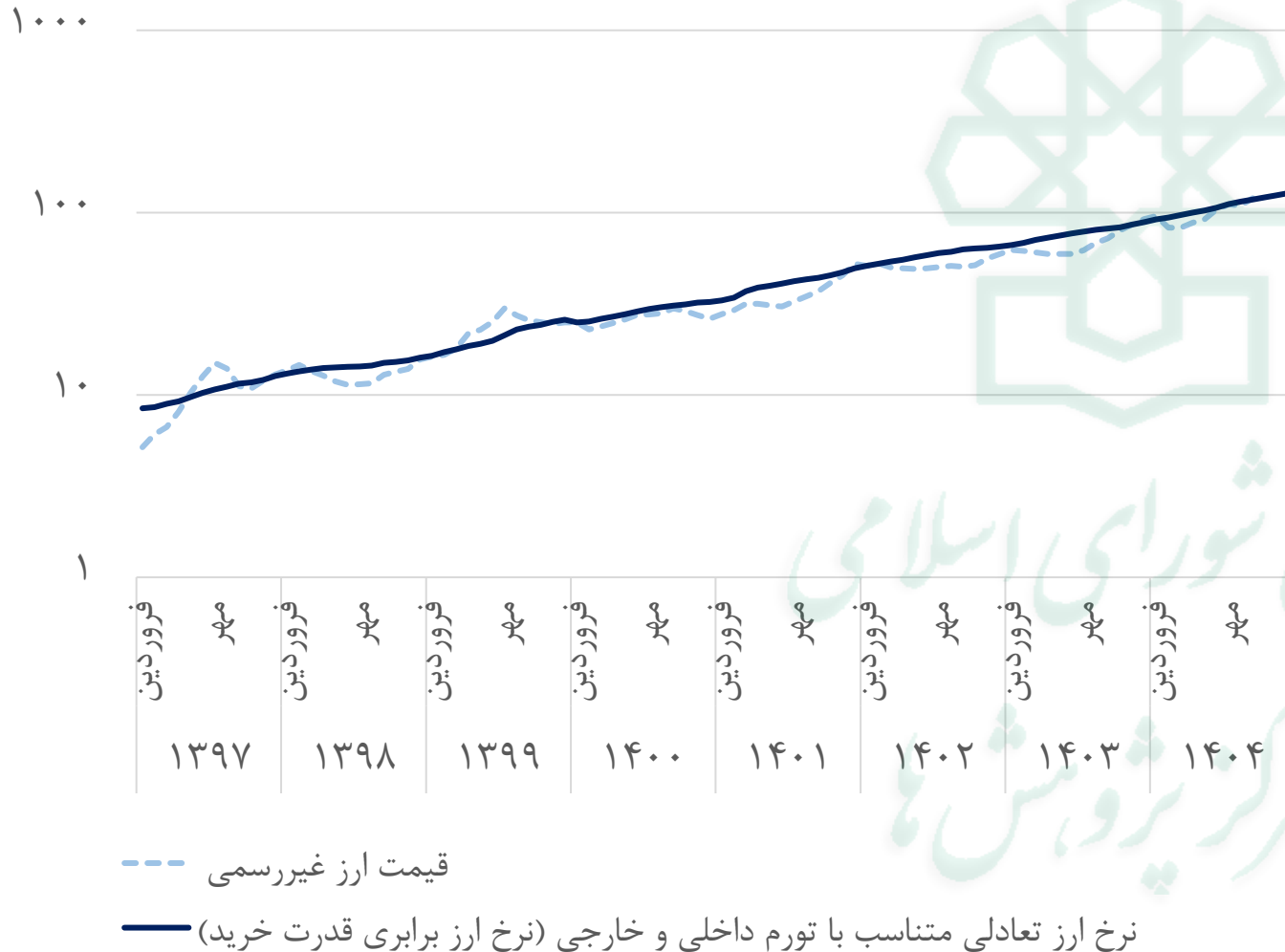

ماخذ: بانک مرکزی

- بررسی تورم سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد نرخ تورم کالاهای اساسی در آبان ماه ۱۴۰۴ به رقم ۴۶ درصد رسیده و روندی افزایشی از ابتدای سال ۱۴۰۴ دارد.
- روند نزولی نرخ تورم اجاره پس از افزایش‌های قابل توجه این نرخ طی سال‌های اخیر قابل مشاهده است.
- نرخ تورم روزمره به معنی اقلامی که به صورت مستمر در سبد خرید افراد جامعه قرار دارد در ماه‌های اخیر روند صعودی داشته و به رقم ۶۲ درصد در آبان ماه رسیده است.
- در مجموع نرخ بالای تورم کالاهای اساسی و اجاره حاکی از آثار رفاهی زیانبار نرخ تورم بر دهک‌های پایین و متوسط درآمدی در یک سال گذشته است.

روند ماهانه نرخ غیررسمی و تعادلی ارز

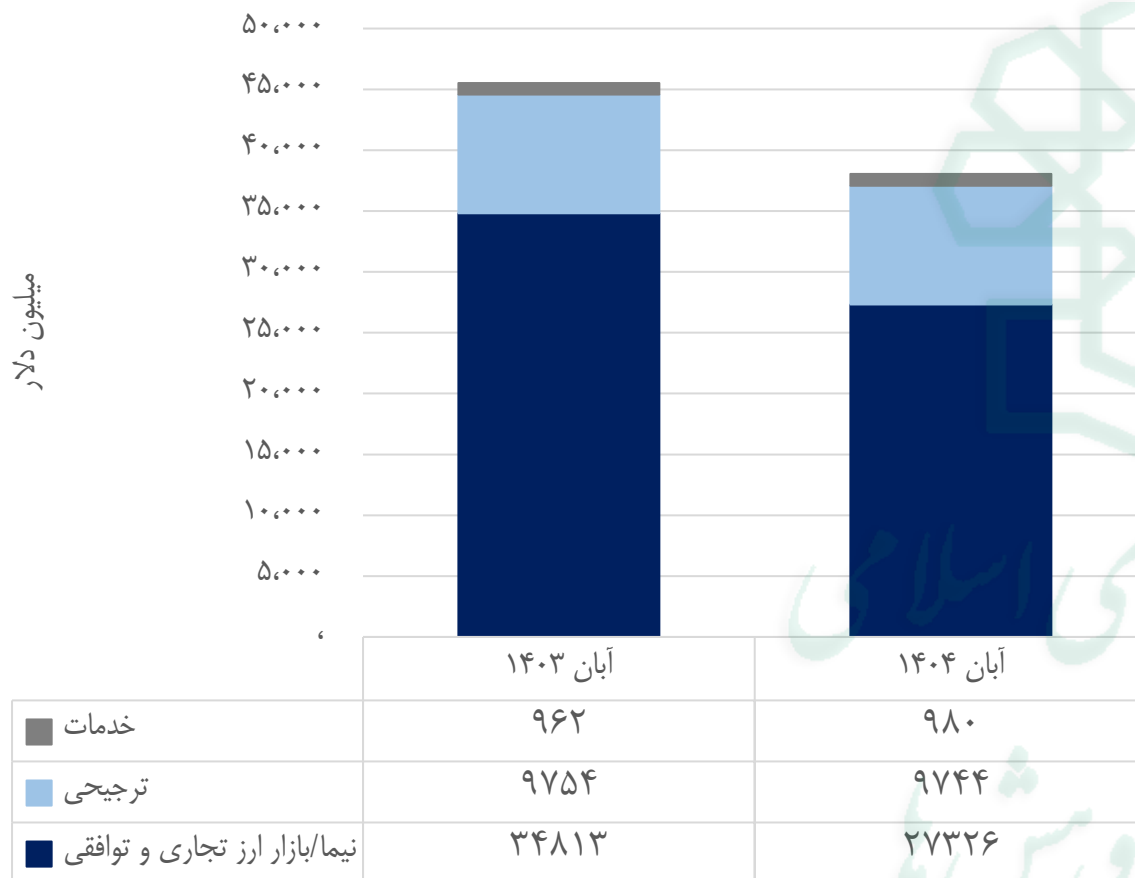

ماخذ داده: بانک مرکزی

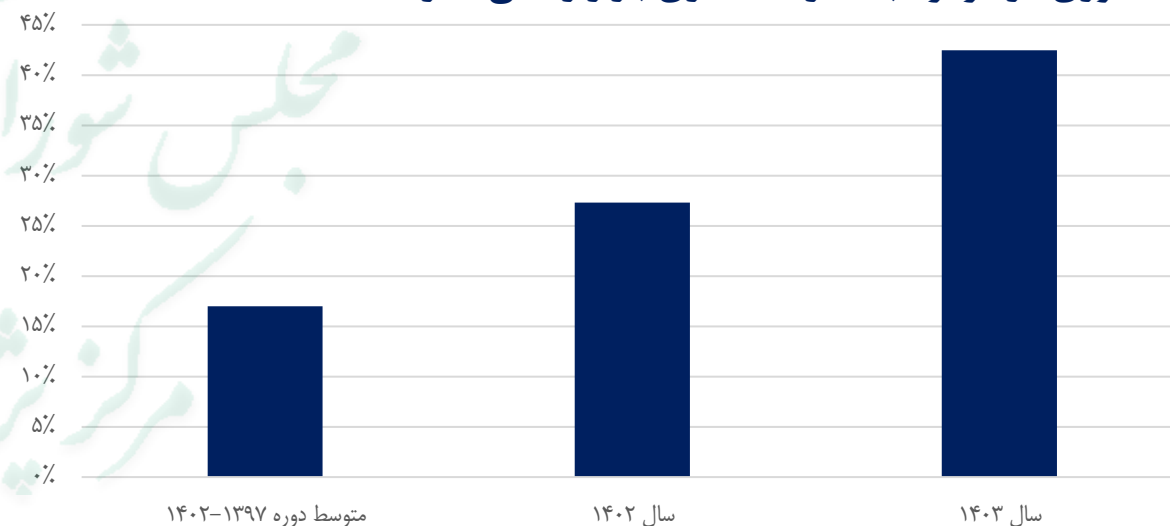
- با توجه به سطح بالای تورم در سال‌های اخیر، رشد نرخ ارز و تورم با سرعت بالاتری در تناسب با یکدیگر تعدیل می‌شوند و به همین علت، نوسان حول متوسط شش ساله کمتر شده است.
- انتظار می‌رود که مانند سالیان پس از تحریم، فارغ از جهت علیت از تورم به نرخ ارز یا نرخ ارز به تورم، همچنان شاهد تناسب نرخ ارز و تورم باشیم. یعنی افزایش نرخ ارز موجب افزایش تورم و به عکس تورم و انتظارات تورمی نیز موجب افزایش نرخ ارز می‌شود.
- در صورت شوک‌های مثبت و منفی برون‌زا و همچنین اثرات فصلی، امکان واگرایی بین این دو افزایش خواهد داشت
- کاهش صادرات نفتی موجب افزایش دائمی سطح نرخ ارز نسبت به روند تعادلی می‌گردد.

تأمین ارز در ۸ ماهه اول سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

- با وجود کاهش اقلام مشمول دریافت ارز ترجیحی، کاهش قیمت جهانی اقلام اساسی و عدم کاهش میزان ارز تأمین شده، اخلاص در زنجیره تجاری اقلام اساسی مشاهده می شود که بیانگر ناکارایی این نوع تخصیص یارانه است.
- کاهش تأمین ارز بیانگر کاهش عرضه ارز است که عمدتاً ریشه در کاهش صادرات نفتی و نرخ وصولی نفت و افزایش نرخ عدم بازگشت ارز (به دلیل قیمت‌های دستوری در مرکز مبادله و دستکاری بازار رسمی) دارد.

ماخذ داده: بانک مرکزی

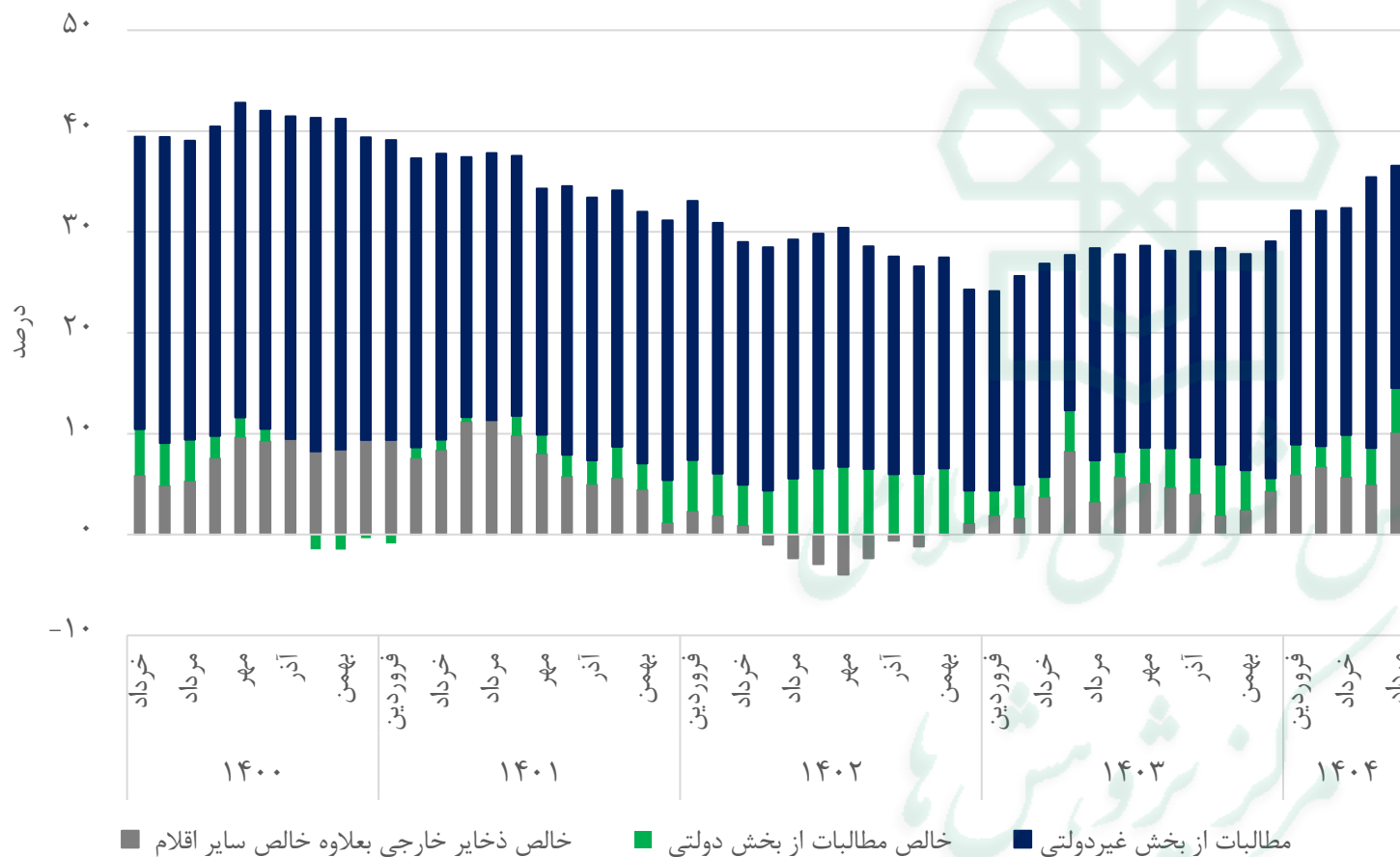
■ درصد تعهدات صادراتی ایفا نشده

ماخذ داده: گمرک

سهم از رشد اجزا نقدینگی از سمت منابع

رشد نقدینگی به تفکیک اجزا

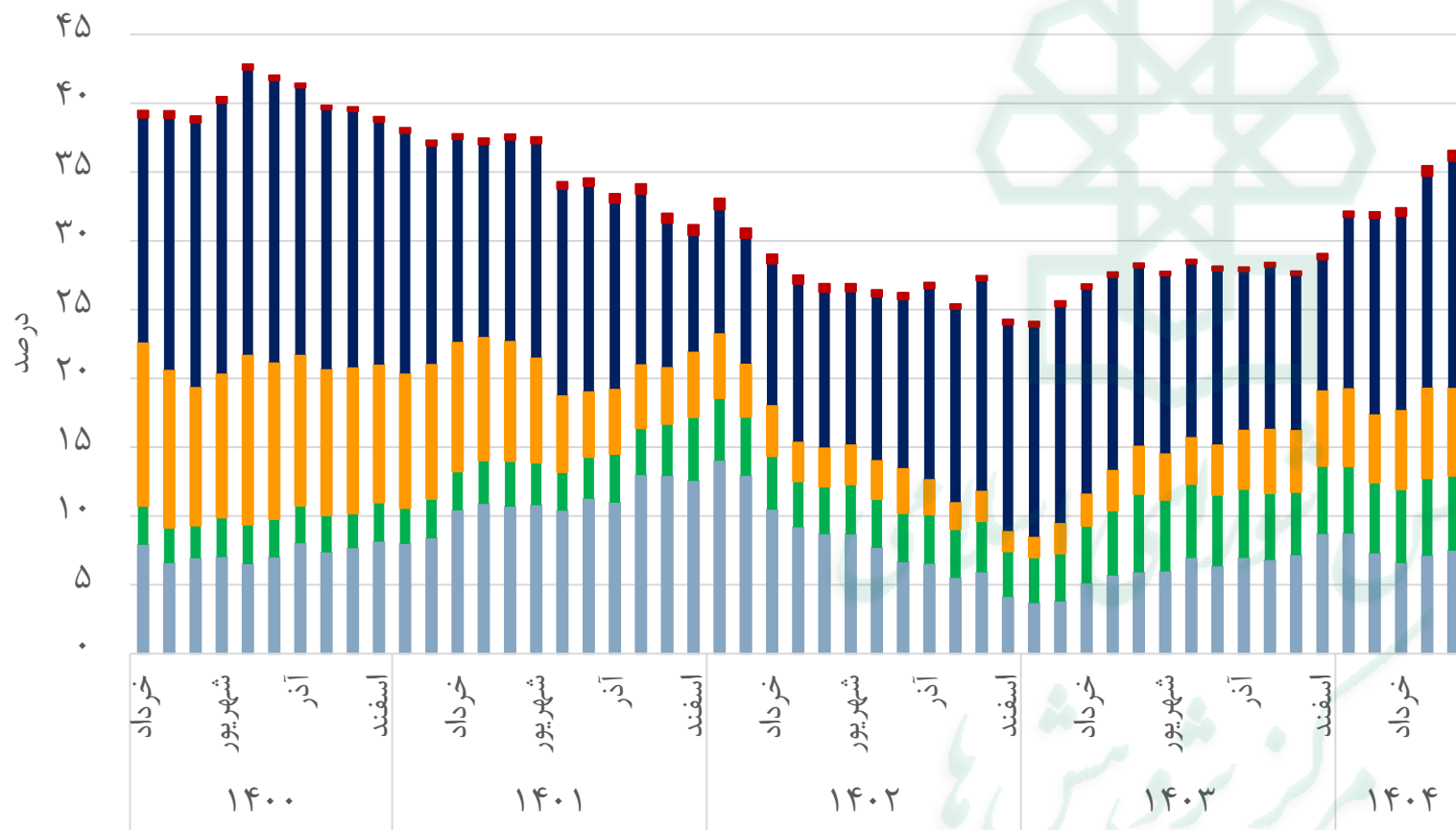
ماخذ داده: بانک مرکزی

- به دلیل عدم ادامه کاهش تورم، محدودیت و توقف در رشد اقلام زیر خط، انتظارات تورمی و کسری بودجه دولت، رشد نقدینگی به بالاتر از ۳۰ درصد بازگشته است.
- سهم از رشد تسهیلات بخش غیردولتی افزایش معناداری نداشته و عمده افزایش رشد نقدینگی مربوط به افزایش خالص بدهی دولت و خالص ذخایر خارجی است. نظر به تجربه پس از سال ۱۳۹۷، محتمل است که بخش اعظم افزایش خالص ذخایر خارجی بانک مرکزی از محل تسعیر ارز جهت تأمین مالی کسری دولت رخ داده باشد.
- با توجه به ثابت ماندن سهم از رشد تسهیلات بخش غیردولتی در رشد نقدینگی در حدود ۲۲٪ و افزایش نیاز به سرمایه در گردش به دلیل افزایش تورم، به نظر می‌رسد این سهم کاهش نخواهد یافت. در نتیجه افزایش سهم کسری بودجه در رشد نقدینگی موجب افزایش رشد نقدینگی می‌شود و نمی‌توان با کاهش سهم از رشد بخش غیردولتی از رشد نقدینگی جلوگیری کرد.

سه‌م از رشد اجزا نقدینگی از سمت بدهی

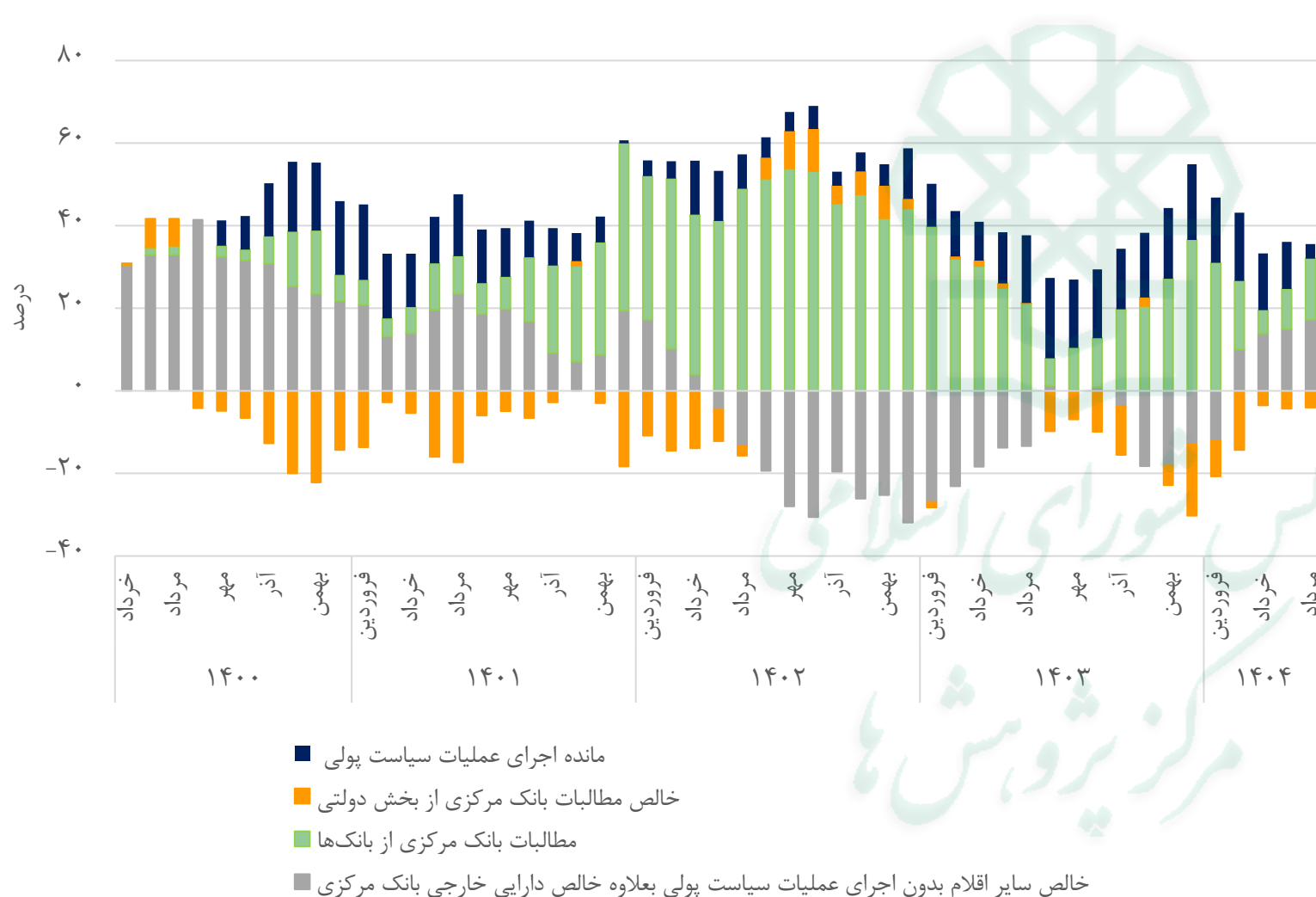
رشد نقدینگی به تفکیک اجزا

- سهم از رشد بخش سیال نقدینگی از کمتر از ۱۰ واحد درصد در ابتدای سال ۱۴۰۳ به بیش از ۲۰ واحد درصد در سال جاری رسیده است که بیانگر افزایش شدید انتظارات تورمی و سطح نااطمینانی است. گفتنی است که از ۳۶٪ رشد نقدینگی مرداد ۱۴۰۴، تنها ۱۶ واحد درصد مربوط به بخش غیرسیال (سپرده سرمایه گذاری) است و این میزان در دو سال اخیر تقریباً با ثبات بوده است.
- افزایش تأمین مالی کسری بودجه ۱۴۰۵ از محل خلق پول، بیشتر افزایش بخش سیال نقدینگی را رقم می‌زند.

سهم رشد اجزای پایه پولی از سمت منابع

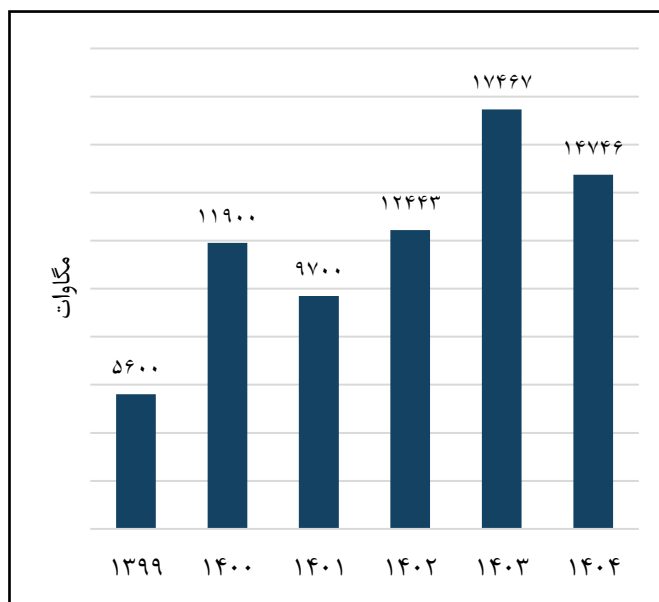
ماخذ داده: بانک مرکزی

عمده رشد پایه پولی نیز به دلیل افزایش خالص بدهی دولت به بانک مرکزی و افزایش خالص دارایی‌های خارجی رخ داده است. نظر به تجربه پس از سال ۱۳۹۷ و کسری بودجه دولت، محتمل است که افزایش خالص دارایی‌های خارجی از محل تسعیر ارز جهت تأمین مالی کسری دولت بوده باشد.

از نیمه دوم سال ۱۴۰۱ به دلیل عدم تزریق فعالانه ذخایر و رشد منفی اقلام خالص دارایی‌های خارجی و خالص بدهی دولت به بانک مرکزی، ذخایر مورد نیاز شبکه بانکی از محل استقراض از بانک مرکزی تأمین شده است. در سه ماه اخیر به دلیل تزریق ذخایر به شبکه بانکی از محل افزایش رشد خالص دارایی‌های خارجی و خالص بدهی‌های دولت و همچنین مانده عملیات سیاست پولی، سهم رشد بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی کمتر شده است.

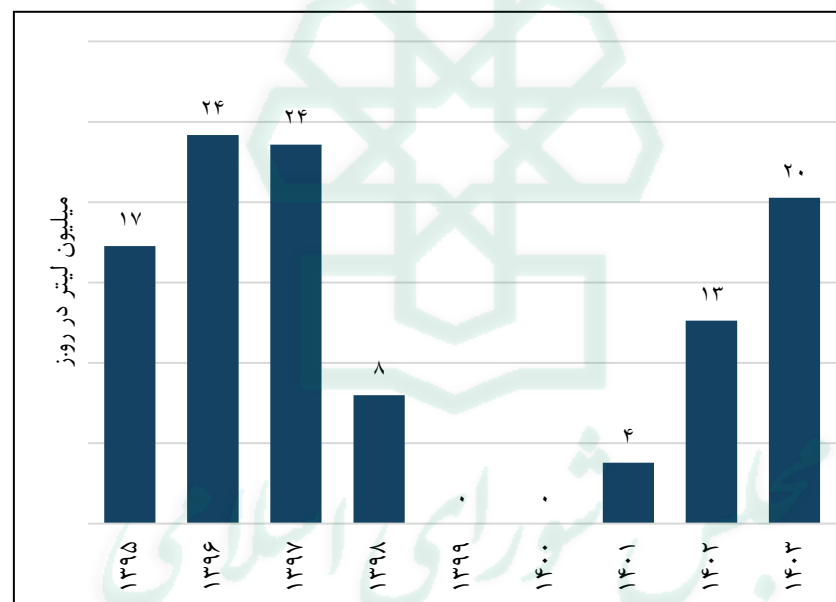

میزان ناترازی حامل‌های انرژی (سناریوی حداکثری)

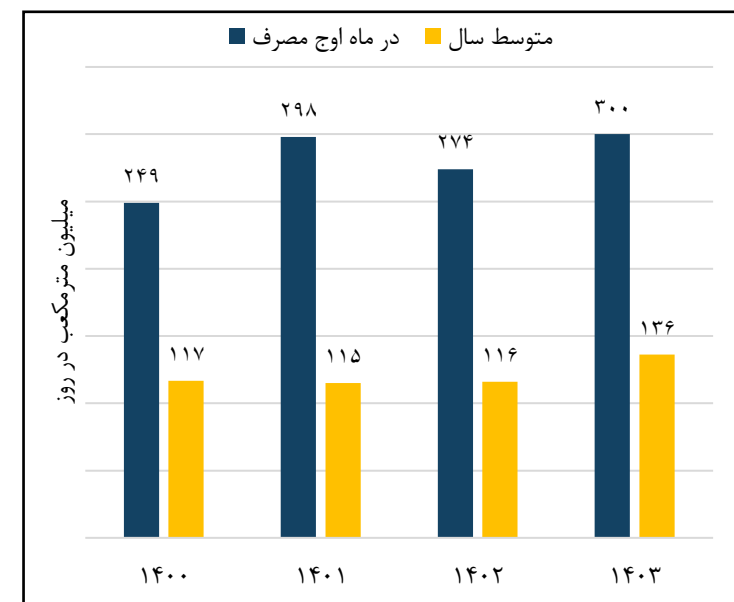
ناترازی برق در اوج مصرف

- بر اساس آمار اعلامی وزارت نیرو مبتنی بر اختلاف بین حداکثر تولید همزمان و تقاضای برق در لحظه اوج مصرف برق (به نظر می‌رسد مبنای محاسبه ناترازی برق توسط وزارت نیرو در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ متفاوت باشد)

متوسط سالانه ناترازی بنزین

- بر اساس آمار اعلامی وزارت نفت مبتنی بر متوسط اختلاف تولید بنزین پایه و مصرف بنزین در هر سال.

ناترازی گاز طبیعی در ماه اوج مصرف و متوسط سال

- بر اساس محاسبات انجام شده مبتنی بر سناریو تامین حداکثری: شامل تامین کامل گاز تمامی بخش‌های مصرفی (از جمله نیروگاه‌های حرارتی، صنایع، صادرات و تزریق).

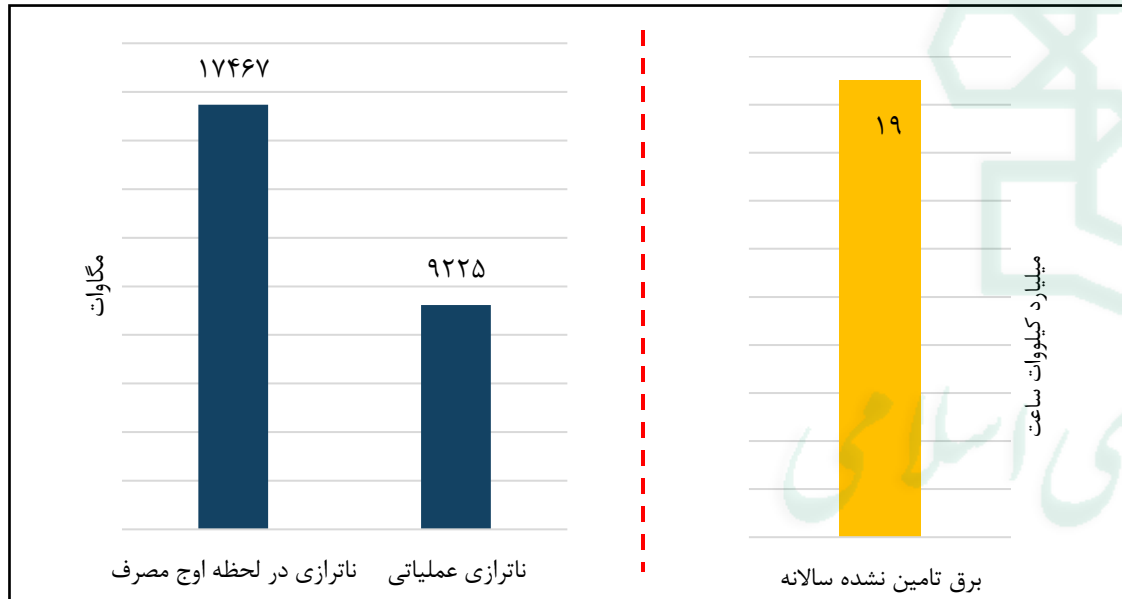

وضعیت ناترازی گاز و برق در سال ۱۴۰۳

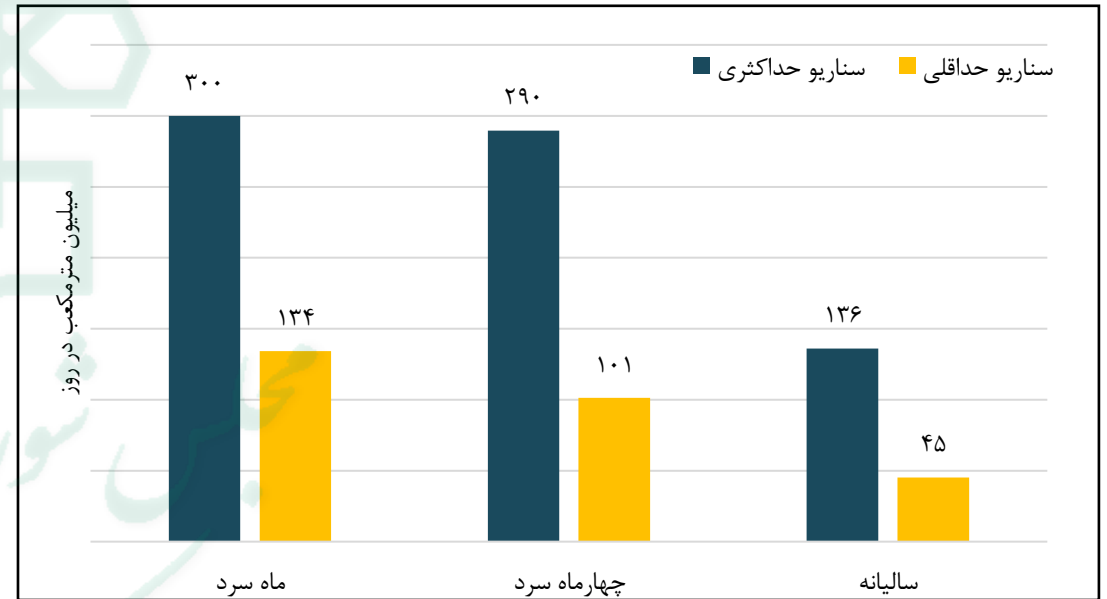
میزان برق تامین نشده در سال ۱۴۰۳، برابر با **۴.۷ درصد از کل تقاضای برق** بوده است.

میزان کل گاز تامین نشده در سال ۱۴۰۳، **در سناریو حداقلی ۵.۲٪ کل تقاضا و در**

سناریو حداکثری ۱۴٪ کل تقاضای گاز بوده است.

میزان برق تامین نشده در کل سال و میزان ناترازی واقعی و در لحظه اوج مصرف برق

میزان ناترازی گاز طبیعی در ماه اوج مصرف، چهارماه سرد و کل سال براساس دو سناریو حداقل و حداکثر در سال ۱۴۰۳

توضیحات:

- سناریوی حداکثری: مبتنی بر تامین حداکثری شامل تامین کامل گاز تمامی بخش‌های مصرفی (از جمله نیروگاه‌های حرارتی، صنایع، صادرات و تزریق).

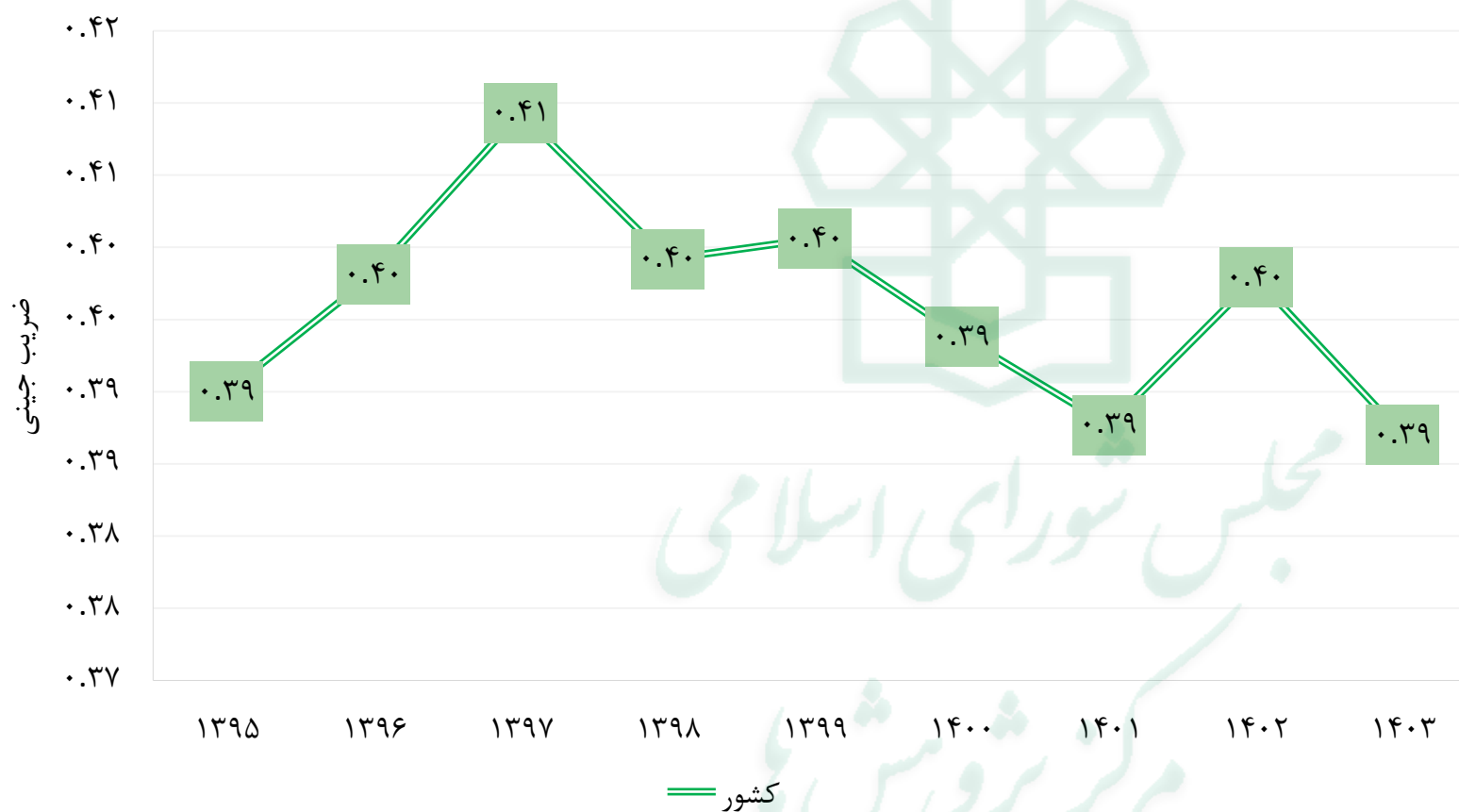
- سناریوی حداقلی: مبتنی بر عدم قطعی گاز در تمامی بخش‌های مصرفی و صادرات گاز و استفاده از سوخت مایع در نیروگاه‌ها به میزان ۲۰٪ تقاضای کل سوخت سالانه

توضیحات:

- ناترازی عملیاتی (حداکثر ناترازی اوج بار غیربحرانی): حداکثر ناترازی برق در ۹۸ درصد کل ساعات سال است
- ناترازی در لحظه اوج مصرف (حداکثر ناترازی اوج بار بحرانی): میزان حداکثر ناترازی برق در ۲ درصد کل ساعات سال است که رفع ناترازی در این ناحیه در دنیا از طریق طرح‌های جابجایی بار صورت می‌پذیرد

وضعیت نابرابری

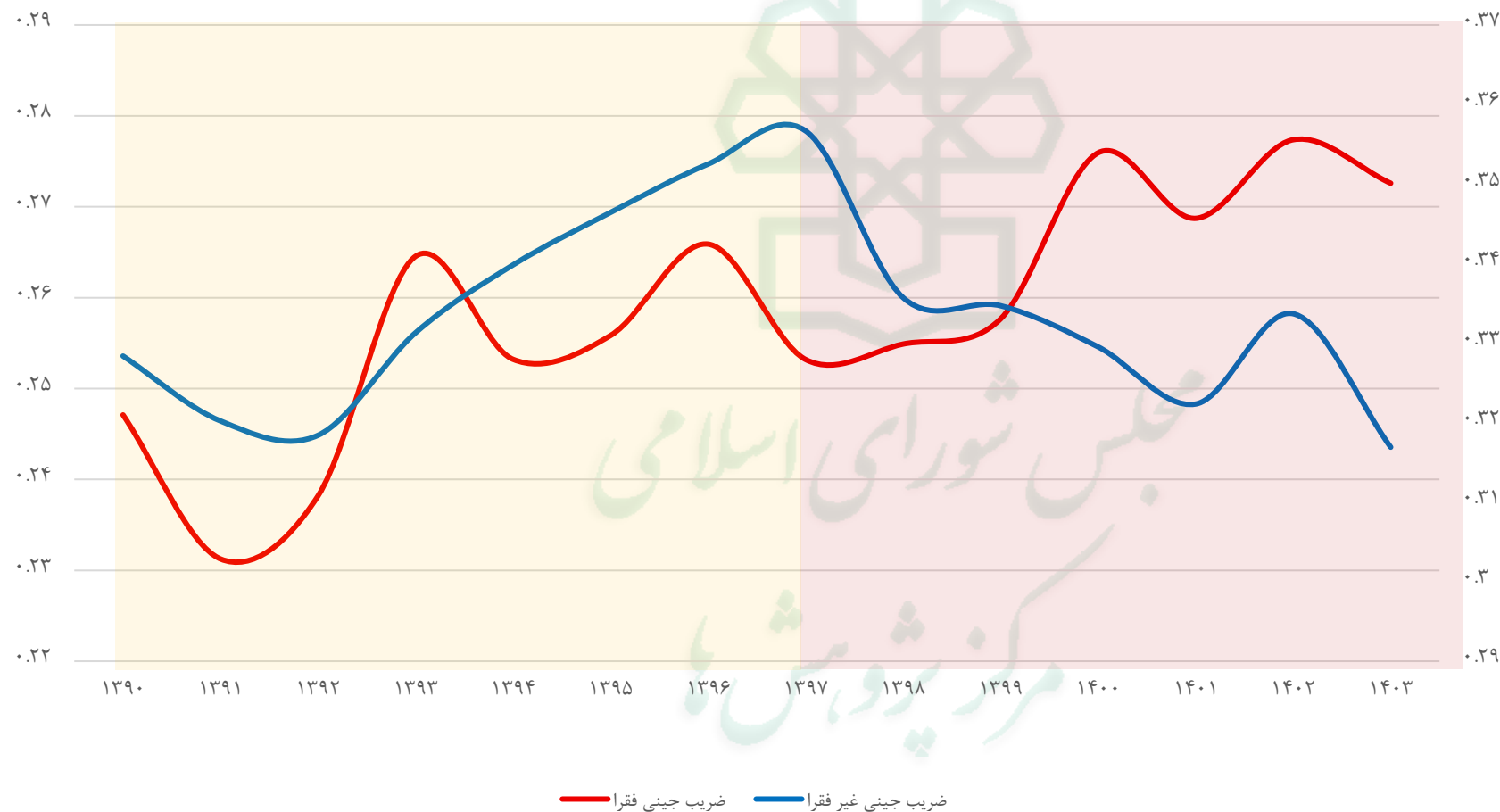
به طور کلی سطح ضریب جینی در دهه ۱۳۹۰ شمسی کمتر از دهه ۱۳۸۰ بوده است. از این رو بعد از سال ۱۳۹۷ که ضریب جینی به سطح دهه قبل نزدیک شده بود تا به امروز روندی نزولی داشته است.

هدفگذاری قانون برنامه هفتم	
۰.۳۵	ضریب جینی

ماخذ: مرکز آمار ایران

وضعیت نابرابری

□ در طی دهه ۱۳۹۰ ضریب جینی میان فقرا در حال افزایش بوده است. به این معنی که بخشی از فقرا نزدیک خط فقر قرار گرفته‌اند و بخشی دیگر فاصله زیادی از خط فقر پیدا کرده‌اند.

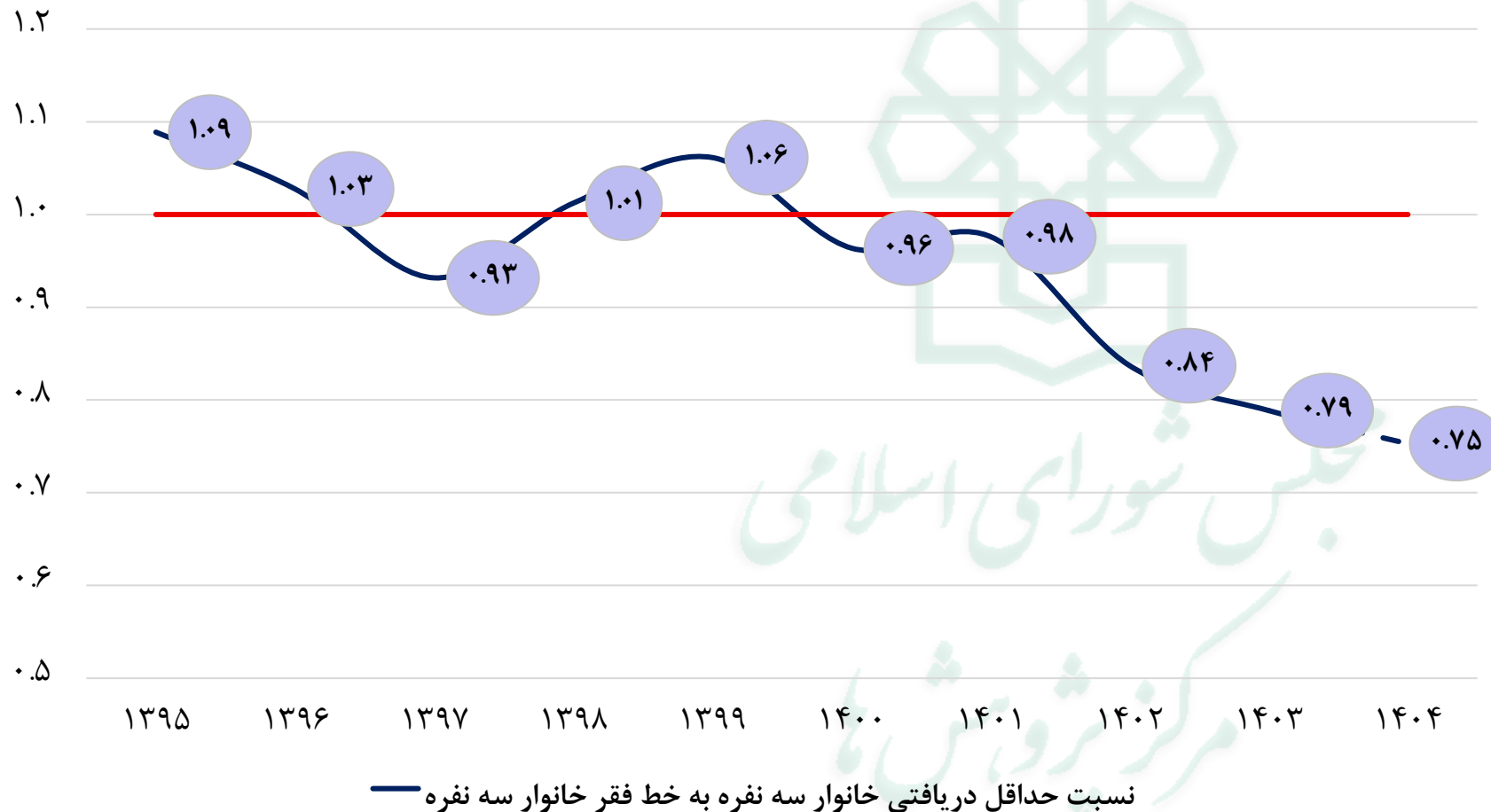
□ ضریب جینی میان غیرفقرا به ویژه از سال ۱۳۹۷ به بعد روند کاهشی داشته است. کاهش نابرابری درآمد در میان غیرفقرا به معنی کاهش مستمر رفاه غیرفقرا و نزدیکی آن‌ها به خط فقر است.

□ بر این اساس سهم قابل توجهی از کاهش ضریب جینی کل کشور در سال‌های اخیر به دلیل کاهش رفاه غیرفقرا است.

ماخذ: محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس

نسبت دریافتی خانوار سه نفره حداقلی بگير به خط فقر درآمدی خانوار سه نفره

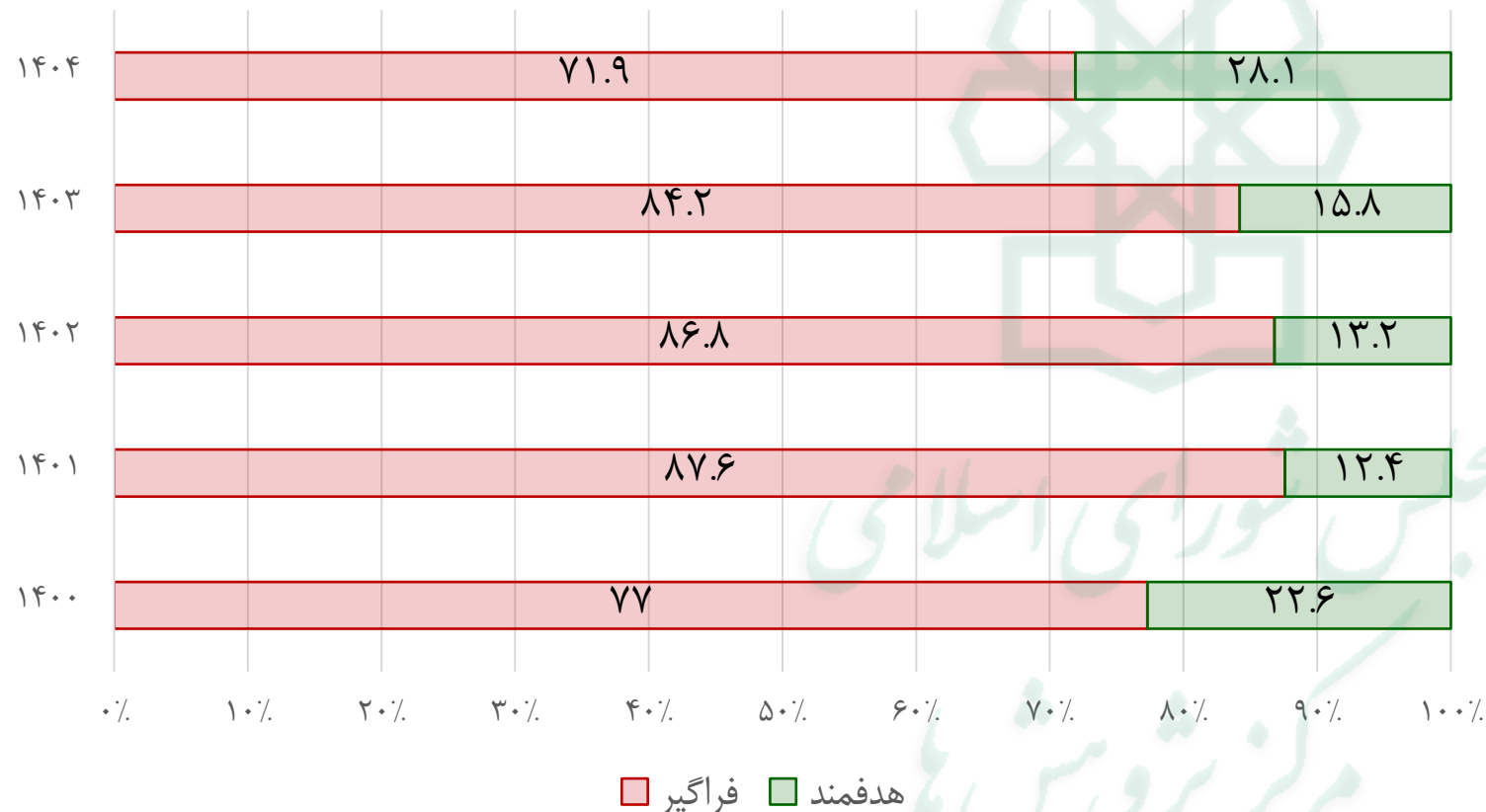

□ نسبت حداقل دریافتی خانوار سه نفره به خط فقر خانوار سه نفره تا قبل از سال ۱۴۰۲ همواره در نزدیکی عدد یک بوده است. این نسبت از سال ۱۴۰۲ روند نزولی داشته و به ۰.۷۵ رسیده است. این یعنی خانوار حداقل بگیر سه نفره، ۷۵ درصد خط فقر درآمد دریافت می‌کند.

ماخذ: مرکز آمار ایران

وضعیت هدفمندی اعتبارات بودجه سنواتی در چند سال گذشته

□ با وجود افزایش نرخ فقر درآمدی در سال‌های گذشته، بخش عمده‌ای از اعتبارات حمایتی به صورت فراگیر و بدون هدف‌گیری اقشار کم‌درآمد هزینه شده‌است.

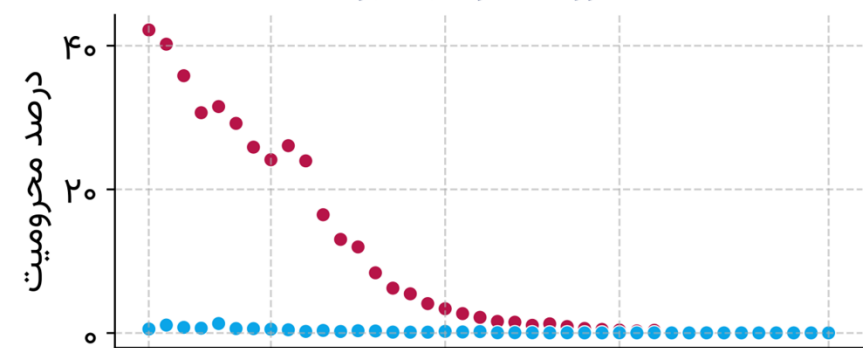
□ هزینه‌کرد غیرهدفمند اعتبارات حمایتی بر کاهش کارایی نظام حمایتی در کمک به خروج از فقر اقشار نیازمند به طور مستقیم اثرگذار است.

ماخذ: مرکز آمار ایران

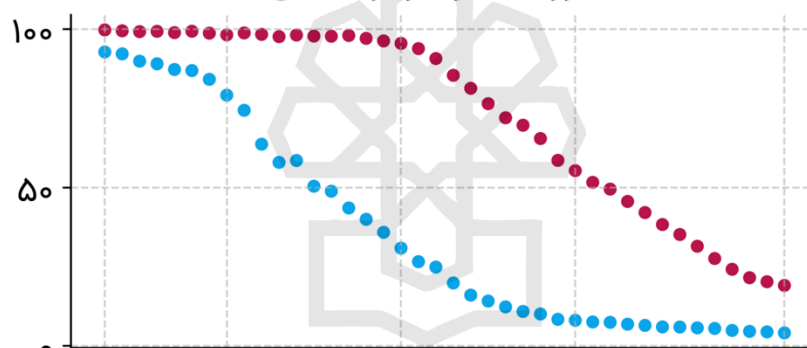

کاهش شدید محرومیت از دسترسی به امکانات و خدمات پایه در کل کشور از سال ۱۳۶۳ تا ۱۴۰۲

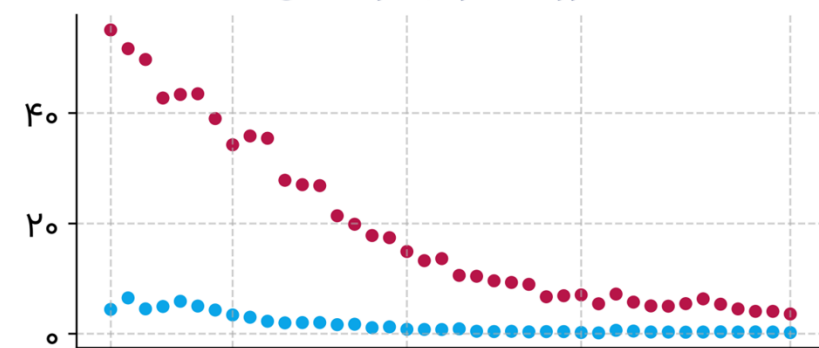
محرومیت از شبکه برق

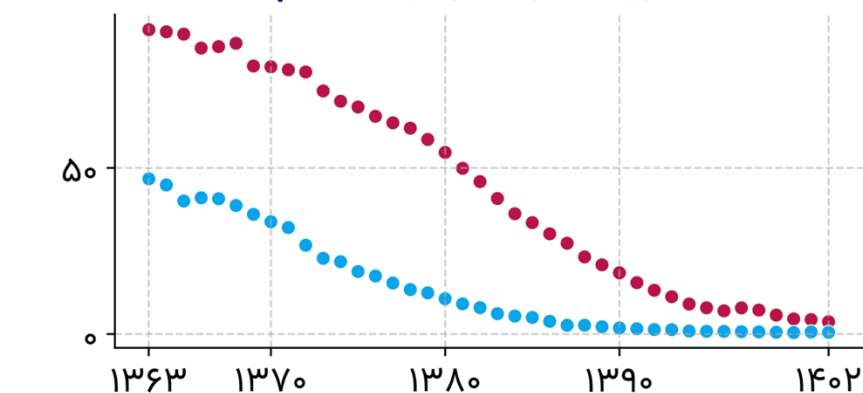
محرومیت از گاز لوله‌کشی

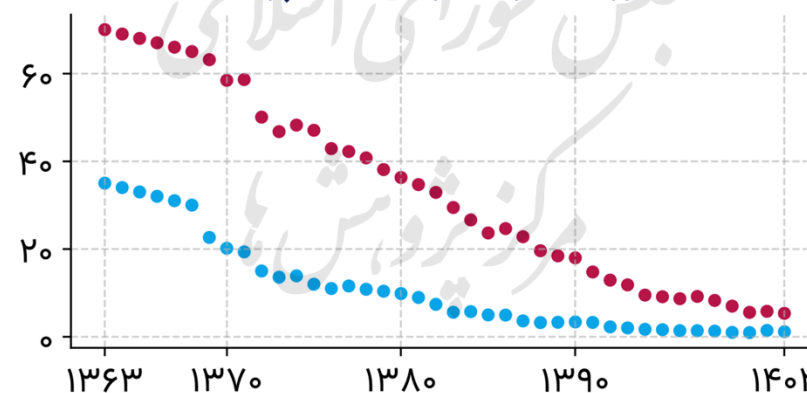
محرومیت از آب لوله‌کشی

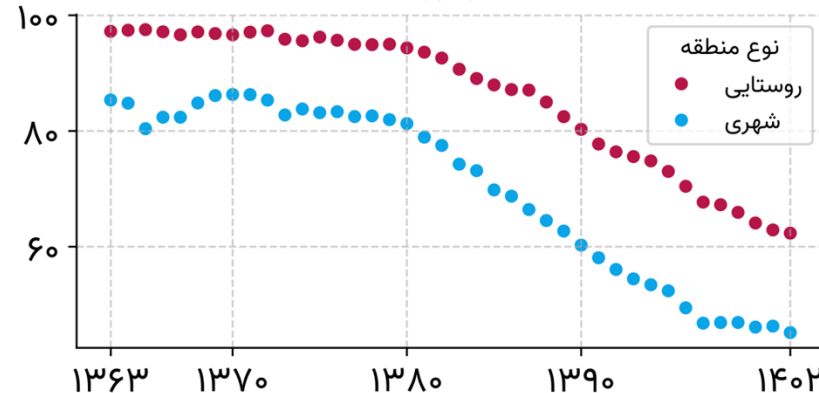
محرومیت از دسترسی به حمام

محرومیت از دسترسی به آشپزخانه

نداشتن خودروی شخصی

سال

ماخذ: داده‌های طرح آماری هزینه و درآمد خانوار از سال ۱۳۶۳ تا ۱۴۰۲، مرکز آمار ایران

سیاس از توجه شما

دی ۱۴۰۴